نومرو ۷ — نیسان ۱۳۲۵

فیئاتی ۵ غروش

رسملی کتاب

سیاسی، ادبی، فنی، علمی، اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

قهرمان حریت نیازی بك

بو نسخه‌مز ۱۰۰ عدد مکمل رسم و بر لوحه ایله مزیندر

خصوصی فوطوغرافلرمز:
موسیو آ. آپوللون و کنعان بك

اداره‌خانه‌سی:
یکی پوسته‌خانه آرقه‌سند
۲ نومرولی دائرهٔ مخصو

بو نسخه‌مزده:

محمود صادق بکك — دین و استعداد

صالح ذکی بکك — اوبرکذاری حالا صاقلارم

رؤف یکتا بکك — ممالك شرقیه‌ده سیاحت موسیقیه

بیکر

بك اوغلنده دوغری یولده فرانسه سفارتخانه‌سی قارشوسنده نومرو ۳۷

Maison BAKER – Péra

بیکر مغازه‌سنده ارکك وقیز چوجقلر ایچون حاضر البسه‌لر جلب ایتمش
بوایش ایچون تکیه‌ده ۵۰۰ نومرولو مغازه‌ده ، ارکك چوجقلر
وارککلر ایچون بك اوغلنده طوغری یولده ۳۷۰ نومرولو
مغازه‌ده قیز وارکك چوجقلر ایچون حاضر ومجدد
البسه‌لر انکلیز امتعه‌سی اوله‌رق جلب ایدلمشدر .

Directeur- Propriétaire
Ubeid-oullah Essad
RESSIMLI KITAB
Revue Mensuelle

BUREAUX: Rue Eski-Zabtié
Près la nouvelle Poste N. 2
CONSTANTINOPLE
PRIX : 5 PIASTRES

رسملی کتاب

مؤسس ومدیری:
عبیداه اسعد

اداره‌خانه‌سی : یکی پوسته خانه
ارقه‌سنده اسکی ضبطیه سوقاغنده
۲ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

امور اداره و تحریریه ایچون
مدیره مراجعت اولنور

هر آیك اون بشنجی کونی نشر اولنور ادبی، سیاسی، فنی، فلسفی و اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No. 0. 98/2

پادشاه جدید محترم سلطان محمد خان خامس حضرتلری

S. M. I. MEHMED V. Empereur des Ottomans

شکران وتبریك

« الحق یعلو ولا یعلی علیه »

۳۱ مارت حادثهٔ فجیعه‌سی بتون ارباب حمیت وانسانیت ایچین نه‌قدر موجب یأس وکدورت اولمش ایسه نتیجه وعواقبیده اوملعنت ووحشتی ترتیب واجرا ایدن مستبدلر ایچین دخی اودرجه یأسلر مقهوریتلر ایثار ایلمش اوکروه مستبده‌نك آمال وخیالات ملعونانه‌سی مدهش طراقه‌لرله مؤبداً سقوط ایتمشدر .

۱۱ نیسانده ایکنجی واوچنجی قهرمان اردولرمزك اوخارق العاده انتظام ومکملیتلرینه انضمام ایدن حس حمیت ووطنپروریسی اوکنده حکومت نفریه وباغیه لمحهٔ بصرده مقهور وپریشان قاله‌رق همان یارم عصره قریب برزماندنبری بوزواللی مطیع ملتك حیات ومقدراتیله اوینایان مستبدلرك باشده عبدالحمید ثانی اولدیغی حالده تماماً وکلیاً محو ومضمحل اولمش ۱۴ نیسانده تخت عالی بخت عثمانی بالارث والأستحقاق سلطان محمدخان خامس حضرتلرینك جلوس همایونلریله صاحب مشروعنی بولمشدر .

وطن مقدسمزی لوث استبداددن ابدیاً تطهیر ایدن وانورلر ، نیازیلر ، ایوب صبریلر ، صلاحیلر کبی برچوق اعاظم ارباب حمیت وجلادتی محتوی اولان محترم وشانلی ایکنجی واوچنجی اردولرمزه ، حریت ومشروطیت ملیه‌مزك یگانه نگهبان صادقی اولان مقدس عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتنه بتون موجودیتمزله شکران وتعظیماتمزی تقدیم واعلا وجلوس خلافتپناهیلرینك ملك وملت ایچون بر بشارت نجات وصلاح اولمسنی تمنی ایتدیکمز حکمدار مفخم ومشروعمزه وبتون محترم وطنداشلرمزه ناچیزانه عرض تبریکات ایلرز .

انور بك — نیازی بك — مرتو پاشا

دين واستبداد

اسلامیتدن چوق اول، حتی دین عیسوی ودین موسوی‌نك ظهورندن‌ده عصرلرجه اقدم بشریتك ینه برطاقم معتقداتی واردی. اوزمانلر انسانلر طریق سلامتی کوره‌بیلمشمی ایدیلر؟ کورمه‌مش اولدقلری ایچون وحدت الهیه‌یی بشریت نظرنده عیان کوسترن ادیانه انسانلرك دعوت ایدلمش اولدقلرینی قبول ایدیيورز. دین موسوی‌نك ظهورندن اون چینده هندده مذاهب مختلفه تلقید اولنیوردی. قدیم یونانستانده بت‌پرستلك برشکل دیکرده تحولاته اوغرامش اولمسی اساسنه مستند برطاقم الهه‌لر طانینیوردی. اساطیر دورنده یونانستانك فلسفه نقطهٔ نظرندن پك ایلری‌یه کیتمش، یعنی ترقیات فکریه‌نك هیچ بر زمان توقف ایتمه‌مش اولدیغی جای انکار دکلدر. یونان قدیم مدنیتنك، جوهر اعتباریله، مدنیت حاضره ایله قیاسنده یونان مدنیتی یوکسك بولان ارباب فکر وتدقیقده اکسیك دکلدر. بومسئله‌نك بحث ایله ارتباطی یوق، برطرفه براقالم.

کرك آثوریه‌ده، مصرده، یونانستان قدیمده، رومادە، کرك هند وچینده اوچ بیك، درت بیك سنه اول ظهور ایتمش اولان مختلف مذهبلرك برنقطهٔ هدفی، یاخود برمقصد مشترکی تحری وتدقیق اولنورسه بومذهبلردن برطاقنده پك ظاهر، برقسمنده بالنسبه مظلم اولەرق فرق اولنان برحکمت وارکه بوده انسانلرك معالیاته طوغرو سوقیدر. بوقوت ونفوذ مذاهب قدیمه‌دن بعضلرنده زیاده، بعضلرنده سوء تأویله وآرزوی جاهلانه‌یه، مشتهیات نفسانیه‌یه مساعد اوله‌جق درجه‌ده ضعیفدر.

دین موسوی ودین عیسوی وحدت الهیه انسانلری ربط ایله حکمت وحقیقته ممکن اولدیغی قدر تقریب ایتمشدر. اسلامیت بوحقیقتی تدوین ایلمشدر.

وحدته جداً قانع اوله بیلمك ایچون بر طریق وارکه بوطریق آزچوق مذاهب مختلفه‌نك تعیین وتصریحنه مقارندر. انسانلر قلبلرینی برعلویت مطلقه‌یه توجیه ایله تزکیه وتصفیه ایده‌بیلورلر. بورایه وصول ایسه قولای دکل. برانسان ابتدا کندو بولندیغی محیط ایچنده، منسوب اولدیغی هیئت اجتماعیه آره‌سنده نفاق وشقاقه‌دوشمه‌دن، همشهریلرینه ووطنداشلرینه قارشی برحس احترام ومحبتدن بشقه برحس ایله متحسس اولمه‌دن یاشایه بیلمکی اوکرنملی وبیلملی‌که علویته طوغرو توجه ایده‌بیلسون.

برانسان ابتدا اطرافنده‌کیلری عمومیتله سومك، غل وغشدن، کین وغرضدن،

Phot. Phébus

درسعادتده كشاد اولنان عسكرى قلوبنده ژاپونيالى پرنس قونى ضابطان و امراى عسكريه

Prince Konie et les Commandants de l'armée au Club militaire dernierement inauguré à Constantinople

سلطان محمد خان خامس حضرتلرینك مقدما مكتب حربیه‌یی زیارتلری

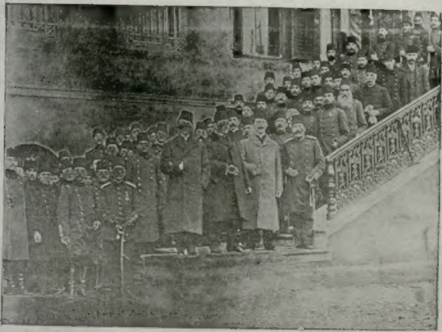

سلطان محمد خامس حضرتلرینك شهزاده‌لری نجم‌الدین، ضیاء‌الدین و حلمی افندیلر حضراتنك
مكتب حربیه‌یی زیارتلری

حرص ، وهوسدن قطعیاً معرا برحسله وطنداشلرینه . وطنه محبت ایتمك لازمدر . بوواسطه ایله ، بو یولده کیتکیده تصفیهٔ فکر ، تزکیهٔ قلب ایدوب اویله بردرجه‌یه وارسون‌که برجزؤ فرد اولمق اعتباریله کندی‌ده داخل اولدیغی حالده بتون مملکتی ، بتون ملتی نظرنده بر کتلهٔ واحده صورتنده کورلسون . بوقدر کافی دکل . بوندنصکره نظرینی یاواش یاواش دیکر مملکتلره ، دیکرملتلره عطف ایدوب اونلرکده بشریتك اجزا وعناصر مختلفه‌سندن عبارت بولندیغنی ، اونلرده بر موجودیته ، بر حالت روحیه‌یه مالك اولدیغنی ادراکه باشلاسون . بو ادراك کندی‌ده ایلرویه کیدرك قوت قلبیه ، عرفان ایله « ملتم نوع بشردر . وطنم روی زمین » دیه‌بیلسون . بو حالده او انسانك نظرنده کرهٔ ارض اوزرنده بولنان نوع بشره ، هربره قارشی صمیمی بر محبت حاصل اولور . یعنی بشریتی ، دنیا یوزینی بر کورر . بوقدرده دکل . انظارینی سمایه عطف ایدر . بتون موجوداته عبرت ایله باقار . یاواش یاواش کائناتی وحدته ارجاع ایدر ... ایشته بوطریقك ایلك قدملری اخوت بشریه ، ابنای نوعه محبتدر.

ادیان ومذاهب مختلفه‌ده بوحکمت مندمجدر ، انجق مدنیت حاضره‌نك هانکی مقصده طوغرو توجه ایتمش ، ایلرولمکه باشلامش اولدیغی نظر امعاندن کچیریلیرسه ینه بو حکمت فرق اولنیور . فنون اجتماعیه‌نك موضوعی ، مسالك مختلفه ، ظاهراً بربرینه بکزمه‌ین مدنی جریانلر هپ انسانلر آره‌سنده رابطهٔ ائتلافیه‌نك ، تعاونك ، محبت متقابله‌نك تأیید وتأسیسی هدفه طوغرو میل وتوجه بولندیغنی کوستریور .

هیأت اجتماعیهٔ بشریه‌یی اداره ایدن مختلف قانونلرك مقصدی‌ده روابط انسانیه‌نك تنظیمی ، اختلافات ومناقشاتك دفعی ، بین‌البشر سکوت واستراحتك تأمینی‌در . ذاتاً اخلاق فاضله‌ده بوندن بشقه هانکی اساسه استناد ایدیور ؟ مقصدبر . روایات مختلف . سوزینك شمولی ، بشریته متعلق کافهٔ مسائل ایچه تحلیل وتدقیق اولنورسه ، ظاهر اولیور .

نصرانیتك ظهوری واوروپا قطعه‌سنده ایلك انتشاری صره‌سنده اوروپانك نه‌حالده بولندیغی معلومدر . ابتدا بو دینك قوهٔ استبدادیه‌دن صوك درجه زبون قالمش ، حق وحریتندن محروم بولنمش اولان طبقات آره‌سنده انتشاره باشلامش اولمسی بشریتك استراحت وسعادته نائلیت ایچون بو قوته نصل صارلمش اولدقلرینی کوستریر . ظهور اسلامیتده ، انسانلر آره‌سنده‌کی فترت واغتشاشی ده تاریخ بتون دلائل وتفصیلاتیله نظر انتباهمزه عرض ایدیور .

دین اسلام وانتشار دینه غیرت ایدن مجاهدین تعمیم عدالت واستراحت ، دفع شورش وفساد مقصدینه خادم اولمشدر .

نصرانیت وبعده اسلامیتك ظهور وانتشاری اوزرینه عالم مدنیتك نه‌کبی صفحه‌لر کچیردیکنی اکلامق ایچون تاریخ صحیفه‌لری دور اولنسه اویله لوحه‌لره تصادف ایدیلیرکه بونلر قارشوسنده عبرت آلمامق ، متنبه اولمامق عادتا ممکنسز . نه‌چاره‌که پردهٔ جهالت بوفرق وتمیزه اکثریا مانع اولیور .

دين انسانلر آره‌سنده فضائل واخلاق حسنه‌نك تكون وتكملی، حق وعدالتك تعميمی بشريتك حمايه‌سی مقاصد علويه‌سنی احتوا ايتديكی، اديان ومذاهب مختلفه‌ده حق بشر، سعادت بشر، سلامت بشر، بومقاصددن بولنديغی حالده حق وحريت ايله استبدادك مصادمات شديده‌سنده انسانيتی منفعتلری اوغورنده تخريب ايتمكدن حرص واشتهالرينی تسكين، كبر ونخوتلرينی، عظمتلرينی محافظه قيديله نيجه قانلر دوكمكدن، مملكتلری ياقوب ييقمقدن پروا ايتمه‌مش اولان مستبدلر، بتون اديانك، بتون انسانيتك لعنت ونفرينه لايق اوله‌جق صورتده دينی برواسطه قيلمقدنده چكينمه‌مشلردر. حقايق تاريخيه‌يه كوره اك بيوك دينسزلك كوسترمشلردر.

دين عيسی، اوروپاده الكزياده مظالم وتعدياتك اجراسنه ميدان بولنمش، حكومات مستبده تشكل ايتمش، قوهٔ استبداديه ضعيف وعاجز انسانلرك مال وجانی، عرض وناموسنی كنديسنه مباح كورمكده بولنمش اولديغی صره‌ده انتشار ايديوردی. پامال استبداد اولانلر بوقوتدن استعانه ايليورلردی. صكره مستبدلر نه‌ياپديلر؟ استبدادی ادامه وحرص ومنفعتی تسكين ايچون دين نامنه يوزلرجه سنه دوام ايدن محاربه‌لر، انكيزيسيون كبی بشريتك يوزينی الی الابد قيزارته‌جق اولان اشكنجه‌لر احداث ايتديلر قرون وسطی وقرون اخيره‌ده اوروپانك مختلف مملكتلرنده مختلف حكومتلرنده دينك نه‌صورتده تلقی وتطبيق ايدلمش اولديغی تدقيق اولونورسه بك قولای اكلاشيليركه مستبدلرك النده شكلدن شكله قونمش، قالبدن قالبه افراغ ايدلمش، مستبدلر حق وحريت بشرك ظلم وتعدی‌يه قارشی غليانه قارشی قوهٔ قهريه‌لرينی كافی كوره‌مينجه جاهل خلقك اك نازك حسياتنه حسيات دينيه‌سنه طوقونه‌رق، بونكله تهيجات واغتشاشاته ميدان ويره‌رك بويله‌لكله ادامهٔ استبداد ايتمشلردر. بونك تاريخده بردكل، بيك مثالی وار. بويله‌جه مستبدلر يالكز بشريتی، دنيايی تخريب ايتمكله قالميه‌رق ادامهٔ استبداد، تأمين حرص ومنفعت ايچون دينی شرلرينه آلت ايتمك اعتباريله اساس دينده‌ده رخنه‌لر آچمشلردر. حتی هيچ بردينك هيچ بروقت، هيچ برزمان قبول ايده‌ميه‌جكی بدعتلر، عادتلر چيقاروب ادامهٔ استبداد ايچون بونلری‌ده بر واسطه، برقوت كبی قوللانمشلردر.

خلافت عباسيه وامويه وسائر ملوك اسلاميه وخلافت عثمانيه دورلرنده اويله حكمدارلرله بونلره آلت اولان اويله رجال كلمشدركه ظلم وتعديی بك ايلری واردبردقلری، هردرلو فساد اخلاقه سبب اولدقلری، دين مبين اسلامك قطعياً تجويز ايتميه‌جكی معاملات اعتسافيه، حركات فساديه‌يه ميدان ويردكلری، فتنه‌لر قوپاردقلری، اهالی‌يی ازدكلری، حقوق عبادی پامال، بيت المالی يغما ايلدكلری حالده استبدادلرينه قارشی بر حركت، احتراص ومنفعتلرينه طوقونه‌جق براعتراض، برشكايت كوردكلری كبی صافدل وجاهل اهالی‌نك حسيات دينيه‌سنی تحريك وبو حس مقدسی عادتا بر ملعبه اتخاذ ايدرك، احكام دينيه خلافنده‌كی معاصی ومظالمی بالذات ترويج واجرا ايلمش اولدقلرينی ستره چاليشه‌رق،

Photo: Abdullah frères fils

ولی عهد یوسف عزالدین افندی حضرتلرینك مکتب حربیه‌یی زیارتلری

Le Prince Youssouf Izzeddin Visitant l'école militaire

phot. Abdulah frere fils.

شهزاده برهان الدین و عبدالرحیم افندیلرك مکتب حربیه‌یی زیارتلری

Les Princes Burhaneddin et Abdurrahim Visitait l'ecole militaire

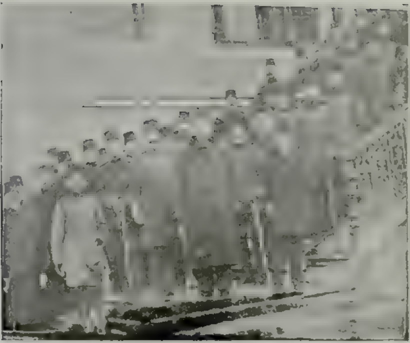

شهزاده صلاح‌الدين افندى حضرتلرينك مكتب حربيه‌يى زيارتلرى
Le Prince Selaheddin Visitant l'écele militaire phot: Abdullah frères fils

شهزاده عبدالمجيد افندى حضرتلرينك مكتب حربيه‌يى زيارتلرى
Le Prince Médjid Eff. Visitant l'école militaire photo. Abdullah frères fils

بویله‌لکله ادامهٔ استبداده چاره آرامشلردر. بویولده نیجه قانلر دوکولمسنه سبب اولمشلردر. طقسان اوچده اعادهٔ استبداد ایچون اویناتان اویون ینه بواساسه مستند ایدی.

برهفته اول استانبولده ادارهٔ مشروطه‌یه قارشی ترتیب اولنان ضربه ایله بویوزدن هدر اولان قانلر، تخریبکارانه تجاوزلرده ینه بو اساسه مستند ایدی. وطن وملتی فلاکته اوغراده‌جق برایکی عصرلق بر دوره‌یه ارجاع، استبدادی بتون دهشتیله اعاده ایلیه‌جك بوحال تاریخده‌بك چوق امثال فجیعه‌سنه تصادف اولنان حرکات استبدادیه‌دن ایدی.

نه اولدی؟.. انقلاب عثمانی وطن ملتی اوتوز بوقدر سنه‌در چکدیکی ظلم وتعدیدن تموز اون‌ده قورتارمشدی ملت عثمانیه برعصردنبری محتاج اولدیغی اصلاحات وتنسیقاته جداً مظهر اوله‌بیلمك ایچون بردور جدید اقبال کشاد اولنمش. حکومت مشروطه تأسس ایتمش. قانون اساسی استرداد اولنه‌رق حق وحریت ملت تأمین ایدلمشدی. آره‌دن سکز آی قدر زمان کچدی. بردن بره ییقیلمش اولان بنای استبدادك انقاضی تماميله تمزلنه‌مه‌مشدی. ادامهٔ استبدادده بیوك‌بیوك منفعتلری اولان، منافع شخصیه، احتراصات نفسانیه‌دن غیری برسائق ودلیلی بولنمیان طرفداران استبداد، فسادوفتنه‌یه، ظلم وتعدی‌یه، کبر وعظمته، جر منفعته مساعد اولان اسکی دوره‌یی اعاده ایتمك اوزمانکی دولابلری چویره بیلمك ایچون الله فرصت کچیرمك قابلمی، دیه دوشونمشلردر. بو دوشونجه‌ده وطن وملته خیانت وار. فقط

بوفکر خیرخواهی، بوحس وطنپروری دوشونجه‌لره مصدراولان دماغلردمیربوله‌یور..

ممالك عثمانیه‌نك، عثمانلیلرك صوك دوره‌ده نه‌قدر مظالمه دوچار اولمش، خرابی وسفالته اوغرامش اولدیغنی کوروب بیلمه‌ین یوق. اصول مشروطیته، حق وعدالتی، سعادت واستراحتی متکفل اولان قانون اساسی‌یه بتون عثمانلیلر بتون قوتلریله مربوط. مشروطیته وحق حریته، خراب اولان وطنی، ضعیف وپریشان قالان ملتی قورتاره‌جق اولان قانون اساسی‌یه قارشی طوغریدن طوغری‌یه کیمسه‌یی حرکته سوق ایده بیلمك محال. قلبلرده استبداد علیهنده اویله بر نفرت واصول مشروطیته اویله بر محبت وارکه طرفداران استبداده ترویج مرام ایچون بر یول وار. اوده فساد وملعنته آلدانه‌جق قدر صافدل وجاهل اولان خلقك وعسکردن بر قسمنك الك زیاده حسیاتنه طوقونمق. بونلری الك ضعیف طرفلرندن طوتمق وواسطهٔ شر، آلت استبداد قیلمق... بوحس نه‌در؟ حس دینی.

ایشته صحائف تاریخ! ایشته استانبولده‌کی صوك صحنه! ماهیت بر. استبداد. صوك برحرکت رجعیه‌یی تجربه ایچون الك مقدس حسیاتی تهییج ایلمکدن، غلیانه کتیرمکدن، ظلم واعتسافی تلعین ایدن دینی فساد وفتنه‌یه، ترویج آمال استبدادیه‌یه واستحصال منافع شخصیه‌یه آلت ایتمکدن چکنمز.

— برقاچ عصرلق تاریخدن قاچ مثال استه‌نیلیرسه کوستریله بیلیر. — ینه چکنمه‌مشدر.

محمود صادق

مکتبلی - آلایلی

بوندن اون‌یدی سنه اول ایدی مکتبلی — آلایلی تعبیرلرینی شامده ایلك دفعه اوله‌رق ایشتمشدم . حتی وهلهٔ نه‌دیمك ایستدیکنی‌ده اعتراف ایدرمکه اکلایه‌مامشدم . برجمعه صباحی مکتب تعطیلی حسبیله وظیفه‌دن آزاده اولدیغمز برقاچ ساعتی امانه وخوشجه برزمان امرار ایتمك اوزره رفقای مأموریت ایله شامده علی پاشا چارشوسی اتصالنده‌کی معهود چای اوستی قرائتخانه‌سنده اوطوریور ایدم . قرائتخانه درونی اووقت عسکر، سیویل برچوق مشتریلرله مملی بولنیوردی . بونلرك محاوراتی چوق سوزمه‌دن یوکسك پرده‌لره چیقدی . چوغنك دیدکلری ایشیدیلیوردی .

برچوق وجوهله‌کاه مکتبلیلرك آلایلیلره تفوقی وکاه‌جده آلایلیلرك مکتبلیلره رجحانی اثبات ایدلمك ایستنلیورایدی . هرایکی طرفده ادعاسنی دلائل وقرائن واثقه‌یه استناد ایتدیریوردی . فقط اووقت اولدیغی کبی شمدی دخی نظرمده هویدا بولندیغی اوزره طرفین دخی مدعیاتنده مبالغه‌کارلق ایدیبورایدی . حقیقتده طرفینك‌ده محق اولدقلری نقطه‌لر، حقسز بولندقلری جهتلر وار ایدی .

درسعادتده‌کی حادثهٔ قیام عسکری حسبیله قولاقلرمله ایشیتدیکم : « قهر اولسون مکتبلی ضابطلر! یشاسون آلایلیلر » ادعیهٔ غیرمقبوله‌سی شامده بوندن اون‌یدی سنه اول ایشیتدیکم مکتبلی — آلایلی سوزلرینی کافهٔ تفاصیلی ایله بکا خاطرلاتمشدی . بوکون آقتوالیته دیمك اولان شو تفاصیله کیریشمزدن اول قیامیونك دعوات منکره‌سنی غیر مقبوله دیه توصیف ایدیشمی براز توضیح ایده‌یم . بروطن اولادی، برطوپراق محصولی اولان عثمانلیلرك برقسمنك بویله‌جه بربرینه بددعاسی نظرمده برخانه‌ده‌کی بابا واولادك یکدیکرینه قیزه‌رق بددعاسی قیلندرکه بتون صمیم قلبلرندن چیقدیغی حالده مستجاب اولماسی ایچون‌ده ایچلرنده اویانان آرزو ایله تعقیب اولنور ولاجرم بوکبی بددعالر درکاه قبوله صعود ایتمز، واصل اولماز چونکه بونلردن هرهانکی برینك بددعاسی قبول اولمش اولسه مطلق بوندن طرفین دخی عینی صورتله متأثر اولور ایکن بویله هربر بددعایی مطلقا عدم اجابت دعاسی تعقیب ویرندامت ولی ایدر . امینم که اوقیام اثناسنده اوبك اوبك عسکرلرمزك آغزلرندن فیرلاتدقلری سوزلر دخی بوقبیلدن ایدی که حرکت واقعه‌لری حمد اولسون ... قتدها تشیید مشروطیتمز وتوثیق مشروعیمزله نتیجه‌لنمش اولدیغی عقیبنده حرکتلرندن اظهار ندامت واقعه‌بری ایله عادتا توبه واستغفار ایدرجه‌سنه سوزلرندن دونیشلری برچوقلرینك کندیلکلرندن غزته‌لره یازوب

ژاپونيالى پرنس قونى ومعيتى، مكتب حربيه‌ده

Prince Konie Visitant l'école militaire photo: Abdullah frères fils

مكتب حربيهٔ عثمانيه موزه‌سى

Le musé d'armes à l'école militair phot. Abdullah frères fils

Phot Abdullah ferers fils

مكتب حربيه موزه‌سنده بر صالون

Une salle au musée de l'Ecole militaire

Pho. Abdullah freres fils

مكتب حربيه موزه‌سنده بر صالون

Une salle au musée de l'École militaire

يولاندقلری ورقه‌لر مندرجاتندن استدلال اولنمشیدی .

کاه مکتبلی — آلایلی تعبیراته شامده اووقت یالکز عسکرلر دکل سیویللر آره‌سنده بیله مکتب کورمشلرله مسلکدن یتشمشلری یکدیکرندن تفریق ایچون قوللانیلمغه باشلامش اولان شو تعبیرلرك مدلوللری آره‌سنده بیلمم که نه کبی برفرق وتفاوت بولنوب بیلنمك استنیلیور ایدی. بوکون نی بشر احتیاجات کثیره‌سنی کندی باشنه تدارکه قالقشه‌جق اولورسه بیکده بر حاجتنك برینی الده ایتمکه بتون عمرینی صرف ایتسه وفا ایلمز یالکز برلقمه اتمکك بغدای حالندن یه بیله‌جك نعمت حالنه کتیرلمسی ایچون انواع تحولاتی ویا یاموغی پانسقه‌یه تحویل ایله اپاغنه طون یاپمغه کسب قابلیت ایده‌جك برحاله افراغ ایچون صرف اولنان زمانی بر انسان باشلی باشنه اختیار ایدوبده بشقه‌سندن استعانه‌یه افتقار ایتمامش اولسه عجبا هانکی عمر بشرطویل بوکا کفایت ایده‌بیلیر ؟ اشبو حوائجك اقسام مادیه‌سنه مقیس اولان اقسام معنویه‌سی ده بوحالده‌در . وقتیله سنه‌لرجه صرف نقد ووقت ایدیله‌رك هر برشیٔ متخصصندن اوکرنمکله میدانه کلیویران ارباب علم وعرفان ودها واصحاب اشتهار واقتدار بی بها ذواتك عدید ومدید سنه‌لرجه مشاق ومتاعبی محصولاتنی آنلردن اوکرنمکه، تلقی‌یه امکان واحتمال یوق ایکن وهیچ برزمان ومکان بولنه‌میه‌جغی حالده بونلرك محصولات تتبعه‌لری اولان مؤلفات وآثاری الده ایدوب اوقومق واوکرنمکله زمانلرنده یشانمش وآنلردن اوکرنلمش اولمازمی ؟ یالکز بو خصوصده قزانیلان وقت ونقدله آز زمان ایچنده چوق شیلر اوکرنلمش اولور. شویله‌که بر آلایلی سنه‌لرجه اوغراشوب یاشه‌رق هر برحرکتی معمر مخصوصندن اوکرنه‌رك آنجق اواخر عمرنده اکمال استحصاله امکان بوله‌بیلدیکی معلوماتی برمکتبلی برقاچ سنه ظرفنده معلمین ومؤلفات مخصوصه‌سندن دها عنفوان شبابنده ایکن اوکرنیر وبالفعل خدمته مباشرتنده نظریات مستحصله‌سنی قوللانه‌جق عملیاته تطبیق و بونکله توثیق وتلفیق ایدرك پك آز وقت ظرفنده پك چوق سنه‌لر چالشمش ، چبالامش وبالفعل خدمتده بولنمش اولانلرك الده ایتدکلری معلومات درجه‌سنده حائز اقتدار ولیاقت اولمش اولور. بناءً علیه نه یکی مکتبلی‌یی بیانه آتملی ونه‌ده اسکی آلایلیلردن ایشه‌یار اپانلری یادهو اصاتملی هر ایکی قسم کرك عسکریه وکرك ملکیه مسالکنده ایی یتشمشلری ملت ومملکتك اك بیوك ومفید خادملری وسلامت امت ومنفعت بشریت ایچون اك اساسلی استنادکاهلریدر. هر ایکی طرفده یتشانلرك محقق یتشمش اولانلری نظر اعتباره آلندقده برینك اوزون مدتده اوکرندیکنی دیکری چابوجق الده ایده بیلمش وبناءً علیه او برینك اختیار یاشنده اکمال ایتدیکی معلوماتیله ماتنه پك آز مدت خدمت ومنفعت بخش ایده بیلدیکی حالده دیکری عمری وفا ایدرسه پك اوزون مدت یارارلقلرك انواعنده بولنه‌بیلمش اوله‌جقدر. اوحالده یشاسون مکتبلی ومطیع وحمیتکار آلایلی عساکر ومأمورین ملکیه. وار اولسون محافظین وخادمین منافع وطنیه. قهر اولسون مزورین ومنافقین ظاهره وخفیه .

عبداه مظهر

مجلس مليزه

تحفهٔ مباهاتم:

نه عالی ظل عالمگیرایله بسط جناح ایتدك
اسیر ظلم اولان برقومی سن پرانشراح ایتدك
ملاکت دورنی محو ایلدك عصر فلاح ایتدك
شب ظلمتدن آنی بر سحرا بر صباح ایتدك

صانیردك ملك اوبله محنت داغدار ایلر
صانیردك که کوزلر متصل عزم مزار ایلر
صانیردك که طورغالر موته دائم، انتظار ایلر
صانیردك که وطن جور زماندن آه و زار ایلر

فلاکتله زبون اولمش بتون افکار، تیترەردی
شآمتله قپامشدی نیجه انظار، تیترەردی
بو دور جوره عصمتله کچن اعصار، تیترەردی
هبوب باد نحمله هپ لب احجار، تیترەردی

نیجه معصوملر تیر مظالمله اورولمشدی
ظلام آه ملتدن بلوطلر حاصل اولمشدی
قرارمش مشرق آماملز نکبتله طولمشدی
صرارمش کلشن اقبالمز قسوتله صولمشدی

قرا کنقلر، ظلال چهرهٔ ماتم فزونکدی
شفقلر، رنك رنك لالهٔ داغ درونکدی
سحرلر، رشحه پاش دائمیِ اشك خونکدی
کونشلرسه نشان لمعهٔ آتش نمونکدی

فیوضکله بوکون جوشیشغا امواجی عمانك
بشارتسازیدر بر دور فیض عدل فرمانك
جهان، مجبوب شانکدر، زمان منقاد فرمانك
کلوب ادوار استقبال اولور رومال دامانك

حیت شاعر امی کیم بوکونی شانك کبی عالی
حیت پرورانك پارلایور شهراه آمالی
بو پرده منجلی روح کمالك نور جوالی
بو پرده روشنادر امتك خورشید اجلالی

کمالك نامنی مدحت ایله یاد ایلین سنسك
بزی قعر المدن بویله آزاد ایلین سنسك
خراب کورمش قلوبی نشوه‌آباد ایلین سنسك
بزی کلشنسرای سعده اصعاد ایلین سنسك

سماحتمیسك کیم یوکسلیرسك کندی کندکله
سماپیرا اولان شهبال صاف دلپسندکله
مساوات و عدالت مفتخر وجه بلندکله
او پارلر مزیندر هلال زرکنندکله

افقلردن کنایت سایهٔ علویکه مفتونز
سنکله برجهان انور اقباله مقرونز
زمین لمعه‌بارکدن بیله مغبوط کردونز
بوکون اقصای فخره یوکسلن حسلرله مشحونز

فیلوریناه‌لی
ناظم

Photo. Kenan Bey — کوپری اوزرنده برشخص مجهول طرفندن قتل ایدیلان مرحوم حسن فهمی بکک جنازه‌سی

Les funérailles du feu Hassan Fehmi Bey, Rédacteur en Chef de Serbesti assassiné sur le pont

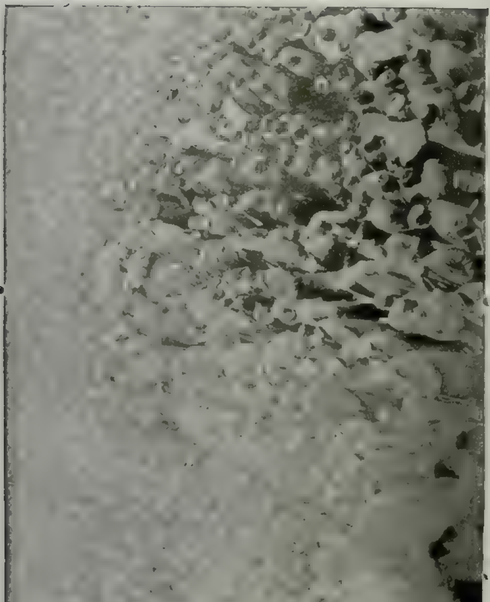

مرحوم حسن فهمی بکك جنازه آلایی

Photo Kenan Bey

اوبر کذاری حالا صاقلارم!

دفتر مقتصد صاحبی مرحوم سلیمان سودی افندی عمرینك صوك دورنی « هیئت عوام » ایله اشتغاله صرف ایتمش ایدی . بیلمم هانکی استقراضك تحویلات سندلرنی طبع ایتدیرمك ایچون اوروپه کیتدیکی زمن اورادن بویوکجه برده دوربین کتیرمه ایدی . بوندن باشقه شرقده هیئت وبالخاصه رصدات ایله اشتغال ایتمش اولان علمالك وبو میانده منجمین عثمانیه‌نك تراجم احوالنی حاوی برده کتاب یازیورایدی . استطراد قبیلندن اولمق اوزره شونی‌ده سویلیم که بوکتابی تبیض ایدلمش اولدیغی حالده مؤخراً برادری مرحوم طلعت بك نزدنده کوردم ایسه‌ده اوندن صوکره نه‌اولدیغنی بیلمه‌مم .

ایشته سلیمان سودی افندی مرحومك بو مشغولیتی صره‌سنده وبرقیش موسمنده ایدی . دراغمانده اوطوردیغی خانه‌یه برمعتاد بر پازار کونی کیتمش ایدم . برمعتاد دیورم . فی‌الحقیقه اکثر پازار کونلری اورایه‌کیدر وبعض ذواتله احوال عائله ، اجراآت حکومته ، ... دائر کیزلی کیزلی مصاحبه‌لر ایدر ایدك .

اوت برپازار کونی ینه برمعتادساعت درتده اورایه‌کیتمش ایدم . دائما اوطور دیغی او کچوك اوطه‌سنه‌کیرنجه یانند کیمسه اولمادیغنی کوردم . کیرر کیرمز :

— تمام . أبی کلدیکز . شمدی‌بن‌ده سزی دوشنیوردم .

دیدی وبن‌ده :

— خیر اوله !

دیه مقابله ایلدم .

بونك اوزرینه :

— اسماعیــل قالفه‌یه دائر معلوماتکز وارمی ؟

— بك آز .

— نه‌دن عبارت ؟

شعر قمر

« او »

۳

بر خسته قادین دجله‌نك اوستنده هراشام
بر خسته چوجق کزدیره‌رك ، چولرده کلمام
سیسلر اوزانیرکن او ، سسك دوغمه‌کی بکلر
یورغون کبی معمول دوران آسوده افقلر
ســز سیلیر ، دامن شب هرشیئی صاقلار .
اقلیم خیالاته باقان بر نظر دور
حزنیله دوغار نجم سما ، ساکت ومحبور ...
بر ماشیلك اوستنده یانار کیزلی ضیالر ،
لیلك بتون ازهاری سمالرده آچارلر
لیلك بتون ازهاری ، بتون روح ضیاسی ...
بر نفخهٔ مجهوله‌نك اشیایه تماسی
ظلمتلرك اسرارینی بر نغمه‌ده صاللار ...

— کندیسی اون ایکنجی عصر هجریده یتیشن ارباب هیئت ونجومدن . وقتیله سلطان احمدخان ثالث طرفندن ۱۱۳۲ سنهٔ هجریه‌سنده فرانسه قرالی اون بشنجی لوئی نزدینه سفارتله کوندریلن یکرمی سکز چلبی محمد افندی پارس رصد خانه‌سنی زیارت ایتدیکی اثناده رصدخانه مدیری اولان (قاسینی) پدرینك تألیف کرده‌سی اولان هیئت کتابندن بر نسخهٔ محرره‌سنی محمدافندی‌یه ویرمش؛ اوده عودتنده کتابی سلطان احمد خان حضرتلرینه تقدیم ایتمش و بر خیلی مدت سرای همایون کتبخانه‌سنده قالدقدن صوکره نهایت ۱۱۸٤ سنه‌سنده سلطان مصطفای ثالث طرفندن ترجمه ایدلمك اوزره بو ذاته تودیع ایدلمش !

ایشته بیلدیکم شی بوندن عبارت .
ها ! برده کندیسی لاله‌لی موقتی ایمش ؛ وسلطان سلیم ثالثك اوائل سلطنته‌قدر اوراده ایفای وظیفه ایلمش .

— عجبا منجم باشنك بوکا دائر باشقه معلوماتی وارمی ؟

— بیلمیورم . ذاتاً منجم باشی‌یی طانیمیورم .

— یا ؟ مصطفی بکی طانیمیورمیسکز ؟

— خایر !

— اوحالده جمعه کونی برلشه‌لم‌ده کیده‌لم . کندیسنك احکام نجومه مراقی واردر .

— پك اعلا !

بونك اوزرینه جمعه کونی ساعت بش راده‌لرنده بك اوغلنده توقاتلیانده برلشه‌رك یمك یدکدن صوکره سلیمان سودی افندی ایله برابرجه یورودك . آیاس پاشایه قدر کیتدك . اوندن صوکره شمدی خاطرلیه‌مدیکم بر طاقم طار سوقاقلردن کچه‌رك فندقلی‌یه اینه‌جك یوللرك برنده براخشاب خانه‌یه کیردك. خانه‌نك مردیونی چیقدقدن صوکره صاغ طرفنده براوطه‌یه داخل اولدق . بواوطه‌ده بر کتبخانه، بر قنابه برقاچ صندالیه‌وبرده یرمندری‌ایله بونك‌اوکنده

---

۲ ـ شعر قمر

سن، آه ، دوغارسین‌اوزمان مست‌ومنور ...
ساحلری سسز دولاشان خسته خیاله
بر نور تلی طاشیر آلنکده‌کی هاله
حتی او صولوق چهره‌یه نورك سوزولرکن
بر بوسه‌یه بکزردی‌که کلش اوکا سندن .

نهرك ، کیجه ، رؤیا وسرارله بوغولمش
افقنده تحسرلر اوقور نغمه‌ده بر قوش ؛
بر کرجه‌لی‌سسی، باکه قادین ، باشکه‌ده ارکك
سویلر کیجه‌نك شعرینه بر عشق ، بر آهنك ؛
نورك دوکولور ، ساحل اریر ، قارشیکی برلر
بر خواب منورده هپ اشکالی کیزلر .
سیمین دومانلرده اولور روح مناظر ؛
بر غشی زراندود ایله تاقارشیده بر ، بر
مخمور ایشیقلر یوزه‌ر اسرار اوزرنده ،
یورغون صولر اوستنده یاتاربرشب خنده ...

هرلرزه، هرآهنك، بولوط، خواب اولیورکن
بر فیض عمومی ضیادار ایله بردن
ساکن ، صولیورکن ، کیجه ، شباح هوالم

مالیه نظارتی مشاور سابقی موسیو لوران
Mr. Lauran, Conseiller du Minister des finance

مالیه ناظر سابقی رفعت بك
Rifat Bey Ex. Ministre des finance

حادثهٔ اخیره‌ده قاپلجه‌سندن مجروح اولان بحریه ناظر سابق علی رضا پاشا
Ali Riza Pacha. Ex. Ministre de la marine

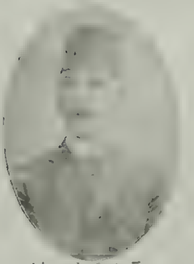

آووقات عبدالرحمن عادل بك
Abdurrahman Adil Bey, Avocat

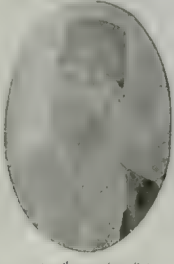

قرنای سابقه‌دن غالب بك
Galib Bey, Ex. Chambellant

برچكمجه وار ايدى .

بز كيردكدن برقاچ دقيقه صوكره اختيار، بياض صقاللى، ضعيفجه برذات كلدى ؛ وسلام ويردكدن صوكره اورتهده‌كى يرمندرينه اوطوردى. بواوطوران ذات، خاطره‌سى هر كنجك حتى هر عثمانلينك كوكلنده ياتان اوبيوك (كمال) ك باباسى ايدى .

سليمان سودى افندى، على العاده بنى بوذاته تقديم ايتدى . درحال اسماعيل قالفه اوزرينه معلوماتى اولوب اولمديغنى صوردى . جوابنده اسماعيل قالفه‌نك خطدستيله يازلمش برقاچ كتابى اولديغنى وبونلرك كتبه‌سنه نظراً كنديسنك پياده‌مقابله‌سنده (محاسبه‌سنده) بولنديغنى وصولى مناسترده سنجاقدار خيرالدين ويا نام ديكر چنار محله‌سنده اوطورديغى ايچون بعضاً چنارى ديه امضا ايتديكنى سويلدى .

ويرندن قالقه‌رق بوكتابلرى بزه ارائه ايتدى .

بر مدت آفاقى سوز تعاطى ايدلدكدن صوكره مصطفى بك مرحوم اويره، چويره سوزى نجوم اوزرينه كتيردى. كتيردى دكل، عادتا النه بر « قونسانس ــ دو ــ تان » آله‌رق كويا بعض ستونلرك مندرجاتى نه‌يه يارادیغنى بيلميور

ايمش كبى بكا صوردى . بن ده لازم كلن جوابلرى ويردم . فقط بن ده بالمقابله احكام نجومدن بحث آچدم . ايشى قزديرمق ايچون سليمان سودى افندى :

ــ صالح ذكى بك اوغلكز احكام نجومك اصلى واساسى يوقدر ديور .

ديدى . بونك اوزرينه مصطفى بك مرحوم بيلمم هانكى كوكبك ، هانكى موسمده طلوعى بروقعه فوق العاده ظهورينى مبشر اوله‌جغندن طوتديره‌رق بوكا دائر او قدر چوق شيلر سويلدى كه همان هيچ برينى خاطرمده طوته‌مدم ديرسه‌م يالان سويلمه‌مش اولورم .

نهايت طوردى طورديده ديدى كه :

ــ يا استانبولك فتحندن صوكره، برقاچ سنه صوكره، ظهور ايدن قويروقلى يلديزه نه ديه‌جككز؟

اسبق بحريه ناظرى حسنى پاشا
Hussni Pacha Ex: Ministre de Marin

بن ده :

ــ هانكى قويروقلى يلديز ؟

ديجه كمال حدتله

ــ اونى سن بيل ! مادامكه منجمم ديورسك بيلمليسك ؟ ديدى .

بواسكى آدملرك سوزلرى بنى هيچ دلكير

ایمز. خصوصیله کال بکك پدری کبی بر ذاتك سوزی ! بونلرك صوردقلری سؤاللرده بیله بر تحقلق واردر؟ بوندن بش آلتی عصر اول کورینن بر قویروقلی ییلدیزك اسمی نه اولدیغنی بن نه بیله‌یم ؟ انسانك عقلی قویروقلی یلدیز تاریخچه‌سی دکل یا ! فقط بیلمز ایسه‌ك وای باشنه !

واقعا بوکا دائر برحکایه کورمش ایدم ؛ بونده قویروقلی یلدیزك اسمی مصرح دکل ایدی . فقط بلکه سؤالك جوابنه مدار

--- ۳ ــ شعرلر ---

پاککز او ضیالرده قالیر آفل ومؤلم
آی ماه، اوجینکك اوجین کدر وغم
آلتکده اویورغون اوصولوق هیکل مانم...

« غزانه »

٤

ای اسکی قمر ، سن بزی البته بیلیرسین
آنه‌مدی اونورکده کزن ظل محاسن
بندم او چوجق ، بندم اوسیمای تحیر .
برکونکه خزان افقه اولوم سایه‌لی بر نور
برکیرلی ضیا حشر ایدییورکن اونی بر بد
بر باد خفی آلدی اوروپای مؤده..
اون بش سنه اولکی حقیقت صب اوکوندر ؛
روحمده وکون ظلمت برکریه اونکدر .
اون بش سنه‌در افقه کونش قانلی دوشرکن ،
تنها اوودن، بوش دره‌دن، افشامك ارکن
حزنیله صوصان مشجره‌لردن ، غم ایلول

اولور دیه :

ـــ أوت ! فتحدن ایکی اوچ سنه صکره جسیم بر قویروقلی ییلدیز ظهور ایتمش ! آوروپالیلری دهشت استیلا ایلمش ! چونکه بو قویروقلی ییلدیز عثمانلیلرك روم ایلیده‌کی فتوحاتنه فال خیر ایمش ! غرب اقوامی بو یلدیزه باقدقجه ایچنده کویا « یاتاغان » کورور ایمش . حتی بو دهشت سوقیله پاپا جنبری کلیسالرده بر اقسام دعاسی وضع وترتیب ایتمش که الآن قتولیك کلیسالرنده اوقونان و « انزه‌نوس » کلمه‌سیله باشلایان دعا بوندن قالمش ؛

دیدم . مصطفی بك ممنون اوله‌رق:

ـــ فقط اسمی‌ندر بیلیورمیسکز ؟

دیدی . بن ده

ـــ اوزمان قویروقلی ییلدیزلره هنوز اسم وضع ایدلمه‌مش ودها طوغروسی بونلرك برقسمی موقوت اولدیغی بیلنمه‌مش اولدیغندن اسمسز اولمسی طبیعیدر .

ـــ بونی چوق مراق ایدیورم !

ـــ ایستر ایسه‌کز بوله‌یم .

دیدم .

..

انسانه بعضاً تصادفك ایتدیکی خدمتی هیچ برشی ایدەمز . ایشته صرف براثر تصادف اوله‌رق :

هاله‌ی !

سوزی آغزمدن چیقیوردی .

ـــ ناصل ؟

دنجه آرتق دوشونجه‌که محو اولدم . واقعا بوکله‌جك ۱۹۱۱ سنهٔ میلادیه‌سی نیسانده بویبوك والتون صاریسی رنکنده‌کی قویروقلی ییلدیزك ظهور ایده‌جکنی بیلیور ایدم . بوندن باشقه مدت دورینك‌ده ۷٦ سنه اولدیغی‌ده خاطرمده ایدی. بونك اوزرینه ۱۹۱۲ سنهٔ میلادیه‌سندن برقاچ کره‌لر ۷٦ عددینی طرح ایدرك ۱٤٥٦ سنهٔافرنجیه‌سی اوزرینه‌دوشدم‌که بوده تاریخ فتح اولان ۱٤٥۳ سنهٔافرنجیه‌سندن تمام اوچ سنه صوکره‌یه تصادف ایدیورایدی .

مصطفی بکه آکلاتدم پك ممنون اولدی . وبکا احکام نجومك پك قوی ، پك‌متین براساسی اولدیغی . نفس زنی استخراج ایده‌جك کیمسه‌نك پك واسع معلوماتی اولماسی لازم کله‌جکنی سویلدی ؛ وکویا بنم معلومات ریاضیه وسائره‌م بوکا مع زیاده کافی‌اولدیغنی سویلیه‌رك :

— یازق‌که اربابنه‌تصادف‌ایتمه‌مشسکز.
سوزینی علاوه ایتدی .

سلیمان افندی ایله قالقوب کیدرکن اوکنده‌کی چکمجه‌یی آچه‌رق برشی آلدی وبرکاغده صاره‌رق :

— بوده بنم سزه یادکارم اولسون . کمالك باباسی بونی کندی الیله یاپمشدر .

دیدی . قپودن طیشاریه چیقنجه بر دریای تفکره دالدم : فکراً صوك دفعه ردوسده کوردیکم او مجاهد حریت ایله شمدی کوردیکم پدرینی مقایسه ایدیوردم . او فکری هر درلو ظنون باطله‌دن عاری کمال ایله احکام نجومه قطعیاً قائل اولان پدرینی دوشنیوردم . بر آرالق یانمده‌کی سلیمان سودی افندی نه‌دیر اوویردیکی؟ دنجه کاغدی آچدم باقدم . درونده قلم‌کسمکه مخصوص بر مقطع وارایدی . او برکذاری حالا صاقلارم !

فی ۱ نیسان سنه ۲۲٥

صالح ذکی

شعر قمر ـ ٤

بر کولکه یابارکن ، اونی بر صوت تغافل
حسرتله صورار قلبمی املا ایدن آهه
برلرده یاتان سیسلی دوکوق حسن تباهه ..
ازهار ملالك قریزانتم صاری کللر
مغموم صالونلرده‌کی مینالری سوسلر ،
اولمش صولر اوسقنده پریشان ومکدر
فصلك داغنق روحی بلوطـسیس کبی تیتره‌ر؛
یورغون، صاری یپراقلر اوچار بر قورودن‌دن
بر خسته کونش افقه دوکر سایهٔ معدن
اك صکره صالرده‌ده ای اسکی قمر ، سن
حزنکله یاپارکن آجی بر لوحهٔ شیون
چوقلرده قالان بر اوچوجك مقبرینی‌کس
یوللر بو محیطه کبیك شهقه‌لی بر سس .

احمد هاشم

تربيهٔ شباب

كنجلره :

مكتوب شكلنده قله آلنمشدر

برنجيلكله مكتب ملكيه‌نك منتهى صنفنه كچديككى تبشير ايدن مكتوبكى ناصيل عظيم مسرتلر، وجدانى محظوظيتلرله اوقوديغمى اوزون اوزادى يه تصوير ايتمكدن ايسه برسنه صوكره حيات جمعيته قاريشه‌جق، مكتب ديبلن اعمال الاتخانهٔ معنويه‌ده تجهز ايتديكى افكار و معلوماتيله وظائف مليه وانسانيه‌سنى يتيشديره‌جك سوكيلى قارداشمى بعض نقطه‌لردن ايقاظ وتنويره خادم مطالعاتده بولونمه‌يى مرجح كورويورم.

ذاتاً سكا – آرا – مزده‌كى سكز سنه‌لك حياتمه بيراقديغى تجربه‌لرك بخش ايتديكى بر حرارت صلاحيت ايله – چوقدن برى افكار وحسياتمى، تجارب ومطالعاتمى يازمق فكرنده ايدم.. صوك مكتوبك فكرمى همان اجرا ايتمك ايچين بكا بر سائق وجدان آرا اولدى...

يازييورسلك كه :— تعطيل مدتى ناصيل كچيرديم.. ناصيل كتابلر مطالعه ايدديم.. كتابت امتحاننده صوك درجه مشكلاته تصادف ايديورم.. بيليرسيكزكه ادبيات وفلسفه‌يى پك چوق سوه‌رم.. بكا «حقيقت»ى، وظائف معززهٔ مليه وانسانيه‌يى كوستره‌جك، فكرمى مملكتمه نافع برصورتده تنوير ايده‌جك كتابلره ايسه محبت درجه‌سنى كچن فرط حرمت وپرستشم وار.. بو خصوصده تجربه كزدن، مزاياى علميه وفكريه‌كزدن استفاده ايتمك ايستيورم. بالفكز برسنه صوكره وطن بندن خدمت بكله‌يه‌جك... حالبوكه مقدس وطنك بندن بكله‌مكده حقلى اوليديغى خدمتى ايفا ايده بيلمك ايچين كنديمده داها هنوز آرزو ايتديكم درجه‌ده برقوت بولاميورم.. وجدانم بكا شو برسنه ظرفنده دماغمك بو نجيب ونوار قوتله مجهز اولماسنى امر ايديور.. بن بو امرى تماميله ايفا ايده بيلمك ايچين سزك معاونتكزه، ارشادات

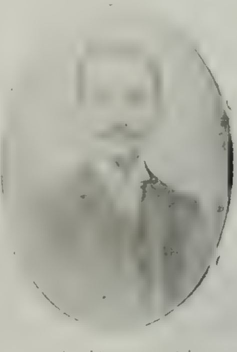

مرابطق غزه‌سى سرمحررى اولوب كوپرى اوزرنده مقتول دوشن حسن فهمى بك مرحوم

Feu Hassan Fehmi Bey

photo: Appolon

دار الشفقه مکتبی طلبه‌سی

Les élèves de l'école des orphelins

وایقاظات فکریه‌کزه ، بروقوف عمیق نتیجه‌سی اولان توصیه ایده‌جککز کتبنره محتاجم .. رجا ایده‌رم ، بنی بو احتیاجدن قورتاریکز .. بکا رهبر اولوکز .. سزك حیات رسمیه وخصوصیه‌کزده قزندیککز موفقیتلری ، مملکتمزه ایتدیککز خدمتلری ایشیتدکجه وکوردکجه قلبم ، بیلسه‌کز، نه‌طاتلی هیجانلرله، نه‌هیجانلی غبطه‌لرله تتره‌یور...

اعماقنده علوی وآتشین فکرلر ، امللر قایناشان شو پرشباب سطرلرك قلمده تولید ایتدیکی زنده بر ذوق امید ایله فکرلرمی ، تجربه‌لرمی ایشته یازیورم :

اولا شوراسنی سویلیه‌یم که انسان موازنهٔ بدنیه ودماغیه‌سنی تأمین ایچون قوای جسمانیه وروحیه‌نی انکشاف ایتدیره‌جك ، صحت مادیه ومعنویه‌نی هردرلو تزلزلات وصدمه‌لردن وقایه ایلیه‌بیله‌جك بر صورتده ، یعنی فکراً اولدیغی قدرده بدناً چالیشمایه ، یورولمایه مجبوردر .

سعی وعملك بشریت متمدنه ایچین ناصیل مفید وضروری بر عنصر، آلام واضطرابات حیاتیه‌یه مقاومت خصوصنده ناصیل الزم بر قوت اولدیغنی ، عطالت وایشسزلك ایله انسانه پك طبیعی اولارق چوکن کابوس یأس وفتورك تأثیریله او زواللی مخلوقك ناصیل فنا طبیعتلی ، موسوس و علیل بر آدم حالنی آلدیغنی ، وصوکرده بومرض معنوی ایله ــ معنویاتك

مادیته اولان تأثیری نتیجه‌سی اولارق ــ تأصیل او بچه‌منك مادی خسته‌لقلرك پنجه‌سنده ازیلمکه محکوم بولندیغنی، قویاً امید ایدیلیرکه، بیلمزدکیلسیك ... ثم اصل مقصدم سکا تربیهٔ بدنیه‌نك، فعالیت جسمانیه‌نك اهمیتنی آکلاتمق مع التأسف مکتبلرمزده هیچ اهمیت ویریلمه‌ین، کنجلرمزك انظار دقتنی لایقیله جلب ایده‌مه‌ین ژیمناستیکك، سپورك فوائد عظیمه‌سنی، اهمیت قطعیه‌سنی بیان ایتمکدر .. چونکه سن‌ده او نازك و عصبی بنیه‌کله، او غیر منتظم و متمادی مساعیٔ فکریه‌کله، کوپرودن مکتبه قدر یایان یورومك زحمتنه دوچار اولمامق ایچین رایلی بر اوکوز آرابه‌سندن باشقه برشی اولمیان ترامواییه بینمك فلاکتنه اطاعت ایله‌ین او متاعب خفیفهٔ مادیه‌دن بیله اورکن وجودکله بو بیانات واخطاراته جداً مستحقسك ...

دنیاده هیچ بر نظریهٔ علمیه « صاغلام فکر صاقلام وجودده بولونور . » حکمی قدر قطعی اوله‌ماز . هله صوك زمانلرده ملل متمدنه ومترقیه‌نك فعالیت جسمانیه‌یه، سپوره ویردکلری اهمیتلر، آوروپا مکاتب ومدارسنك کافه‌سنده مدیرلرك تربیهٔ بدنیه درسلرینه، تنفس وتنزه زمانلرینه تخصیص ایلدکلری ساعتلر دریش تأمل ایدیلیر، وصوکرده آنغلو ــ ساقسون قومنك اسباب مظفریت عرقیه‌سی تحلیل ومحاکمه اولونورسه سپورك، حرکت وفعالیت وجودیه‌نك لزوم واهمیتی ــ شدید وپارلاق برضیای انتباه ایله ــ درحال نظرلرده تجلی ایتمك غیر قابل اولور ...

سکاشوقدرسویلیه‌بیلیرم‌که موازنهٔ صحیه‌لرینی تأمین ایده‌مدیکندن طولانی وقتسز افول ایدن دهالرك بشریته بیراقدقلری بوشلق، آنجق کنجلرك قواعد حفظ الصحیه‌یه رعایت واطاعت ایتملریله، سپوره فوق الحد عطف دقت واهمیت ایله‌مه‌لریله دولا بیله‌جکدر ...

حاصلی پدرلرك، بیوك برادرلرك معلملرك وظیفهٔ اساسیه‌سی، غایهٔ آمالی اولادملتی متین، مقاوم، زنده بر بنیه‌یه مالك ایتمکدن، مبارزات حیاتیه‌ده موفق اولا بیله‌جك بر تربیه ایله تجهیز وتسلیح ایله‌مکدن، مداوات فکریه قدر مداوات بدنیه‌یه‌ده اهمیت ویرمکدن عبارت اولمالیدر ...

بو « حقیقت » ی بوندن قرق اللی سنه اول « سپنسر » بوتون وضوح و شمولیله میدانه چیارمشدی ... شیمدی جهان مدنیت بو بویوك انکلیز حکیمنك فکرنی رهبر نجات وسلامت عدایدیورلر ...

حمیت پرور بر پدر بر اولادینی کندی ذوقنه، املنه، ارزوسنه کوره، عادی ومنفعتپرست حسابلرله دکیل، علوی ونجیب فکرلرله، مملکته وانسانیته نافع برصورتده یتشدیرمکه مجبوردر ... هیچ برزمان اونوتولماملی درکه بر چوجوق هرشیدن اول وطنك اولادی‌در ... بر ملتك قوتی، امنیت وعظمت استقبالی، شبهه‌سز، اوملتی تشکیل ایدن افرادك اولا قوی البنیه وزنده اولماسنه متوقفدر .. بویله تمتاز برصلابت ومتانتله یتیشن قومك تربیهٔ فکریه واخلاقیه‌سنه ایدیلن مساعی نه قدر مثمر وپایدار اولور، دوشونه‌لی ... ایشته بونك

ایچو ندرکه ممکن اولدیغی قدر افراد ملتی قوتلی، فعال ، جسور ، متشبث بر تعه چالیش‌ایدر ... جسور ، وظیفه‌شناس ، مستقیم ، طریق حیاتده ثباتکارانه وعفیفانه قطع مراحل ایدن بر انسان تاصل هر درلو مشکلات عظیمه‌یی بر جهد مظفریتکارانه ایله اقتحم ایدر ؛ آنی یولنده دوردوراجق هر دورلو قوتلری ، مانعه‌لری ناصل بر عزم آهنین ایله قیرار ، پارچالارسه بویله کنجلردن ، افراددن متشکل بر ملتده صحنهٔ سیاسیاتده زنده روللرله موجودیت واستقلالیتنی محافظه ایلر ... کذا جبین ، مسکین ، مریض ، متبصبص وریاکار بر آدم رهکذار حیاتده ناصل هر درلو ذلتلره ، موفقیتسزلکلره ، مصیبت وفلاکتلره محکوم اولورسه بویله افراد علیله ومسکینه‌دن تشکل ایدن ملتده انقراضه نامزد بولونور !..

عاقلانه اولمق اوزره جسارت پك بویوك بر فضیلتدر .. خستك ، ذلتك ، ریاکارلغك منفعتپرستلکك منبعی « جبانت »در .. جبانتده اك ملوث برمعنای ذلت مندمجدر.. جبینلر هیچ مستریحانه حیات کچیره‌مزلر .. « شکسپیر » ك شو سوزی نه قدر دوغرودر . « قورققلر اولمزدن اول برچوق دفعه اولورلر ... » حیاتی تداوی خصوصنده سپورك پك بویوك بر تأثیری واردر ... فی‌الحقیقه سپور انسانی جسور ومتشبث یاپار .. تدریجاً هر دورلو مهالکه آلیشدیرر ... دنیاده اك چوق سپورله مشغول اولان ، تربیهٔ بدنیه‌یه اك چوق عطف اهمیت ایله‌ین آنغلوساقسونلر عین زمانده جهانك اك متشبث ، اك فعال ، اك شجیع وبی پروا بر قومی دکلیدرلر ؟.. بن هر زمان بوتون روحمله ایسته‌رم که کنجلرمز تربیهٔ بدنیه‌یه صوك درجه اهمیت ویرسینلر ! قوی ، فعال « متشبث وجسور اولسونلر .. ذلتدن ؛ ریادن ، اطاعت مسکینانه‌دن قورتولسونلر .. حیاتدن بیلماسینلر شوق ایله ، ذوق ایله حیاتله چارپیشسینلر .. عائله‌لرینه ، عائله‌لرینك ثروتنه ، حکومته ، حکومتك عاطفتلرینه اصلا استناد ایتمه‌سینلر... وقارلرینی، غرورلرینی ، استقلالیتلرینی محافظه‌ده تزلزل ناپذیر بر جسارت وتعند کوسترسینلر... حاصلی یکرمنجی عصره لایق بر آدم اولسونلر وبوخصوصده فرانسزلری دکل ، انکلیزلری رهبر اتخاذ ایتسینلر .. بو وجه ایله مملکتده قوی ، زنده ، پرشباب ، فعال وعزمدار بر عنصر تشکیل ایله‌سینلر ....

آنك ایچین سکا احتمال هیچ امید ایتمه‌دیکك ، خاطرکه کتیرمه‌دیکك بر توصیه‌ده بولوناجغم : ایکی آیلق مدت تعطیله‌کی صحت وشطارتله مترافق تنزهلر ، سپورلر ، مینی مینی سیاحتلرله کچیر .. بر آزده صحائف کائناتی تدقیق وتتبع ایت .. طبیعتك بدیعه‌لرندن ، نکته‌لرندن انشراحلر ، حقیقتلر چیقار .. بر سنه‌لك مساعیٔ متمادیهٔ ذهنیه‌کی ایکی آیلق استراحت فکریه ایله ، فعالیت بدنیه ایله دیکلندیر ...

اکر چوق اصرار ایدرسه‌ك شوایکی آی ظرفنده کونده ۱ : ۲ ساعت دوام ایتمك شرطیله مطالعه ایچین سکا مساعده ویره‌بیلیرم.. فقط سن‌ده بکا دیکر ساعتلرکی ژیمناستیکه ،

مجلس معبوثان اعضاسندن سعید بك
Saïd Bey

مرحوم خلیل رفعت پاشا
Feu Halil Rifat Pacha

سەپوبە، صاف ونمیزهوا آنق انجیق [illegible] حصر وتخصیص ایدەجککی وعد ایدرسەك ....

کاملە کتاب انتخابە : بزدیمك کی کتاب انتخابی جداً کوچ وشونك اهمیت [illegible] .. حیات فکریەسك تغذیە وتقویەسی ایچین نسان کتاب انتخابندە بر آز قیدش ، حتی [illegible] انتخاب ایدیورمش کبی مشکلپسند اولمیدر ..

کنجلرمزك بوکون محتاج اولدیغی کتابلر بیك بر کیجه ماصاللرندنکدە فرقی بولوندن. شبابك معزز ، قیمتدار زمانلرینی بلع ایتمکدن باشقە بر فائدەسی اولمیان حرج [illegible] حکایەلر . خیالات وحرفیات بطەایلە دولو سرکذشتلر دکیلدر .. حتی ، اوت حتی ادبی . خیالی رومانلر ، کوزل [illegible] شعرلر بیلە دکیلدر .. آنجق بزه [illegible] واجب [illegible] اوکرەتەجك ، اصول مبارزەحیاتی کوستەرەجك ، دماغلرمزی ضیای حقیقت ایلە تنویر ایلیەجك تشبثات [illegible] وعسکریە ، افکار ادبیە وفلسفیەلریلە عصرلرینە حاکم اعاظم ومشاهیرك حیات [illegible] ارائە ایدەجك ، حاصلی [illegible] » ی بسلەیەجك [illegible] لازمدر ... آنك ایچین — خصوصیلە شیمدی — بر توراك کنجی [illegible] کنجدن دها [illegible] [illegible] .. دها آز سنەزدە دولاشمایە — [illegible] — محکومدر ... بزکە خستە ، [illegible] .. کندیمزی « شعر نیاه » ایلە دکیل ، [illegible] تداوی ایتملی یز !.. آنجق وجودی زندە . ثروت وشطارتی یرندە [illegible] انجەبیلیر !....

بناءً علیه سکا ادبیات دوشونولەرك توصیە ایدەبیلەجکم کتابلر «سوسیولوژیك» رومانلردر ..

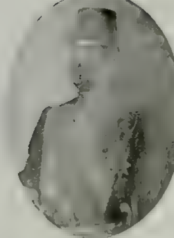

بصره مبعوثی طالب بك
Talib Bey Député de Bassra

کوریده مرحوم حسن فهمی بکك رفاقتنده بولنورکن جرم ایدیلان شاکر بك [اوچ سنه اولکی رسمیدر الیوم میرموی الیه مقالیدر]
Feu Hassan Fehmi Bey

خصوصیله ستاندال . بازاق وفلوبه رك دلالتلریله تدریجاً تنمو وانکشاف ایدن « رهآلیزم » ك مؤسس محتشمی عد ایدیلن « امیل زولا » نك همان بوتون رومانلری توصیه یه شایاندر … چونکه بوتون بو اثرلر هیأت اجتماعیه نك یاره‌لرینی شرح ایتمکده . تکمیل عرب‌ملری [illegible] ایله « حیات » و « حقیقت » ی کوسترمکده بربرلریله مسابقه ایدرلر … مع مافیه شیمدیلك بو اثرلره ترجیحاً [illegible] توصیه ایده‌جکم :

فرانسه علمای اجتماعیونندن « أدمون دەموله‌ن » ك « آنغلو ـ ساقسونلرك اسباب تفوقی » ـ A quoi tient la supériarité des Anglo Saxons نامنده‌کی تألیف معظمی … انکلیز مشاهیر حکماسندن « جون لوبوق » ك فرانسزجه‌یه ترجمه ایدلمش « L'emplaic de la Vie » اسمنده‌کی کتاب مفیدی … فرانسه اعاظمندن « پول دومه‌ر » ك فرانسز شبابنه خطاباً یازدیغی « چوجوقلرمك کتابی » « Livre de mes fils » عنوانلی اثر گزیدی ..

فرانسه‌نك طرز حاضر تربیه‌سنی تنقید ومؤاخذه ایدن؛ متشبث، متین، فعال انکلیز عرقنك اسباب غالبیت اجتماعیه واقتصادیه‌لرینی جداً جالب دقت وانتباه بر صورتده تشریح وتحلیل ایلەین « ادمون دەمولن » ك سالف الذکر کتابی فرانسزلردن زیاده، شایان تأسف بر ضعف وهزال فکری واجتماعی ایچنده بولونان بزلر [illegible] اوقوملی، اوقوملیدر …

« جون لوبوق » ك کتابی « حیات » ی آکلامق، سومك وحسن صورتله استعمال ایتمك ایچون نه‌کوزل، نه‌غدا بر تألیف گزیده‌در.. انجابات محیط وزمان ایله عصبیه‌شن، بدبینله‌شن [illegible] متحسس » مزه ایسه‌یك نافع بردوادر.. براوردو دار حرکاتنده امین ومظفر خطوه‌لرله

یورویه بیلمك ایچین دشمنك احوالنه واقف اولماسی لازم کلدیکی کبی ترکیده «حیات»له موفقیتکارانه مجادله ایده بیلمك، هردرلو تشبثات واجراآتدن مظفرجه‌قالمق ایچین، «حیات»ی تماماً اکلاماسی لازم کلیر . . . حیاتی اداره و استعمال ایدن انسانلر طرز وصورت اداره واستعماللرینه کوره اونی مسعود ویا بدبخت یاپارلر ... آنك ایچین کنجلرمزك، خصوصیله حساس، مفتور وبدبین کنجلرمزك بوکتابه پك شدید احتیاجلری واردر ...

«پول دومه‌ر»ك فرانسه شبابنه خطاباً یازدیغی معظم اثرده مندمج جداً حکیمانه نصایح وارشادات اجتماعیه، شبابك وظائف معززهٔ ملیه ومدنیه‌سی حقنده سردایدیلن افکار وملاحظات عمیقه‌ده فوق‌الحد شایان مطالعه وجالب استفادهٔ عظیمه‌در ... «پول دومه‌ر» بو نفیس کتابیله صانکه عثمانلی شبابنه خطاب ایدیور ... فی الحقیقه برترك کنجی شو اثری اوقومقله کندیسنه، عائله‌سنه، محیطه ومملکتنه قارشی مکلف اولدیغی وظائف مقدسه‌سنی اوکرنمش اولور ...

تربیه وتنویر شباب ایچین یازیلمش بوآثار جدیده ومفیده‌یی یالکز سن اوقومقله اکتفا ایتمه .. بوتون آرقداشلریکه ، بیلدیکلریکه‌ده توصیه ایله ... چونکه نجیب روحلر ، ترقی وتعالی‌یی یالکز کندیلری تعقیب ایتمش اولمغله تطمین ایدلمش اولمازلر ...

حاصلی استقبالك شبابدن ، مکاتب عالیه طلبه‌سندن بکله‌دیکی خدمتلرك اهمیت وقدسیتنی تماماً ادراك واحاطه ایدرسه‌ك وظیفه‌نك حشمت وعلویتی قارشوسنده برهیجان وجدان آرا ایله تترسیك، قارداشم ...

مکبه‌لی آدا – ۱۳۲٤ : مایس

رائف نجدت

حرکت اوردوسی پیشداران شجعت نهادندن
L'avant-garde de l'armée de Roumélie à St. Stéfano.

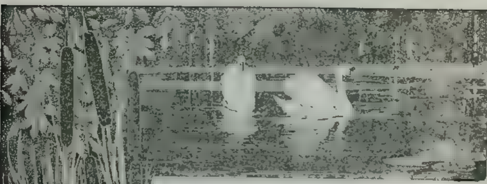

بر مرثیه

کیم قورتولور هجوم عنیفکدن، ای اولوم،
قابیلرە مسلط اولان پنجۀ ظلم ؟

پیر و صبی، ضعیف و قوی، شاطر و ملول
هرکس دوچار، یاشار و ایدر طوپراغە افول.

قانون بی تغیردر خلقتك بو حالی ؛
پیوستۀ اسارتی‌یز بزدە بی مجال ...

هرشی، اوت، بو حکمك الندە مطیع و رام
ویرمکدە هر وجودە نهایت بر انعدام !

لکن عدم دیدکلرە بو عصر حقیقتە
لایقمی استعارۀ اجزای خلقتە ؟

موجود اولان عدیم اولاماز، انقلاب ایدر
بر باشقە شیئە . کیم بیلیر ، ای ماتم و کدر

آرقەکدە تیترەشن، ای اوزاق مملکتلرك
لاقید سینەسندە تسلی ـ جدا ، حزین ،

سودکلرندن آیری اولان ! بلکە ، کیم بیلیر،
سنسك شو ابر ماتمك عمقندە مستتر ...

جلال ساهر

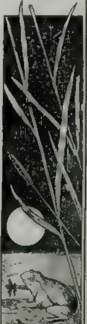

ارباب فساد طرفندن عسکرك اغفالی

عسکرك مجلس مبعوثان اوکنده اجتماعی

کلەجك نسخەمزدن اعتباراً قلیشەلرمزك عمومیتله و[illegible] [illegible] [illegible] پیەنوشه وزریه طبع اولنەجغنی محترم قارئلرمزه شمدیدن تبشیر ایدرز .

درت ایمپراطور. — ایمپراطور برنجی ویلهلم، صاغده ایمپراطور اوچنجی فریدریخ صولنده ایکنجی، ویلهلم قوجاغنده ولیعهد پرنس فریدریخ ویلهلم

Quatre emperreurs

آلمانیا ایمپراطوری ایکنجی ویلهلمك طفولیتی

بحریه البیسه سیله — اسقوچیا البیسه سیله

L'enfance de Vilhelm II.

habillé en mair — habillé en Ecossais

بزده رومانجیلق و رومانلر

٦

احمد مدحت افندی، مسلکی، آثار مساعیسی، رومانلری

هیئت حاضرهٔ محررینك پیشواسی ، پوست نشین بر پیر تواناسی ، شبهه‌سز ، احمد مدحت افندی حضرتلریدر . فرانسزلرك (Doyen) اصطلاحی بزده شیخ ایله ترجمه ایدیلور و بو تعبیر ناقص هم مطبوعاتده سورتیلین زمانك اوزونلغنی و هم ده سنه‌لرجه امتداد ایدن ریاست خیالیهٔ قلمیه‌یی مفید و موضح اولورسه احمد مدحت افندی‌یه شیخ المحررین دنیله‌بیلور . پك طوغری اولدیغنه وجداناً قانع اولدیغم فکره نظراً احمد مدحت افندی شهرت سهیله‌یه نائل اولمش بختیار بر مؤلفدر . محیط ، زمان ، طالع کندیسنه رهگذار مطبوعاتده دائما یاور اولمش و مساعده‌کار داورانمشدر .

بغداددن [١] استانبوله عودت ایتدیکی زمان عالم مطبوعاتك نامدار دلیران و بهادرانی بر صدمهٔ روزکاره اوغرامش و میدان سخن خالی قالمشیدی . مدحت افندی الجاآت زمانی پك ایی تقدیر ایدن اصحاب ذکادندر . بو نادر الظهور فرصتدن استفاده عزمنه دوشه‌رك همان خامهٔ مساعی‌یه صارلدی ؛ یازدی ، یازدی ؛ احمد مدحت افندی‌یی توصیف ایچون دورماز ، دینلمز بر خامهٔ چالاك صاحبی دیمك جائزدر .

همان « قرق انبار » ی تأسیس ایتدی . او زمان بو محرر آتشین مزاج بو مجموعه‌یی عادتا (روو ده دوموند) کبی بر محیط المعارف حالنه قویمق نیتنده ایدی . آنجق سویهٔ عرفان قارئین او درجه‌یی احاطه‌دن پك اوزاق بولنمق حسبیله آثار قلمیه‌سنی عامیانه بر صورتده دوکمکه مجبوریت حس ایتدی . ظن و قیاس ایدرم . ایشته مدحت افندینك اشتهاری و موفقیت قلمیه‌سی ده آنجق بو الجاآت زمانی آکلامش اولمسی سایه‌سنده حصوله کله‌بیلدی . احمد مدحت افندی او زمانکی سویهٔ عرفان و معلوماتی حدهٔ تدقیق و مطالعه‌دن کچیردی . باقدی‌که معلومات مدنیه نقطهٔ نظرندن خلقك درجهٔ وقوفی همان هیچ راده‌سنده قالیور . بو فکر ثابت نتیجه‌سنده بو

[١] احمد مدحت افندی‌یی بغدادده شهید محترم ، وطنپرور اعظم مدحت پاشا مرحوم کتورمشیدی . اوراده ولایت غزته‌سنك باش محررلکنی ایفا ایتمشیدی . مدحت پاشا مرحوم کبی بر وزیر قدرشناسك نظرهٔ توجه و التفاتی قزانمش اولدیغنه نظراً احمد مدحت افندی‌یك چوقلرینك ادعاسی کبی بر (بوش انبار) دکلدر . آنجق بالآخره استانبولده انظار قارئینه معروض بولندیرمق اوزره آچدیغی (قرق انبار) ی طولدیرمق ایچون الله کچن هرشیئی اورایه طیقشدیرمش ، او (محیط معارف !) ی عادتا بر مشهر غرائب حالنه کتیرمشدر .

محرر جوال کندینی استاد و قارئینی ابجدخوان قیاس ایتدی و آثار قلمیه‌سنه او نقطهٔ نظردن برلون شخصیت ویردی. شهرت سهوله اکتسابنه سائق اولان اسباب روحیه‌دن بری‌ده ، شبهه‌سز ، بو طرز بالاپروازانه‌سیدر .

احمدمدحت افندینك عالم مطبوعاته الك بیوك خدمتی خلقی مطالعه‌یه آلیشدیرمسیدر. او زمانه قدر سویهٔ عرفان ذاتاً ضیق بر دائره‌یه منحصر قالمش اولمق حسبیله بعض کبار محافل خصوصیه‌سندن بشقه یرلرده آثار جدیدهٔ ادبیه و مؤلفات جدیدهٔ علمیه جلب نظر التفات ایده بیلمکدن محروم قالمقده ایدی . چونکه خلق بوکبی آثار مفیده‌نك مطالعه‌سنه آلشمامشیدی .... اوقوسه‌لر بیله اونلردن بر ذوق مطالعه طویه‌جق درجه‌ده اذعان و عرفانلری نشو و نما بولمامشیدی . بو حقیقتی وقتیله آکلامش اولان احمدمدحت افندی اثرلرینی عامیانه یازدی ، اونلرك آکلایه بیله‌جکی وادیده قلم اویناتدی .

قارئین بر آز مطالعه‌یه آلیشـور آلشماز شیخ المحررین آثار قلمیه‌سنك چوغنی حکایه نویسلکه حصر ایتدی . او صره‌ده (الکساندر دومابه‌ر)ك مشهور (مونته‌قریستو) سی ترجمه ایدلمشیدی . (بیك بر کیجه) و (مخیلات عزیز افندی) افسانه‌لرینك مطالعه‌سندن ذوق آلمش اولان قارئین او فوق‌الطبیعه یاوه‌لرك آلافرانقه تصویراتله محرر برنسخهٔ ثانیه‌سی دینلمکه سزا (مونته قریستو) نك خارق‌العاده وقایعه و تصویر حادثات نقطهٔ نظرندن مشهود شو مبذولیت قلمیه‌یه حیران اولمشدیلر . احمدمدحت افندی همان (رومانتیزم) مسلکنی قبول ایدیوردی ؛ آنجق بو مسلك ادبك طرز عامیانه‌سنی . بونك اوزرینه (حسن ملاح) و (حسین فلاح)ی یازدی . قارئلری کندیسنی آلقیشلادیلر ، تحلیلات روحیه‌دن معرا اواوزون صحیفه‌لری بیوك بر ذوق مطالعه ایله اوقودیلر . او زمان ایچون همان هرکس بو فکرده متفقدی :

— نه‌در بو جودت و وسعت قریحه ! .... بو ، نه اسلوب ساده ، فقط رنکین ! ....

احمد مدحت افندی قارئلرینی دکزلرده ، قره‌لرده طولاشدیردی . اونلره حکایه سویلیه‌رك ، مصالی نقل ایدرك مبادئ علوم و فنونی اوکرتدی . مثلا دکزدن بحث اولونسه :

« بنم محترم قارئلرم ، (احمدمدحت افندی نبضکیردر) سز بونی بلکه بیلمزسکز : دکزلر طوزلی صولرك تجمعندن وجوده کلیر بحیره‌لردر . فقط یا صو ، صو نه‌در ؟ ایشته ایشی اصل اساسندن طوتدیره‌لم . سزه بونی بالکیمیامی آکلاده‌یم ؟ یوقسه حکمة‌می تعریف ایده‌یم ؟ ...... »

مقدمه‌سنی سرد ایدرك مطالعه‌نك آغزینی صولاندیررو صو کره مولدالمادن ، مولدالحموضه‌دن بحث ایدر . حکایه‌نك جریان طبیعیسنی بالکلیه ترك ایدرك او صره‌ده کرسئ تدریسه چیقمش بولونور . آرتق چالا قلم ، علم کیمیادن اوراپه صحیفه‌لر نقل ایدر . قارئلر بو محرر فاضلك احاطهٔ فوق العادهٔ علمیه‌سنك حیرانی اولورلر . حالبوکه بو مباحث علوم حکمیه‌نك مبادیسندن معدوددر .

قارئلرینی ، سوکیلی ، محترم قارئلرینی خیالا —

المانیا امپراطوریچه‌سی اوغوسته ویقتوریا
L'imperatrice Agosta Victoria

بحری برسیاحته چیقارتسه ، برکمی‌یه بیندیرسه اونك بتون اقسام متفرعه‌سنی اسامیسیله ، ایفا ایتدکلری وظائف وخدماتك نکته‌لریله بربر سزه نقل ایدر . اك کوچوك بر (مقاره) نك نه اولدیغنی ، نره‌ده یاپلدیغنی ، نصل خدمتلر کوردیکنی تفصیلاً حکایه ایدر . بووقوفه شاشارسکز ، معلومات متفرعه‌نك بودرجه‌سنه حیرتلر ابراز ایلرسکز :

— بونه احاطهٔ کلیه ! ....

نقط اشخاص وقعه‌نك احوال روحیه‌سنی تدقیق ایتمز ؛ حتی تحلیلات خصوصیهٔ اخلاقیه‌سنه بیله کیرشمز . بونلرك نه‌لزومی وار ؟ زوائد .....

(مخیلات عزیزافندی) نك زمانه مناسب صورتده ترتیب ایدلمش بر طرز دیکرندن عبارتدر دیمکه انسانك دیلی ، قلمی و ارمایان رومانلرنده قدرت بشرك فوقنده بیله هرشی واقع اولور . انسانلردکز اوزرنده کونلرجه یوزرلر و برساحل سلامته چیقارلر . هواده اوچق ، قمر دریاده یوزمك ، طاغلری آشمق مدحت افندینك رومانلرنده‌کی اشخاص مخیله ایچون امورطبیعیه وعادیه‌دندر.

المانیا امپراطوری ویلهلم والده‌سیله
L'empereur Vilhelm avec sa mère

نشانلیلر: ویلهلم وزوجهٔ مستقبله‌سی
Lse fiancés–Vilhelm
et la Future inpératrice

ضعیف ونحیف بر قادینه اون اون بش ارککله بوی اولچه‌جك قدر قوت ویرر. اونی اخلاق وعادات ملیه‌مزك مساعد بولنه‌میه‌جغی وقایعه، حادثاته سوق ایدر. پهلوانلق. افه‌لك میدانلرنده کزدیرر. ارککك کسوه‌سنه بروندیره‌رك غلطه‌او-موزداشلریله بوی اولچدیرر. صوکره قادین اولدیغی تصادفاً برکیجه غلطه اوتللرندن بر سفلیتخانه‌ده یارانلری طرفندن آکلاشیلور آکلاشلماز..... آمان یاربی! حیرت .... حیرت ....

آلمانیا ایمپراطوری ویلهلم بیوك پدریله مباحثه‌ده
L'empereur Vilhelm avec son grand père

— بونه وسعت قریحه! بونه‌جیادت فکر محصولاتی!...

∴

«پارسده بر ترك»، (فلاطون بك ایله راقم افندی)، (جنکی)، (بریوزنده بر ملك) رومانلری مزیت ادبیه‌دن معرا ایجه‌یازلمش بر ر مصال نمونه‌لریدر. اکر شمدی بو رومانلر هیچ بر کونه تمایلات طرفکیرانه‌یه تابع اولمقسزین تحلیل ایدیله‌جك اولسه دنیله بیلور که احمد مدحت افندی بو مالایعنیاتی صرف تفرقه طولدیرمق و خلقك اوآننده‌کی حکایه اوقومق مراقندن استفاده ایتمك اوزره

پاره‌قزانمق مقصدیکانه‌سیله یازمشدر. بوقدرچوق تولیدات فکریه و قلمیه وجوده کتیرمك قولای شی دکل؛ علی الخصوص بویله واسع برمقیاسده. بو آثار قلمیه آره‌سنده حکایه وار، تاریخ وار، علوم وفنون وار .... وار، وار، وار ....

بوندن طولایی تتبعاته‌یك آز لزوم کوسترن رومانلر احمد مدحت افندینك عادتا بازیچهٔ خامه‌سی حکمنه کیرمش اوله‌جق ظن ایدرم. واپور قاره‌لرنده، مطبعه‌نك سرمحررلکه عائد وظائف کثیرهٔ تعب آورندن فرصت بولندیغی صره‌لرده، زوار ایله محاوره‌یه دوام ایدلدیکی اثناده قلم متصل یوریبور، ایرتسی کونکی تفرقه‌یی یتشدیریبور. آره‌ده برسر مرتب کندینی کوستره‌رك:

— افندی، رومان یتشمه‌دی. دها بر بچق کاغد ایستر.

دیمك صورتیله مزعج براخطارده بولندیمی آرتق رقیبسز خامهٔ بی اندیشه‌یه سرعت ویریله‌جك؛ یاز بره یاز .... منقد یوق، معارض یوق. هرکس حیران دهاسی. واسع بر مقیاسده یازی یازمق ایچون بو، ایی برفرصت دکلی؟

ایشته احمد مدحت افندینك کتبخانهٔ عرفان ملته یادکار براقدیغی رومانلری علی الاکثر بوصورتله وجوده کلمشدر. ارباب انصافدن ... وعلی الخصوص ارباب ادراکدن هرکیم اولورسه اولسون احمد مدحت افندی حضرتلرینك رومانلرینی جدی صورتده حدهٔ تدقیق وتتبعدن کچیرسون .... نتیجه‌ده آشکار اولورکه افندی حضرتلری رومانلری ایچون بر موضوع آرامغه، (قاناوا) یاپمغه، بر (تز)، بر مقصد تعقیب ایتمکه اصلا لزوم کورمامشدر. او، قریحه‌سنه، سرعت ومهارت قلمیه‌سنه — لزومندن فضله — امین، موفقیت استحصالندن مطمئن .... دیکر شیلرله اوغراشمغه، اضاعهٔ وقت ایتمکه لزوم نه؟...

(أمیل غابوریو) نك فرانسه‌ده‌کی شهرتنه ایمره‌نه‌رك جنایات تحقیقاتنی مصور روحاکی رومانلر یازمغه‌ده بر آرالق هوس ایتدی. (اسرار جنایت)، (حیرت) بو تمایل ومراقك محصولاتندندر. فرانسه‌ده (أمیل غابوریو) نك اشتهاری‌ده بر شهرت سهله ایدی. نته‌کیم شمدی بومحرر کوشهٔ نسیانه آتلدی، بالکلیه اونودلدی. تحقیقات عدلیه تفصیلاتنی حاوی بولنان بوکبی رومانلر قارئینك کچیجی هوساتنی تطمین ایتمکه خدمت ایتمشدر. بونلر بقا بولور اثرلردکلدر. معمافیه شونی‌ده اعتراف ایتملی‌که احمد مدحت افندی (أمیل غابوریو) دن آشاغی قالمامش واودرجه‌ده اظهار معرفته موفق اولمشدر.

لؤلؤ اصفرك ترجمه‌سی مدحت افندی‌یی ادوار سالفه‌یه ارجاع نظر ایتمکه سوق ایتمش اولدی. لؤلؤ اصفر هنده، هندلیلرینك غرائبنه عائد ایدی؛ مدحت افندی‌ده کویا صحائف تاریخیه‌مزی کوزدن کچیردی. عثمانلیلرك قورصانلق دورینه انتقال کلام ایتدی و (اخلمتین وشیرزاد) ی یازدی. بونلر هپ صحائف وقایع غریبه کلیاتندن عبارتدر، ظن ایدیلور.

∴

احمد مدحت افندی بر آرالق خیالیون

مسـلك ادبنك آثار مرغوبه‌سنی‌ده مطالعه‌یه قویلمش واونلردن بر فقیر دلیقانلینك حكایه‌سنی‌ده ترجمه ایتمشـدر. (اوقتاوفوییه) نك انافس آثار متروكه‌سندن معدود اولان بو حكایه‌نك ترجمه‌سی ــ مدحت افنـدینك دیكر آثار قلمیه‌سی كبی ــ یك عجله‌یه كلمش اولملی‌كه اصلی ایله نسخهٔ مترجمه‌سی آراسنده ذوق ادبی نقطهٔ نظرندن بر مقایسه‌یاپیلدیغی تقدیرده ترجمه‌سنده پك‌ده موفقیت حاصل اوله‌مدیغی مستبان‌اولور. خیالیون مسلك ادبنك وادیٔ حساسی تعقیباً (هنوز اون یدی یاشـنده) نامیله معروف سرگذشت غریبی یازمشدر. فقط مدحت افندی ینه مسلك متخذندن فراغت ایده‌میه‌رك تحلیلات زوجیه جهتنه هیچ یناشمامش. تصـویرات نقطه‌سندن‌ده پارلاق صحیفه‌لر یازه‌مامشدر.

« لادام اوقاملیا » ، « آنتونین » ترجمه‌لری‌ده (دومافیس) ك شرفنی قارئین عثمانیـه میـاننده طانتدیره‌جق بر درجـه‌ده مكمل وعلی‌الخصوص كوزل دكلدر. مدحت افندی حضرتلرینك ترجمه خصوصـنده غریب بر اعتیادلری وار. مثلا بر قاچ صحیفه‌یی بر جمله‌ده اوقومق و اورادن اقتباس ایدیلن معانی‌یی كندی طرز تحریر وشكل تفكرینه كوره یازمق .... دنیله‌بیلوركه احمـد مدحت افنـدینك بتون ترجمه‌لری بو صورتده وجوده كلمشدر. فقط مع‌التأسف ترجمه‌لرده اصللرنده كوریلن لطافت، اینجـه‌لك، طرز تحریرده‌كی كوزللك عیـان اوله‌میـور. بوندن طولاییدركه او اثرلرك بزده‌كی ترجمه‌لرینه نظراً قیمت ادبیه‌لری لایقیله تقدیر اولنه‌مامشـدر، ادعاسی بیله درمیـان ایدیله‌بیلور. (دومافیس) ك وادیٔ حكمیات اخلاقیه‌سنده آثار ومؤلفات قلمه آلمغه هوس ایتمش اولان (خواجهٔ ثانی)مز «مشاهده»یی، « تعفف »ی ، « مسـائل مغلقه » یی یازمش ایسه‌ده بتون بو حكایه‌لرده وبوكا بكزر سائر آثارنده هپ (قسـاویه دومونته‌پن) طرز تصویرینه قاچشدر.

نتیجه قناعت قلبیه حاصل اولمشـدركه احمد مدحت افندی شهراه مطبوعاتده هپ (قساویه دومونته‌پن) ی مطمح نظر وشایستهٔ تقلید كورمشدر. بتون حكایاتنده اوطرز، اورایحه، اوهیجلك واردر. (قسـاویه دومونته‌پن) سنبولیزم، رءآلیزم مسالك ادبیه‌سنك ظهوری اوزرینه نعش قعر نایاب نسیانه دوشدی ایسه بزده‌ده (ده‌قادان) لر تعبیر مزیفانه‌سیله وسیلهٔ استهزا اولان نسـل اخیر مكتب ادبنك عالم مطبوعاته جدی، محصول تتبع آثار بر گزیده اهدا ایتملری اوزرینه بزم حكایه‌نویس اشهرمزده بالطبع سـوندی. نته‌كیم دور انقلابی متعاقب یازدقلری (ژون‌ترك) رومانی‌ده ینه (قساویه دومونته‌پن) ، (پونسون‌دوترای) طرز تصور وتحریرندن خارجه چیقه‌مدیغی ایچون اكثر قارئین عثمانیه‌نك مشمول نظرهٔ التفاتی اولمقدن محروم قالدی.

رومانلری میاننده محصول تدقیق وتتبع براثر ارائه ایدلمك ایجاب ایتسه ــ بیلمم بلكه آلدانیورم ــ بن « آرناوودلر ، سولسیوتلر »ی

المانیا امپراطورینك یوم ازدواجی مراسمنده

Les fête de noces de l'Empreur Willilme II.

المانیا ایمپراطورینك پدری اوچنجی فره‌دریع
L'Empereur Frédrik III.

المانیا ایمپراطوری اوچنجی فره‌دریعك زوجه‌سی
L'empératrice Frédrih III.

ولیعهدك زوجه‌سی پرنسس سه‌ستل
La Princesse Héritiere Sécile

المانیا ولیعهدی پرنس فره‌دریك ویلهلم
Le Prince Fredrik Heritier de Prusse.

ارائه ایدرم. مصال اوقومق ایستیانلره ده آثارینك جمله سنی توصیه ایدرم .

***

کمال فخر و تقدیر ایله تکرار ایدرم که احمد مدحت افندی حضرتلرینك عالم مطبوعاته ایفا ایتدکلری اك بیوك خدمت خلقی مطالعه یه آلشدیرملریدر ؛ اونلره ذوق قرائتی طاتدرملریدر .

بو حقیقتی شکر گذارانه درمیان ایتمکله برابر دیه بیلورم : صاحب مؤلفات کثیره اولان بو محرر معروفك حکایه و رومان طرزنده یازدیغی آثار بی نهایه ادبیات عثمانیه نك دائرهٔ شمولندن — مع التأسف — خارج قالمشدر . رومانلرینه عمومی اولەرق موافق برنام اولمق اوزره (کلیات عجائب عالم) دنیله بیلور . شیخ المحررین بو جسارتدن طولایی عاجزلرینی البت شایستهٔ عفو کورر ؛ ذاتاً بن کندیلرینی بر حقیقتی قبول ایتمیه جك درجه ده خود بین ظن وقیاس ایتمم .

نه یاپەلم ، زمان هر وقت هر شیئی انقلاب وتحولاته معروض قیلمقله ذوقیاب اولیور ؛ انجق اسکی حسلر ، اسکی تقدیرلر یکی کسوه لره برونه میورلر .

۱ مارت ۱۳۲۵ صفوت نزیهی

قاچ دفعه

بر هیکلك اوکنده مناجات ایدرکبی
قاچ دفعه بن حضورکه کلدم واغلادم
نقل ایلدم تأثر عشق الیمی ؛
مأیوس وبی نصیب ایدی بو بخت نادارم .

امید شفقتکله کلوب ایتدیکم خطاب
بر زهر شبهه‌نك بو درین اشتکالری
بعضاً دوداقلرندن آلیر برکوچك جواب
سنکین بر عالمك صانکه بی‌حس صدالری .

رؤیالرم بو صبرارله خسته، مضطرب
بر جوف بی کرانه ایدر دائما سقوط
چوق دفعه کوز یاشمله قالیر یاصدیغم رطیب
جبهه‌مده دیکلنیر بنه بر ظلمت صموت .

فکرمله ، قلب عشقمی قاچ دفعه دیکلدم
سومك وسومه‌مك کبی معکوس اسرارك
قاچ دفعه تارشیسنده هنادمله بکلدم
الك صوکی بن جوارکه قوشدم فقط سنك .

قاچ دفعه بر مزاری زیارت ایدرکبی
خسرانلرم ، تغلم قلبیله بر سکرن
کزدم بتون مواضع یاد نهفته‌کی
بر سایهٔ ملال ایدی مینسنده روحمك .

کوردم کچن زمانلری ، بر حس احتضار
روحمده بر لجاجت مظلمه ایکلدی .
یادمده بن سلاملادم آرتق بر اغبرار
بر خندهٔ سیاه ایله « عشق موبد » ی .

٥ کانون ثانی سنه ١٣١٧

حمدالله صبحی

حضرت رفیقك حیات اخیره سنه دائر

بو محترم و مبارك ذات مکارم صفاتك بستر مماته کیردیکی ایلك کونلرده تصلسه عیادته کیج قالدیغم برکون بکا براز سیتم ایدرکن، (یالکز حیاتنه دکل معنویاتنه ده شریکی بولنان کوچوك حرمی مودت خانم افندی) بو عالی و خلوق قادین — بیلیورمیسکز؟! بزم بك افندی کرامت صاحبی اولدی! یازدیغکز مقاله یی هنوز هیچ بریمزه اوقومامشدیکزکه محتویاتنی بزه خبر ویردی !.. دیجه مرحوم مشار الیه کوله‌رك — حقیقةً پك غریب بر حال ! اویانیق دکلدم ، فقط اویومدیغمه‌ده امینم : سز بر مقاله نشر ایتمشسکز (اساس مقاله‌دن بحث ایدر) کوریبورسکزیا!.. اوقومادن و دکله‌مدن ایشته سزه اکلاتیورم.. (جانم نیچین بونی یازدی؟! بن خسته‌یم اونی کیم مدافعه ایده‌جك ؟!) دیه چیرپینیوردم ! » دیدی. بن — امر ایدرسه‌کز بوادالق نشریاتله مشغول اولمام افندم! «سوزلریله مقابله ایتدیکمده، اکلایه‌مدیغم بر حس انفعال ایله قاشلری چاتیله‌رق، صانکه بر خیاله فیرلاتمق ایستدیکی سرزنشدن صیق صیق صولویه‌رق شدتله — خایر خایر ! دائما یازیکز ؛ اولادوطنك — سزك کبی علویت و فضیلته وجداناً امین اولدیغم مخدراتك قلمنه احتیاجی واردر .. (بن او زمان — آه افندم توجه و التفات بیوریبورسکز ! قلمم‌ده کندم کبی عاجز.. » جوابیله سوزلرینی کسمك ایسته‌مش سه‌م‌ده بنی اسکات ایدرك ، امین اولکزکه پك کوزل یازیبورسکز ... وطن و ملتمز حقنده‌کی محبت و حمیتکزك درجه‌سنی، چوقدن اوکرنمش و سزی جداً تقدیر ایتمشدم . قورکتیرمیه‌رك وظائف انسانیه‌کزی ایفاده دوام ایدیکز. » جمله‌سیله آه نه قدر سوندیرمشدی !

— ای روح مات و جمعیت ! . . ای حامئ کرمکارم ! شوعظمتلی بر هیئتده طوران تابوت محترمك اوکنده وعد ایدیورم‌که، اوپك بکندیکك خامهٔ عاجزم — سنك حیات اخیره‌کی ده تصویر ایدرك اوغریبه ندای،

المانیا ایمپراطوری ویلهلم هنکام طفولیتنده
Le Prince Vilhelm en 1869

نفس ایتدیككه سوكیلی ملتمزك انظار رغبتكا رانه‌سنه وضع ایده‌جكدر. بو رغبت عمومی — احتمال آثار سائره‌مه‌ده بر قیمت حقیقیه بخش ایدر.

⁂

شباطك كریه‌لر صاچان حزین كونلرنده (غاردمالاد) لمك ویردیكی تعب رخاوت انكیزدن كوزلر نیم كشاده بولنور. كن، اریمش قارصولریله بوسبوتون چامورلاشان جویزلك یوقوشندن اشاغی اینن بر كیمه‌نك قوتلی ادیملرنی ایشید یور، صوكره جانخراش بر صدانك چیقاردیغی (قونطوراتجیسی سی‌سی) نداسیله اعصابم‌ده اویانه‌رق استراحتكاهمدن فیرلایور وكندی كندمه: — نه غریب شی! قونطوراتجیلر سوقاقلرده مشتری ارا‌سو-نلر!!!» دیه سویلنیوردم.

ایكی آیدبری تسلیلرینه، نصیحتلرینه نائل اوله‌رق محبیسی اولمق شرفنی احراز ایتدیكم قمتدار بروجودی پنجهٔ موتدن قورتاره‌بیلمك ایچین كیجه كوندز چالیشیور، نومك بایاتجی اضطرابانه دوچار اولمدن اول خانه‌مه كله‌میوردم. بركون محترم خسته‌مزك پك فنالاشدیغی خبری كلدیكندن صباحك ایكی‌بچقنده دكانمكدن‌ده‌بز

كچه‌رك سوقاغه دوشمشدم. یوقشك اوست باشنه واصل اولمشدم‌كه ینه (قونطوراتجیسی‌سی‌سی..) نداسی سمع دقتمه چاربدی!... طوردم وبكله‌دم:

— بزی خیلی كوندر اونوتمش اولان مهر منیر — اوكون اولانجه حرارتیله كوزلرقاشد. برارق خانه‌لرك صچاقلرنی یالدیزلایور.. جاده‌لرك اورته‌سنده چامور كومه‌لری آره‌سنده‌كی. متعفن، میقروبلی هوایی بلع ایده‌رك اورته‌لغه جید، صاقی بر حیات سیال طاغتیوردی!

یورغون جسمی بو تمیز هوا ایچنده تضمینه چالیشیرکن بكله دیكم اوكدن كچدی.. اوتوز یاشلرنده قوی البنیه بر قوندره یاماجیسی!... بو فقیراصنافك مدور یوزی عدم تنزل آثاریله وقارلر صاچیور.. چوقور

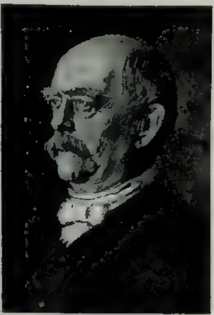

بسمارق
Le chancelier Bismark

كوزلرنده، حیات عزمپرورانه‌سندن منعكس بر متانت واومتنده وجدانی بر صافیت اوقونیور.. معیشت سفیلانه‌سنه متكفل آرقه‌سه آصدیغی یكیجه بر زنبیلك چاپراستواری كوكسندن كچن قایشنه اویله مردانه بر طرز نش وارکه... فیللرله‌دوكوشمكه حاضرلانمش ارسلانلر وضعیت جسورانه‌سنده!!! بو چیركین نقطه كوربوز آدمك وجودینی نه

ستراپدن کهنه‌لکیله برابر تمیز البسه‌سنده بر قیوراقلق مشهود .. باشی کراه ، طاغینیق صاچلرینك محافظه‌سنه ترك ایدرك کوزنك مؤثر صیجاغندن بیله لاقید !.. فاصله ایله یك آهنکدار ومنتظم اوله‌رق چیقاردیغی (قونطو- راتجیسی‌سی‌سی) لریله مجادلهٔ حیاته — نه‌متوکلانه و نه بهادرانه کوکس ویرمکده اولدیغنی اعلان ایدییور !

غم موجود ما و پریشانیٔ معدوم ندارم :
نفس میزانم آسوده و عمری بر آرم) بیتنی میرلدانیور ودکان بردوش بو اسکیجینك آرقه‌سندن باقه‌رق دوشونیوردم :

— آه اوت ، ملتك قرة العینی اولان حضرت رفیق — اونجه تقیداتمزه رغماً اصراروب صوله‌رق انین ایچنده ... امراض مدهشه‌سنك مغلوب ایده‌مدیکی ، سوندیرمه‌مدیکی لمعات ذکای خارقه‌سی — اختلاجاتك سکونت بولدیغی دقیقه‌لرده تنور ایتدکجه ، بزه حزین حزین بیتلر اوقویه‌رق اوتوز سنه‌لك مساعیٔ متمادیه‌سندن امیدوار اولدیغی سلامت وطنیه‌یی استحصاله موفق اوله‌مدیغنه تلهفلر صاچارکن .. آه حیاتده‌کی هیچلکی‌ده اکلاتیور !!! جسم معززینی برباد ایدن آلام و اضطرابی — پشایانلره برر لوحهٔ عبرتنما اوله‌رق براقوب آغوش ممانه آتیلمق صورتیله قورتلمق ایسته‌یور !... اوف نه آجی کونلر کچیرمش و نه قورقولی کیجه‌لر آتلاتمش بو تجربه‌دیده ، غیرتلی ذات — معنویاتنك قوتنه کوکنه‌رك ایشته اولومك قارشوسنده تره‌میور ... هیهات ! مادیاتنده‌کی بو تنزل — نه معنویاتنك قوتی ونه‌ده تداویمزك اهمیتیله انتظام‌بولیور .. او ینه اولومه (اوقانون لایتغیر) ، منقاد !.. ینه جوهر اصلیمز او خاك سیاهه متوجه !.. دیکر طرفده دوشونمکدن آزاده بر اسکیجی — قوت — لا یموتی قزانه بیلمك ایچین سوقاق سوقاق طولاشدیغی حالده مالك بولندیغی تندرستیدن مغرور .. قورقوسز ! .. فقط ینه عینی یولك معقبی .. آتدیغی او امینلی حیات آدملری — ینه اونی عینی نتیجه‌یه ایصال ایده‌جك !.. بر کون کله‌جك که پیرتیق پیرتیق بر یتاق ایچنده ویاخود ملوث بر خسته‌خانه کوشه‌سنده سرپیله‌رك ایکلرکن قناعت و فضیلتنه مقابل ، قانون طبیعتك بو اولوملی مکافاتنه .. شاشقین شاشقین تعجب ایده‌جك !!! بر داهیٔ زمان — بشرك معمور وشن ایتدیکی بو دنیانك وفاسزلغیله زهر غیظندن ینه او زواللیلره ایچیردیکی صوك جرعهٔ — موتنه مستهزیانه تبسملرله آل اوزاتیرکن .. البت بر صافدرون — ده حقسزلغك ، وفاسزلغك بو درجه‌سنی حس ایدرك ستملی نظرلریله کائناته تقاضالرینی کوندرمکدن خالی قالمامز ! ! !

اوف ! سعادت وفلاکت منظره‌لری — سینه‌ماتوغراف لوحه‌لری کبی ذهنمده ترسم ایتدکجه ، هرشیئك بویله کچیجی اولدیغنی اثبات ایلدکجه .. اسکیجینك آرقه‌سندن اوزانوب کیدن انظاری شخصمه چویره‌رك ، موجودیتمی یوقلایه‌رق .. او آدمك حیاتنه کوکنمکده‌کی غروری کندمده بوله‌میورم‌ده .. رصانت قلبیم صارصیله‌رق اوکا غبطه‌لی نظرلرله باقیورم !

صوكره اوفكه‌مدن اياغمى طوپراغه وورارق ـ خاير خاير ! سن‌ده بر كون شو غرور بشريتى غائب ايده‌جك وصوكنجى عظمتلى أولوم دقيقه‌سنه واصل اوله‌جقسين ! » ديه‌رك اطوار جسورانه‌سيله استهزا ايديورم .. آه بو آجى محاكماته ـ فقط نيه ؟.. بو اسرار حقيقتك غفلتله اورتولسى نيه ؟!.. » شكايتيله نتيجه ويره‌رك بنه مأيوس قاليورم !!!

مقايسهٔ دغدغهٔ حيات ـ بر قوهٔ سيال القتريقيه اوله‌رق ذهنمده دالغالانيركن ، ديوژه‌ن كبى طاغ باشنده كويلك ايچنه كيره‌رك يشاملى .. ايشته حياتى استحقار ايدرك مسحورى ، مفتونى اولديغمز بو دنيادن انتقام آلملى !!! » ديه ميرلدانه ميرلدانه محترم خسته‌مزك اوطه‌سنه كيرمشدم .

∴

اوف نه قيمتدار دقيقه‌لر !.. ارتق عائله افرادينك متردد آديملرى او فراش اضطرابه ياقلاشه‌ميور .. كدر انكيز نظرلرى ـ محترم خسته‌نك اطرافنده نيم دائره شكلنده طوپلاشه‌رق اونك حيزلى صولوقلرى آره‌سنه صاپلانوب بوغوليور !.. صوكره هيچتمزيقلرك ايشيدله‌مسى ايچين منديللر آغزلره طيقيليور !

اوزمان بن ـ بو محترم عائله افرادينه ديورم‌كه :

ـــ متين اوله‌لم .. دقيقه‌لرمز پك قيمتدار .. چاليشه‌لم انشاءالله قورتاريرز . » ايواه هر ساعت وحتى هر دقيقه آثار موت آرتمقده ..

١٧ شباط سنه ٣٢٤ صالى كونى اقشام اوستى ماڼياسى زاده رفيق بك ـ اولادلرينى دراغوش ايدرك وداع ايليوردى . مخدومى فريدون بك افندى‌يه (كلستاندن ـ طاق ايوان فريدون‌ده محرر ، شو ـ چو آهنك رفتن كند جان پاك : چه بر تخت مردن چه بر روى خاك : قطعه‌سنى سويله‌مش . صوكره دونوب كريمه‌سنى پوس ايلركن‌ده ـ ايواه بو بازيچه‌ده بزلر ينه ياندق !ـ زيرا كه زبان اورته‌ده بيلمم نه‌قزاندق ! ـ مصراعلرينى ترنم ايتمش .

او اقشام غاردمالاد معاونه‌لكى قائن والده‌سى خانمك ايدى . مرحوم مشاراليه كيجه بردنبره ايلشه‌رك طاتلى مصاحبته طالمش وقائن والده‌سنك استرحامى اوزرينه « أوت يشامغه چاليشه‌جغم ، سود وعلاج نه‌ويريرسه‌كز ايچه‌جكم » دريجه براز دالمش اولان زوجه‌سى يانته قوشارق مقام تشكرده ديزلرينى اوپمش . بو وعدلر وتشكرلردن صوكره ينه دنيا اموزندن واز كچه‌رك قائن والده‌سنه « اه بس باقى هوس : هردم بيتر بر درد ايله : كاه كرم ايله كاه سرد ايله : اوغراشمه سن هر فرد ايله : دكمز بو دنيايه اخس » قطعه‌سنى اوقومش . صوكره زوجه‌سنه متوجه اولوب ـ كوزمك بيكى ! مكر سن نه خانم نه‌قادين ايمشسين . كوچوك مودتك بكا بويله كوزل خدمت ايده‌جكنى كيم اوماردى !.. ياقلاشه‌مه‌جغم ! سنك ايله ايدى اوله‌رق مفارقت ايديورم ... كل وداعلاشه‌لم ! نه‌چاره مقدرات الٰهيه‌يه قارشو كلنمز .. فقط مودتجكم بنم هر شيئم كبى اولومم‌ده خارق العاده اوله‌جقدر ! جمله‌سنى سويليه‌رك اونى فوق العاده بر محبت واشتياقله

ایمپراطورك مخدومی پرنس آیتل فریدریخ
Le prince Eitel Frederih de Prusse

زوجه‌سی صوفی شارلوت دولده‌مبورغ
La preneesse Sofie Charlote d'Oldembourg

دراغوش ایتمشدر « سلانیکده ایکی بچق سنه ، زوجنـك اسراری چیقمسـون دیه قپولری پنجره‌لری کوزتمکله عافیتی غائب ایدن بوشایان احترام کنج قادین — او وطن فدائیسی زوجنك وداع دلسوزینه طیانه‌میه‌رق آغلامغه باشلایجه مکدر اوله خانمجغم ؛ سنی حمیتلی قرداشـلرمه امانت ایدییورم ! » دیدکدن صوکره قبله‌یه دونمش وصقالنی دوزلته‌رك ، اوکنی قاوشـدیرارق بر وضـعیت تعظیمکارانه آلوب قائن والده‌سـنه خطـاباً — قائن اناجغم ! آرتق آداب وارکان لازم .. ایشـته حضوره کیرییورم ! فقط دنیا پادشاهلرینك دکل.. اصل حضوره کیرییورم.. (خواهشله بر بسمله‌ٔ شریف چکه‌رك اصولی دائره‌سـنده آرقه‌سی اوستی یاتوب) اوخ ! نه کوزل صیجاجق بر اولوم دوشکی .. اوززمده حقکز چوقدر بکا ایکیکزده حقکزی حلال ایدیکز » دیمشدر .

اکر غارد مالاد — بك افندی ! نیچین بویله مراقلی سوزلر سویلیورسـکز !.. » دیمه‌مش اولسه ، احتمال مکالمه‌یی دها اوزاته‌جقمش !

۱۸ شباط ۳۲٤ چهارشنبه — اوکاندن صوکره ینه غارد مالاده معاونه صفتیله محترم خسته‌مزك یانته کیرمشدم . قان آلنمقدن متولد برسکونت ایچنده بولنیوردیسه‌ده مشاهده ایتدیکم علائم وخیمه بنی اورکوته‌رك امیـدلرمك چوغنی یاقوب محو ایتمشـدی .. اختلاجاتك مقدماتی اوله‌رق ینه سـکونتدن چیقمغه باشلامشدی‌که انتظـار — متشکرانه‌سنی بکا نصب ایدرك بعض اخطاراتی حاوی بر بیت اوقویوب صانکه وداع ایتمك ایستدی ! صوکره بردن سوزنی دکشدیروب

اوف بوقدرده بكلنمز !... آرتق چكلمز
درجه‌يه كلدى « ديينجه بن شاشيرارق — نه
بكله‌يورسكز افندم ؟! » سؤالنى ايراد ايتدم .
متين برصدا ايله — موتى ! « جوابنى ويردى؛
خفيف بررعشه ايله مضطرب اوله‌رق — بويله
فنا دوشونجه‌لرله ضعيف دوشويورسكز ، سزى
تأمين ايدرزكه هيچ بر شيئكز يوق ! » ديه
تسللى ايدييور ديسهم او حرارتلى آغزنده
آثار تقلص صورتنده كورينن آجى بر تبسمله
برشى يوق !.. أوت ذاتاً هيچ برشى يوق !!!
كلمه‌نى تكرارلايور.
دى.. همان طيشارى‌يه
قاچيشدم ! آرقه‌مدن
غارد مالاده — نيچين
آغلاميورلر؟ ديمش.
ايكنديدن صوكره
اختلاجات شديد
صورتده كلمشدى .
بزده — معناً و مادةً
آزلمش اولديغمز حالده
ينه تدابير طبيه اجراسنده مصر اوليوردق !
هيهات ! طبابت — أجله قارشـوزبون ومغلوب
قاليوردى !. آرتق كيجه ايلروله‌مشدى :

— اضطرابات اليمه‌دن وبودفعه‌لقده ، براز
سكونت بولان او ذات محترمك اوكنده ،
مديد نظرلرم ثابت — رعشه‌دار تأسفله خلجانم
واضح بر هيئتده — خدمته مهيا بولنوركن ،
غارد مالاد بوايى قادينجغز — اصولجه بنى ايتەرك

كيت قوزوم شورادن نفس آل ! » ديدى .[١]
آچيق پنجره‌دن جكرلرمى طولديران هواى
صاف — تزلزلات ذهنيه‌مى تعديل ايتمسيله درين
بر اووخ ! » چكرك سوقاغى سيره دالدم !
التماعات قمر — كنيش قالديرملر اوستنده لطيف
هاله‌لر ترسيم ايدييور . قارشو عرصه‌ده‌كى بر
درياى نورانور انظارى قاپيور . طبيعتك بو
بدايع دلفريبانه‌سنه حاكم درين بر سكونت —
اومتبسم لطافتلرى غريب برهيبت وقارله اورتمكه
چاليشيور .. زمينك شو صوصمش منظره‌سنه ،
سما بيله حرمتكار ..
قمر — صاف پروزسز
مائى اطلاس يولنى
تعقيب ايدركن ،
او سكوت مهيبه قار-
شو ! خنده‌لرينى
صاقلايه‌جق بر
بولود پارچه‌جغنه
مالك اوله‌ميورده ..
نجوم پيروانه‌ى شعشعهٔ
جاليله‌خسوفه اوغرانه‌رق ، فقط احتراماً سسز
شماته‌سز يوربيور !..

— بوبهشتى كوزللكلرى ، عجبا برتماشا
ايدن يوقمى ؟!. وارسه‌ده عجبا بزم كبى كوز
ياشلرندن متبلر غملى حجابلر آرقه‌سندنمى سير
ايدرك دها محزون اوليور؟!» ديه‌سويلنيوردم !

المانيا امپراطورى ويلهلم وامپراطوريچه اغوستا وقتوريا
L'Empereur et l'Impératrice Vilhelm II.

[١] — آمانيا آتانيوستوپولو — رفيق و شفقتله
محسس بك بى برقادينجغز اولوب خستە باقيجلقده دخى
مهارت كامله‌سى واردر .

روحی تهزیز ایدن بر جاذبهٔ طبیعته بر مدت
مغلوبیتدن صوکره باشی محترم خسته‌یه چویردم:
— اونقدر دالغین !.. ضیق نفسه مبتلا کوکسی
— اضطراباتی کوستریور .. وجداننده
یوکسه‌لن لمعه‌لر — شمعدانلردن منعکس ضیالرله
قیناشه‌رق وجه پاکنده تره‌شیور .. وطن و ملتك
سلامتی اوغرینه فدای نفس ایدن بو حریتپرور،
حقشناس وجود — کندینه کلدکجه حالا او
حسلرله متحسس اولدیغنی سوزلری و اوضاعیله
بیلدیریور !..

قرك یالدیزلی پوسه‌لریله ، بو بیوك وطنپر-
ورك بر معانقهٔ وداعیه‌ده بولنمسی ایچین ...
پنجره‌نك اوکندن چکیلدم :

— فانوس طبیعت — صنعی ایشیقلریله
سوکدیرجه‌سنه اشواق مجلاسنه غرق ایتدیکی
بو صالونده ، اخرویتك بر نبذهٔ عظمتنی ایقاع
ایتدیکی بر دمده ، نامزد مماتك مومیالاشمش
سیماسنده آثار حیات بلیریور .. صولوقلر
صیقلاشه‌رق براز مدت صوکره (اکثری
یاپدیغی کبی) قیرلارجه‌سنه قالقوب اوطورمسیله،
غاردمالادك اشارتی اوزرینه همان یتاغه قوشه‌رق
دوشمه‌مسنه یاردیم ایدییورم .. اره‌ده بر کویا
سؤالمزه جواب ویرییورمشجه‌سنه طاتلی بر
صداایله « افندم؟!. » دیمسی متعاقب اوقسیژه‌نلی
هوادن کسب زنده‌کی ایدن پارلاق ، ثابت باقیشنی
— اوزرمزه نصب ایدییور .. « برشی ایسته-
یورمیسکز افندم ؟! » دیدیکمده ، بر مدت أليله
آلنی اوغوشدیردقدن صوکره سویله‌مك
ایستدیکی سوزلری بر درلو بوله‌میورده اضطرابنك
محلنی اکلاتمق ایچین باشنی کوسترمرك درین
بر آه ایدییور .. صوکره تسلیلریمزی قبول
ایتمدیکنی ایما ایدن مرارتلی بر تبسمله دوداق
بوکه‌رك آرقه اوستی سریلیور ؛ اوخ بو ذکای
خارقه — بر درلو سونمك ایستمییور !!!

بو لوحه‌دن متأثر اولان بن — قاریولاسنك
ایاق اوجنده‌کی دمیره ، ألمرم آجی بر تأسفله
کلیدلنمرك میخلانمش کبی طورییورم .. بکچی
بابانك صوپسندن دوکولن مدهش (طیرانق!)لر
— کائناته مستولی او عظمت اخرویه‌یی اخلال
ایدرك موجودیتی صارصنجه کندمه کلوب
صالونك اوبر اوجنده‌کی قبه‌یه آتیلیور و — آه
دنیا ینه او دنیا !.. سوقاقلرده‌کی بو علوی
سکوتی بوزان ینه او انسانلر !.. تبدل یالکز
بوراده .. ایشته یالکز بو ذات مقدسك ملته
اشد لزومی اولان حیاتنده واقع اولیور !... »
دیه میرلدانییورم !

شفق — معتادی اوزره خوابگاه ظلامندن
خرامان ادیعلریله چیقارق پیراهن یاسمنله
نقشلری اوقشارکن سرچه قوشلری — پنجره
اوکارنده اوتودقدی زمزمهٔ وداعیه‌لرنی محترم
خسته‌یه اسماع ایچین شدتله جیویلدایورلر ..
اونك باییغین کوزلرندن سوزیلوب اوچان بعض
دقتلی و متجسس نکاهلر — اویله دالغین زماننده
بیله بونلری ایشیدییور و هرشیئی حس ایدییور
بولندیغنی قطعیاً اکلاتیور .

طلوع — بو لوایح حزینانه‌یی ایصیدیجی
پوسه‌لریله جلاندیرمق اوزره زمان فجری تغییر
ایدرکن — محترم خسته‌نك آرزو چکه چکه یتاغه

دوشديكي كونشلي كونلرك ورودني تبشير ايديبور.. نقطابواه ! بومنور كونلر — اونك دموابسنى سلاملامق وتابوتنه برسترهٔ زرين اولمق ايچين نشر انوار ايديبور !

اوغلص حريتك دقيقه بدقيقه فنالاشمسى اوزرينه (غارد مالاده معاونه‌لك مدتنك — اقشامك تقربيله برقاچ ساعت ايچين تركه مأذون اولديغم حالده) تمديد مدت ايدرك اورادن آيريله‌ميورم ... — ظن ايديبورم كه اطبانك تنبيهاتى نقطه‌سى نقطه‌سنه اجرا ايدرك بووجود مقدسى — ملتنه تكرار قزانديره‌جغز ! ... اينشته بوندن طولايى غارد مالادك تجربه‌لى اللريله برلشه‌ن دست متين غيرتمى — بر زرهٔ اميده استناداً حسن استعماله صرف مساعى ايچين كندمى اونوديبورم !

— ساعت اونبره كليوردى . غاردمالاد اوكنديسه مخصوص روم شيوه‌سيله — كيت قوزم براز استراحت ايت ! يوقسه بوكيجه بنى سنسز براقيرسين! اخطاراتى اصرار درجه‌سنه چيقارنجه روى موافقت كوسترمشدم . ايكى ساعت ايچين اوراسنى ترك ايدركن بركره دها يتاغه نصب نكاه ايتدم :

— اقشام كونشنك صولغون ضيالرى — محترم خسته‌نك آل اطلاس يورغانى اورتمسندن نورانى بر قوشاقله قوشاتمه‌رق اوكا بروضعيت بهادرانه بخش ايتمش .. اغزندن صيزان قانلرك بياض كوملكنده كورينيشى — واصل مرتبهٔ شهادت اولديغنه دلالت ايتمكده بولنمشدى !

بووضعيت بهادرانه‌سى — اعلان حريتك ايلك كونلرنده، سلانيكده، نسوان حريتپرورانله برنجى وظيفهٔ تبريكه‌مزك ايفاسى ايچين نزدينه كيتديكمزده، سينه‌سنه طاقديغى قيرمزى حريت قوردلاسيله، چهرهٔ پاكنده مستولى سماوى بر صاريلغك امتزاجندن منبعث اوعلويت اهتكدار جلوتنى تماميله خاطرلاتيور.. دنيله‌بيليركه — حياتنده‌كى بيوكلك ، متواضع سياسنه عكس ايتدكجه تبسملر ايچنده أورتونن وقارى سزيليور .. اوتوز سنه‌لك اميدلى براملك نتيجهٔ مستحصله‌سنده‌كى مظفريتك كوثر حظوظاتى .. ايچه ايچه وقارى آرتيور .. آرتدقجه بوخاكدان فانيدن بوسبوتون رغبتنى قالديرارق حضور كبريايه اوچمق ايسته‌يور !.. بعضاً دست ظفرپيوستى — ملكلر قادى كبى ايكى يانـنده چيرپيندقجه اوروح معلانك بردنبره صعود ايده‌جكى قورقوسنى .. فكرلره القا ايدرك قلبلرى تتره‌تيور ...

اوخ .. بو منظرهٔ جلالت : بنى اوقدر متأثر ايديبوركه .. اوكاطوغرى أليمى اوزاته‌رق:

— رايت عثمانى شكلنى اخذ ايدن شو بياض چارشافلر وآل يورغانلر آره‌سنده ، قانلى كوملككله غضنفرانه‌يات !.. نازك بنيه‌كدن وظريف اوضاعكدن هيچ اومولميان صلابت افعالكك علائم باهره‌سى ايچنده مطمئنانه‌يات !.. شوحالكى تماشا ايدنلر — بوياتاغك قارشوسنده أكيلرك حس حرمت وتعظيم ايله سنى تبجيل ايديبور ! » ديه سويلنيركن غاردمالاد — (بكا صوقوله‌رق) نه‌ديبورسين ؟! » استيضاحنده بولنيور . خسته باقيجيلق وظائفنه اتباعاً تبسملرله اوكاخدمت ايتمكه مكلف اولديغمز حالده هيهات..

بودفعه‌کی تأثرم ـ ارتق صبرمی یاقش،دروغنده قینایان بخارتأسفاتمه کوزلرمدن جریان‌ویرمشدی.. بن قادینجغزه بوذات محترمك بیوکلکنی بر قاچ کلمه ایله اکلاتدیغمده اللریله‌یوزینی ستر ایدوب اوده کوزیاشلرمه اشتراك ایتمشدی .

۱۹ شباط سنه ٣٢٣ ـ پنجشنبه ـ بوتون امیدلرمنقطع!!! محترم‌خسته‌ـ جان‌هولیله‌قالقوب اوطوریور .. دوشمه‌سی ایچین اوکاطوغری اکیلدیکمده ألمی‌شدتله طوته‌رق یوزمه باقیور .. قیصلمش جکرلری آره‌سندن زوروککزدن غریب بر صدا ایله یالکز « خانم افندی !.. » دیه بیلوب درینده درینه آه ایدیور !.. آثار شفقتله‌مشحون‌اومعنیدار وفضیلتنار نظرلرندن‌ـ بکا آیروجه تودیع ایدیله‌جك بعض نصایحی بولندیغنی ایما ایتدکجه ـ برملت معظمه‌یی قور- تارمق ایچین نیجه کوزل سوزلر سویلمش او شایان تقدیس لسانی ـ قاتله ملمع آغزنده چوریله‌میه‌رك ابکم قالدقجه .. تأسفدن تلهفدن بوغولیورم !!!

اقشام تقرب ایدرکن حال احتضارده باشلامشدی ! ! آرتق یانده آغلایه‌بیلیوردق . ینه عصبی بر قوتله قلقدیغنده مه‌وه‌د (مودت اوله‌جق !) باغیره‌رق آرقه‌سی‌اوستی دوشدی واوندن صوکره‌ده هیچ برکلمه سویله‌مدی !

⁂

۲۰ شباط سنه ٣٢٤ ـ جمعه ـ صباحلین طقوزه چاریك قاله دهای عصرمزدن بولان بویوك وطنپرور مانیاسی زاده رفیق بكك‌روح پاکی مقام علیینه صعود ایلدی بر قاچ ساعت

نویورقده اوتوز قاتلی بر بنا

Un bâtiment de trente étages à New-York

اول اعتبارله باقدیغمز او وجود معزز عثمانلی اتحاد وترقی جمیتنك ، جسیم بایراغیله پوشیده تابوتی ایچنده استراحت نشین اولمشدی !.. هنوز تزیینات تجهیزیه‌سی اکمال ایدیله‌مشدی‌که عقلمه اشاغیده‌کی ماصه‌نك اورتوسی کلدی !.

زیرا اونك تابوتنه اورتولمسی آرزوسی خسته‌لاغمدن اول اظهار ایتمشدی .

تواضع وقناعتله متحلی بومبارك ذاتك اشانمی صالوننده عادی مربع برماصه سیله اوستنده‌کی اورتوسندن بحث ایتملی‌یم که اونلرك بهاینشمیه‌جك اولان قیمت معنویه‌سی معلوم اولسون !

— پك بحرانلی زماننده برکیجه مرحوم مشارالیه — معتادی اوزره اوماصه‌یه دیرسکنی طیایه‌رق اوطورورکن سلانیکده‌کی ایکی بچق سنه‌لك حیاتنی بکا نقل ایدیوردی . نتیجهٔ کلام اوله‌رق — بومقدس ماصه‌یی کوریبور-میسکز؟ انقلابمزك صحنهٔ اسراریدر ! هر شی حتی انورك طاغه چیقارلمسی کاغدی بیله بونك اوزرنده امضالاندی!. بن ایسترم‌که وفاتمده تابوتمی بونکله تزیین ایتسونلر !» دیدیکنده قاتن والده‌سی ذیشان خانم — بونی سندن اول بن ایسترم .. ایسته‌مکده حقم واردر صانورم !. جمله‌سنی ایراد ایتمسیله — أوت قاین اناجغم ! سن‌ده واریکی یوقکی تلف ایدرك بنمله برابر چالیشدك ! سن اولسه‌یدك بویله قولایجه موفق اوله‌مازدق.. بواورتوده سنك‌ده حق اشتراکك واردر . «جوابنی ویرمشدی . بن‌ده سوزه قاریشه‌رق — هر ایککزده اخرت یولجیلغنده اوقدر عجله ایتمیکز !.. سزدن اول بو شرفی بن احراز ایتملی‌یم .. زیرا بن حیاتی استحقار ایدیورم !» دیدم. مرحوم پك ملتفت ومشفق برباقیشله — سزده چالیشدیکز و بونی اورتونمك شرفنه بیوك بر حق قزاندیکز .. فقط حیاتی استحقار ایدرك یشامقده ، خصائل عالیه‌دن هیچ برینه مقیس اولمیان بر بیوکلك واردر ! » نصایحنده بولنمشدی .

« ورثه بواورتیله ماصه‌نك موزه‌یه قونیلمسی قرارینی ویرمشدر »

∴

وطنپرور کمالك کنج رفیقی — مدحت پاشا

نیویورقده یوکسك بربنا
Un immuble à New-York

طریقنك جسور نقط متانی معقی ـ زون
ترکلرك فداکاردلیلی ـ ـ اتحدوترقی جمیتنك ـ
روح متینی بولنان مانیاسی زاده حضرت رفیق ـ
اولومه قارشوده متانت کوسترمشدر .. آنجق
اصلاحت لازمه‌نك اکمالندن وملتك معارضکار
پراکنده‌لکنی رشتهٔ تألیفه عدم ربطدن اول
ترك ایده‌جکی ـ بو زواللی وطنه پك کریه‌تاك
نظرلر براقشدر ! ! !

انشاله روح پاکی ـ شهدای حریته برلشه‌رك
سماواتدن ینه بزلره نکهبان اولور !

قاضی‌کوی ۲۰ شباط ۳۲۴

امینه سمیه

الحمرا

ای منهدم سمای سیه ، افق سرنکون،
ای مغترب ضیای سحر ، نجم لیل کون .

برکائنات ایسه‌کده ییقلمش جهانلرك .
برنوعروس ایسه‌کده چیقیق استخوانلرك .

برکهکشان ایسه‌کده فقط ایشته تارمار .
برآسمان ایسه‌کده فقط خاکدان قرار ..

برروح بی بدن کبی ایلردك اعتلا
بیروح بربدن کیبسك شیمدی دائما !

أولدك اوت ، فقط عجبا وارمی مقبرك
باق ای عرب جنازه‌سی یوق نوحه‌کرلرك !

سنسك سنك زوالکه ماتم طوتان وجود
سنسك سنك شو نعشکه برقبر بی حدود

سنسك سنك افولکه فریاد ایدن دهن
سنسك شو هیئتکه سکا مغرب کهن

مدحت جمال بك

ای لیل ماتمی بوروتن برج پرضیا ،
ای حفرهٔ مزاره دونن شاهق صفا ،

ای خون جانفزاسی بیتن قلب کریه‌زار ،
ای میت دفینه دونن روح شب قرار ،

اى هيكل مدبدب ذيروحى ذلتك ،
اى سنك فرى روح بلب برسعادتك ،

برملتك خطيب معلا بيانيسك
اغيار ألنده قالمش اولان يار جانيسك

بوقدر دواسى بنده اولان درد مهلكك
بيك ياره آچدى قلبمه خونين كوزللكك

اغيار ايچونميدر بوادا بونجه عشوه‌لر
آرتق شو قحبه‌لر كى سوسلنديكك يتر

ترك ايت نقاب زينتكى اغترارككى
عريان براق حقيقتكى روى تاركى

تجسيم ايدوب جمالكى قانلر جريحه‌لر
ايتسون لسان حالكى تشكيل نوحه‌لر

دكتر بوكون بوكهنه جمالك محبته
آچ سينهٔ سرائركى چشم عبرته :

كوستر سبوى ميلرى بزم طربلرى
كوستر نصل زبون ايديورمش عربلرى

برآدمك خسائس جهل وعطالتى ،
كوستر نصل نصل بتون افراد ملتى

برفرد محو وقهر ايده‌بيلمكده مقتدر ..
كوستر مآثريله ظلام بشر ندر ،

كوستر سربرزكه سيهچره ، پايمال ..
كوستر كفن بدوش عدم بر بيغين ظلال ..

كلخنده شكل ايسه‌كده فقط آه كريه‌سك ،
ظلمت كبى فضاده طورور پرده سايه‌سك ؛

ايوان سربلند عرب اولماسه‌ك كرك ،
بيكلرله قبر زائله برسنك مشترك

شكل حزينى آلمه‌ده‌درقد وقامتك ،
مقبرلرك سرائريدر موج ظلمتك ؛

ماضى ظلال پرور اولان عالم شبك !
آتى ظلام شك ايله برصبح كاذبك !

دار اتكك شررلريدر كوكده زاهرات
صولغون لقالريله برر لوحهٔ ممات !

آمالكك غروبنى تصوير ايدر تراب ،
مظلم افقلركده عيون ايلر اغتراب ،

قاليچهٔ زمينكه شب ايلر انتشار ،
مغرب دركده دار خرابكده پرده دار ،

آرتق شو اعتلاى سفيلانه‌دن صيقيل ،
ماضىء شان و شوكتكه حرمةً ييقيل !

مدحت جمال

ممالك شرقیه‌ده سیاحت موسیقیه

۱

چین امپراطوریچه‌سی متوفی جوسی
L'imperatrice de Chine Tchoussi

یارم عصر اولنه کلنجه‌یه قدر شرق موسیقیسی غربلیلر نظرنده تمامیله بر معماحالنده بولنیور ایدی . کرچه بو موسیقیدن باحث اوله‌رق اوروپاده او زمانلر دخی بر خیلی آثار نشر ایدلمش ایدی؛ لکن بونلر هپ یکدیکرینی طوتمیان فرضیات عندیه ایله مالامال اولدیغندن ارباب مراقه بر فکر صحیح ویرمکه کفایت ایده‌میور ایدی. شو حالك باشلیجه سببی، اوروپا موسیقی شناسلرینك هنوز شرق موسیقیسی اوزرینه بالذات وبالاطراف تدقیقاته کیریشمامش اولمالری ایدی. فی الواقع موسیقیمزه دائر کتابلرك مأخذی، تواریخ مختلفه‌ده ممالك شرقیه‌یی زیارت ایدن سیاحینك مملکتلرینه عودتلرنده یازدقلری خاطراتدن بشقه بر شی دکل ایدی. ذاتاً موسیقی‌یه وقوفلری علی الاکثر پك سطحی بر درجه‌ده بولنان بو سیاحلرك اصل مقصدلری طولاشدقلری یرلرك احوالنی صورت عمومیه‌ده تحقیقدن عبارت اولدیغی دوشونیلور ایسه موسیقی کبی تدقیقات اجراسی هر حالده ارباب اختصاصدن اولمغه توقف ایدن — بر صنعت دقیقه حقنده راست کلدکلری کیمسه‌لردن الهبیله‌جکلری معلوماتك نه‌درجه شایان اعتماد اوله‌جغی بالسهوله اکلاشیلور . اینته بو یولده‌کی یالان یاکلش معلومات اوزرینه بنای افکار ایدن اوروپا مؤلفلری موسیقیمزدن بحث ایتدکلری صره‌ده اوقدر غریب افاداتده بولنمشلر-

زاپونیاده یوقوهاما شهرنده بر سوقاق
Uue Route de Yokohama au Japon

یوقوهاما شهرنده اوروپا محله‌سی
La cité Europenne à Yakohaına

درکه بونلرك بر بر تعدادی لازم کلسه مطلقا بر قاچ جلد کتاب یازمق لازم کلیر .

مع‌هذا قرق اللی سنه‌دن بری شو حال تجنات اشتمال علی التدریج زائل اولمغه یوز طوتمشدر . . بوکا سبب دخی غرب اساتذهٔ موسیقیه‌سنك آراصره ممالك شرقیه‌یه سیاحتله بالذات تدقیقات موسیقیه اجراسنه لزوم کورملرندن بشقه بر شی دکلدر . بو خصوصده اساتذهٔ غربیه‌نك بحق پیشواسی بسته‌کار شهیر (فلیس یه‌ن داوید) درکه مومی الیه ۱۸۳۳ تاریخنده اولا درسعادتی بعده خطهٔ مصریه‌یی زیارت ایدرك اثنای سیاحتنده مسموعی اولان الحان شرقیه‌نك نوطه‌لرینی یازمشدر . فرانسه‌یه عودتی متعاقب شرق سیاحتنده‌کی تحسساتنك تأثیری التده بسته‌لدیکی (لاله‌رخ) اوپراسنده شرق نغماتی تقلیداً کوستردیکی موفقیت تجدد پرورانه وطنداشلرینك پك زیاده تقدیراتی جلب ایتمش وبالخاصه بو اوپرا کندیسنك سبب اشتهاری اولمش ایدی .

(فلیس یه‌ن داوید) ك بو موفقیتی دیکرلرینی ده بو زمینده اجرای تتبعاته تشویق ایتمکدن خالی قالمدی . ۱۸۷۵ سنه‌سنده موسیو (بورغولت دوقودره) دخی شرقه بر سیاحت موسیقیه اجراسی ایچون پارسدن حرکت ایتدی . الیوم پارس دارالموسیقیسنده « تاریخ موسیقی » معلمی بولنان بو ذات محترم اوروپاده موسیقی شرقینك ماهیت قیمسنی تدقیق ایله مشغول اولمش ذوات محدوده‌نك سرفرازی عد اولنمغه شایاندر . موسیو (دوقودره) اوروپالیلرك معلومی اولمیان بر چوق مقدمات موسیقیه‌نك شرقده موجود اولدیغنی کوروب بونلرده‌کی لطافت خصوصیه‌یی ده تقدیره موفق اولنجه مملکته عودتنده موسیقیمزه دائر مهم مطالعاتی حاوی اثرلر نشر ایتدی . موسیو (دوقودره) یالکز بو اثرلریله اکتفا ایتمیوب ۱۸۷۸ سنه‌سنده پارسك (تروقاده‌رو) سراینده بسته کار شهیر (غوتو) نك تحت ریاستنده ویردیکی بر قونفرانسده شرق مقاملرینی بر هیئت موسیقیه اعانه‌سیله حاضرونه دیکلتمش وغرب موسیقیسنك محروم بولندیغی بو لطیف الحان رنکارنك ، اوروپانك بسته کارلری طرفندن استعمال ایدلدیکی وعلی الخصوص بو مقاملر برده علم آهنکك منابع ووسائط بی‌نهایه‌سیله تزیین اولندیغی حالده صنعت بسته‌کاریده استحصال ایدیله‌جك وسعت وثروت لحنیه‌یی اثبات ایتمش ایدی . کرچه دار الموسیقی هیئتی بو تمنیات حقیقیه‌یه قارشی — معتاد قدیمی اولان — محافظه‌کارلغنی اخلال ایتمامش والآن بری (ماژور) دیکری (مینور) ایکی مقامدن بشقه « رسماً » مقام طانیمامقده بردوام بولنمش ایسه‌ده شرق موسیقیسنده‌کی نزاکتی طویانلرك ، بو روح پرور مقاماتمزی هرکسه اسماع واذاقه‌یه چالیشانلرك عددی دخی کوندن کونه آرتمقده‌در .

موسیو (دوقودره) نك آثار منتشره‌سی میاننده خاطرات سیاحتندن باحث اولان رساله‌سی موسیقیمزه متعلق مسائل مختلفه حقنده قیمتدار بعض معلوماتی حاوی بولندیغنی کبی صورت تحریریده منتسب موسیقی اولمیان قارئلرك بیله لذتله

اوقويه‌جقلرى طرزده اولديغندن ايجاب ايدن محللرينه مطالعات مخصوصه‌مزك علاوه‌سيله بروجه آتى ترجمه‌سنى مناسب كوريورز . (دوقودره) اولا يونانستانه اوغرامش واورادن ازميره وبعده درسعادته كلمشدر ؛ سياحتك يونانستانه عائد اولان قسمنى شوصورتله حكايه ايديور :

« ١٨٧٤ سنه‌سى مايسنده براى‌تنزه آتنه‌يه وقوع بولان سياحتمده سامعهٔ دقتم « مقامات شرقيه » ايله بسته‌لنمش برطاقم عوام شرقيلرينه منجذب اولمش ايدى . اوقته‌قدر شرق مقاملرى حقنده‌كى فكر مخصوصم يونانلرك كليسالرمزده اوقونان (شان‌غره غوريه‌ن) تغنياتى قبيلندن اولمسى مركزنده ايدى . كرچه بوتغنيات روحانيه اساساً كوزلدر ؛ فقط آغر وروحسز براسلوبده اولدقلرى‌ده قابل انكار دكلدر . حال بوكه بنم بودفعه ايشتديكم پارچه‌لر حقيقى بر موسيقينك بتون اوصافنى حائز بولنمقده ايدى . بوالحان شرقيه‌مقام نقطهٔ نظرندن هرنه‌قدر كليسامقاملرى دائره‌سنده بسته‌لنمش ايسه‌ده غايت منتظم ونشئه‌بخشا اصوللرى ، رنكين ورقيق ادالرى ، زنده وسربست طورلرى ايله بالخاصه جالب نظردقت ايدى .

« بنم ايچون يكى‌برزمين تتبع تشكيل ايدن بوموسيقى اوزرينه ايستديكم صورتده اجراى تدقيقات ايده‌بيلمك مقصديله اوسنه‌يى تعقيب ايدن قيش موسمنده معارف ناظرندن عهده‌مه بر « مأموريت فنيه » احاله‌سنى رجا ايتدم . ناظر طلب واقعى اسعاف ايتمسيله كانون‌ثانينك اوچنده پارسدن حركت واون بشنده آتنه‌يه مواصلت ايتمش . پارسدن مارسليايه كيدركن يول اوزرنده بولنان (ديژون) شهرينه ده اوغرايرق اوراده مقيم علماى موسيقيه‌دن راهب (سته‌فن موره‌لو) ايله كورشدم . بوذات مقصد سياحتمى تقدير ايله‌برابر بالخاصه فرانسه‌ده هان مجهول بولنان روملرك كليسا موسيقيسى حقنده تدقيقاتده بولنمقلغمى توصيه ايتدى . »

« آتنه‌ده مسافراولديغم فرانسز مكتبنده‌كى وطنداشلرمك حقمده كوستردكلرى آثار مهماننوازى درجهٔ نهايه‌ده ايدى . آتنه‌يه مواصلت‌ايدرايتمز ايلك ايشم ، محلى‌شرقيلرنى بيلن كيمسه‌لرى تحرى‌يه باشلامق اولدى . شو خصوصده بر چوق ذوات بكا معاونته شتابان اولپور ايدى . (ابير) طرفلرى اهاليسندن اولان مكتبك آشجيسى ايله مسقط رأسى جزائر يونانيه‌دن برى بولنان اوطه‌مك خدمتجيسى‌ده طالعمه موسيقى شناس چيقمسونلرمى ؛ قومشولرمزدن بعض كنج قيزلر تغنيده پك ماهر ايديلر ؛ هله يونانلرك ايچندن (آتنا) نامنده‌كى قيز، سسنك لطافت فوق العاده‌سيله تميز ايديور ايدى . بعض كره دخى عسكرى بيكباشيلرندن معارفه پيدا ايتديكم بر ذاته مراجعت ايتمكده ايدم . يونانستان ايالات مختلفه‌سى اهاليسندن بو ذاتك معيتنده بولنان نفراتك ايچنده جداً ضبط اولنمغه لايق شرقيلرى بيلنلر وار ايدى . بر مدت صكره هرطرفدن مراجعتلر ياغمغه باشلادى ؛ آرتق بو لطفكار

صربیا قرالی برنجی پترونك یوم تتویجی مراسمندن

Fête de Couronement du roi de Serbie Peter I.

قونیه‌ده منفیاً بولنان ذواتك ١١ تموزده مجتمعاً چكدیردكاری رسم
Les ex-exilés à Konia

آدملردن هانکیسنك اوقودیغی شرقی‌یی یازه‌جغمی شاشیرمش ایدم . آز مدتده خیلی هوالر ضبط ایتدم . آنجق کلیسا موسیقیسنه دائر معلوماتم هنوز پك ناقص ایدی . کلیساده ایشتدیکم ترنمات ـ صورت اجراسی اعتباریله ـ پك بوزوق بر حالده اولدیغندن بونلردن بر شی استفاده ایده‌مامش ایدم . کلیسا موسیقیسنی حقیله تتبع ایچون اولا بوکا مخصوص نوطه‌یی اوقویه‌بیلمك ایجاب ایدییور ایدی ؛ بو نوطه ایسه بنم مجهولم ایدی . اوحالده یا برمعلم تدارك ایتمك ویاخود نظریات موسیقیه‌دن باحث بر کتاب آله‌رق او کتابدن چالیشمق شقلرندن برینك اختیاری لازم کلیور ایسه‌ده بتون کتب نظریه رومجه اولدیغی کبی هیچ بر موسیقی معلمی‌ده فرانسزجه بیلمدیکندن اولارومجه‌یی، بعده کلیسا نوطه‌سنی تحصیلدن بشقه چاره قالمیور ایدی . وقتیله براز اوقودیغم یونان قدیم لساننك یاردمیله شمدیکی رومجه‌یی قولایجه اوکرنه‌بیله‌جکمی امید ایدرك درحال درس آلمغه باشلادم . چه‌فائده‌که بونك اوزون مدت سوره‌جکی بالتجربه اکلاشلدیغندن درسلرمك برقسمنی معلم ایله برموسیقی نظریه‌سنك ترجمه‌سنه حصر ایتمکه قرارویردم ؛ بو یولده چیقمدی! معلم کلماتی لایقیله ترجمه ایدییور ایسه‌ده هرسطرده تصادف اولنان اصطلاحات موسیقیه‌دن بالطبع بر شی اکلایه‌میور ایدی . آرتق حقیقةً صیقلمغه باشلامش ایدم . مکتب مدیری موسیو (بورنوف) حالمه آجیه‌رق (قره‌زانت‌مادیتوس) نام مؤلفك « مختصر نظریات موسیقی » کتابنی برلکده ترجمه ایتمه‌مزی تکلیف ایتدی . تکلیفنی مع‌الممنونیه قبول ایتدم : »

« بو ترجمه ایله تمام سکز کون مشغول اولدق . اثنای ترجمه‌ده بر چوق مشکلاته تصادف ایتمش ایسه‌کده بونلرك اقتحامنه چالیشه‌رق اکمال ترجمه‌یه موفقیت حاصل اولدی . بوکتاب سایه‌سنده کلیسا نوطه‌سنك اوزمانه‌قدر بنم ایچون معما حالنده قالان غوامضنی حل ایتدم . کلیسا نوطه‌سیله یازلمش بر لحنی ایلك دفعه اوروپا نوطه‌سنه ترجمه ایتمکه موفق اولدیغم وقت ممنونیتم درجهٔ نهایه‌یی بولمش ایدی . درحال موسیقی معلمم موسیو (ژه‌رویانی) یه ترجمه‌می ترنم ایتدم . هیچ برخطامی بوله‌مدی؛ مع‌مافیه تأمینات مکرره‌مه رغماً ترجمه‌نك بنم اثرم اولدیغنه ایناغمدی . »

« آرتق کلیسا نوطه‌سنك بتون دقایقنه کسب وقوف ایتدیکم جهتله از وقتده برچوق لحنلری ترجمه ایله بونلری درحال آهنکلندیرمکده ایدم . شوقدرکه حالا محتاج بعض مسائل قالمش والده‌کی « مختصر نظریات موسیقی » ترجمه‌سنده ایسه حل شبهه‌یه مدار اوله‌جق معلومات مندرج بولنمامش اولدیغندن بونلرك حلنی آتنه‌دن بشقه یرلرده آرامق ایجاب ایتدیکنه قانع اولیور ایدم . »

« کلیسا موسیقیسنی تدقیق ایتمکله برابر عوام شرقیلرینی‌ده نظر دقتدن دور طوتمیور ایدم . قولکلبیونمده هرنوع آثار موسیقیه بولنمغه باشلامش ایدی . نوطه‌لرینی یازدیغم هوالردن بر خیلیسنی آهنکلندیره‌رك بعض

ذواته چالدیغی وقت پك زياده خوشلرینه کیتدیکنی کوردم . يالكز شوراسی شايان تأسفدركه قيشك اوسنه فوق العاده شدتلی وياغمورلی اوله‌رق كچمسی قارناوال اكلنجه‌لرينك براز طاتسز اولسنه سببيت ويرمش و بوندن بنم استفاده‌مه آز چوق خلل كلمش ايدی . مع‌هذا ياغمورلرك شدتی مسخره‌لرك سوقاقلری طولاشمسنه ينه مانع اوله‌مامقده ايدی . مسخره آلايلرينك اوكنده‌كی موزيقه بعضاً اوقدر جاذبه‌دار هوالر چالمقده ايدی‌كه بونلری ضبط ايده‌بيلمك ايچون المده شمسيه اولديغی حالده بتون كون اقشامه‌قدر سوقاقلری طولاشمغه مجبور اولمش ايدم !... »

يونانيلرك كرك موسيقيجه وكرك خصوصات سائره‌جه اوروپانك الك متمدن اقوامی درجه‌سنده بولندقلرينی كوسترمك ايچون مفرط بر غيرته دوشمشلردر . مع‌هذا بو بابده احتياطلی داورانملری ايجاب ايدر فكرنده‌يم . چونكه بو زمينده صرف ايتدكاری غيرت ، خصائص قوميه ومليه‌لرينی اونوتديره‌جق درجه‌يه وارر ايسه اقوام سائره‌نك مطيع بر مقلدی اولقدن بشقه بر شی قازانامازلر . »

مملكتك ملی موسيقيسنك اثلری يالكز عوام شرقيلری ايله كليسا موسيقيسنده كورلمكده‌در . حال بوكه آتنه‌ده‌كی ترقی طرفدارلری ، موسيقیٔ مليه‌يه قارشو لاقيد وياخود مخاصم كچنه‌رك منحصراً اوروپا موسيقيسنك نشرينه چاليشمقده‌درلر . آتنه‌ده بو فكرده بولنانلر طرفندن آچلمش (اوده‌ئون) ناميله بر دار الموسيقی موجوددر . ملی موسيقی طرفدارلرينك دخی (كليسا موسيقيسی سيللوغوس) ی ناميله بر جمعيتلری واردر . »

موسيو (دوقورده) يونانستان سياحتنه عائد دها بعض خاطراتی قيد ايتدكدن صكره ازميره واستانبوله صورت سياحتنی و بو شهرلرده‌كی تتبعات موسيقيه‌سنی حكايه‌يه باشلايوركه آنلرك ده مقالهٔ آتيه‌ده موضوع بحث ايدلمسی مقرردر .

رؤف يكتا

مکتب ملکیه مأذونلری

Les Ex-étudiant de Molkie

والده محبتی

تیاترو ادبیاتی

مقدمه

صوك زمانلرده تیاترویه و تیاترو ادبیاتنه تنقیداتنه دائر ایجه شیلر یازلدیغنی کوریورم. ترکلر قدر ادبیاتك تیاترو قسمی فقیر بر ملت همان یوقدر ظن ایدرم. بناءً علیه بو تمایلی خوش کوریورم. فقط بوتون بو تنقیدات فرانسز تیاترو ادبیاتنه استناداً یاپیلیور: تیاترو ادبیاتمزده طرز اتخاذنده آله‌جق الکز فرانسز قواعد و شروطنی ایمش کبی هیچ بر مصححه‌ده دیمه‌ده [تمثیل ایدیلمز] دیکیلرله اسپانیوللرکی تحفه تماشالری زنکین، متنوع بدیعه‌لرله زنکین اولان ملتلردن بحث ایدلیور.

تیاترو ادبیاتی بزده هنوز حالا بیرکن هیچ بر تأثیر خارجیه قیلمقسزین، حتی هیچ بر شرط و فائده‌یه باغلانمقسزین ترك حیاتك صفحات مختلفه‌سندن، ترکلکك طرز تفکر و تحسسندن دوغمش بر تیاترو ادبیاتنك وجودینی کورمك — نه‌قدر فقیر اولورسه اولسون — یه بر موفقیت و بدعت مثله اولمش اولوردی.

قار اکلجه‌لری مناظرندن
Les scuenires du neige

د اسکی یونان و روما قلاسیق قاعده و باغلرینك حکم حدودنده بیه‌سلرینی یازانلردن زیاده موضوعنی دوغریدن دوغرویه ملتك عروق حیاتندن، اعماق روحندن قوپاره‌رق تجسم ایتدیرن تیاترو نویسلر موفق اولمشلردی. بوکاده اسپانیوللر ایله انکلیزلر الك بویوك دلیلدرلر. مثلا بر شکسپیر. پك قحط اولان تحصیلی و هیچ بر شیئه استناد ایتمین حزقه

جهاسی ایله بدیعه‌لر یاراديرکن «ين جوتـون»
کبی قدیم یونان قواعد ادبیه‌سـنه صیق صیق
باغلی اولان معـاصرینی اونی جاهل واسی دیه
استخفاف ایتمشلردی.. حالبوکه انسانیته، حیاته
خصوصیله بولندیغی ملتك صفت کاشـفه‌لرینه
بوقدر حقیق بر مصور وترجمان اولان اوداهی؛
بارقلك ، شهرتی هرسنه، هرعصر تزایدایدیور.
بزده تیاترو یازانلر آراسنده « بر ترك شکسپیر
چیقارمی ، چیقمازمی.؟ » شمدیلك تخمین
ایده‌مم ؛ فقط هرملتك صحنهٔ تماشـاستی تدقیق
ومطالعه ایتسـه‌لر بیله ینه تیاترو نویسـلره ،
قومی ویاخود شخصی اسـتعدادلرینی ، بشقه
تیاترولرك زنجیر قواعدندن حر برصـورتده
تجلی ایتدرمه‌لرینی توصیه ایدرم . اونك ایچون
بو صفحهٔ ادبی ایله مشـغول اولوبده فرانسز
کوزلریله باقه‌رق تنقیـد ایدنلره برده آلمـان
کوزلکی تقدیم ایتمك ایسته‌رم . آلمانلر قدر
فکر تنقیدی مترقی وعادتا فنی بر شـکل آلان
برقوم بوقـدر ظن ایدرم . دیکر مملکتلرك
دداهیلرینی، انفس آثارینی.، فیلسوفلرینی، هپ
آلمانلر میقروسـقوپیق بر تحلیل وتصنیفدن
صوکره الك انجه صفت کاشفه‌لریله ـ منسـوب
بولندقلری قومدن زیاده ـ میـدانه آثارلر .
بو تیاترو تاریخ ادبیسی تنقیدات مدققانه‌سندن
اقتباس ایده‌جکم آلمان ایسـه « شله‌غل » در .
بو قسم ادبیـات ایچون الك مهم اولان افکار
وملاحظاتی برصره مقالاتله [رسملی کتاب]ه
یازمق فکرنده‌یم ؛ ویکی تیاترو نویس وطندا.
شلرمك ایشنه یرار امیدنده‌یم.. « شله‌غل »ك

صنعت تماشـا حقنده ، تاریخی ونظری بعض
نمونه‌لرینی آلیرکن بونلرك ادبیاتمزه ممـاس
اولانلرینی وبونلرحقنده‌کی ملاحظاتمی ده علاوه
ایده‌جکم .

بدایعك قوانین اساسیه‌سنی تأسیس ایتمك شعر
وعلی العموم صنایع نفیسه‌نك نظریات فلسفیه‌سنه
مخصوص بر وظیفه‌در . بونکله برابر هرصنعتك
آیری برنظریه‌سی وبوکا وجود ویرمك ایچون
تدقیق ایدیله‌جك مشکلاتی ، تعیین ایدیله‌جك
حدودی ، واردر . ایشته بوندن دولایی یالکز
بیوك ذهنلرك محصولی اولان آثاری کورمکله
تلذذ ایدن عوامك ، صیقیله‌جغی بعض تدقیقات
فنیه واردرکه هرصنعتکارك اوکرنمه‌سی لازمدر .
نظریهٔ عمومیه ایسه قابلیت بشرك اساس اصلیسنی
ویا « حس بدیعی » یی تحلیل وبو حسـك
تجلیسی اولان صـنایع نفیسه‌یی، وتماشاده‌کی
ذوق طبیعی‌یی ایضاح ایدر . بونظریات عمومیه
صنعتکارلر ایچون الزم ایسـه‌ده یالکز باشـنه
صنایع نفیسه وجوده کتیرمك ایچون غیرکافیدر.
تاریخ، صـنایع ماضی‌یی ونظریه‌ده بوماضینك
نه‌صـورتله استعمال ایدیله‌جکنی کوستریر .
فقط بونلرك آراسنده بر بشقه رابطه بولنمزسه
ایکیسیده آیری آیری نقصان قالیر. بونلری بربرینه
ربط ایدن شی ایسـه تنقیددر . یالکز تنقید
سایه‌سنده تاریخ صنایع وضوحله اکلاشـیلیر
ونظریه‌ده بر نتیجهٔ مفیده میدانه کتیرر .

عمومیتله تنقید دینلنجه بر اثر نفیسـك
قصورلرینی تفریق وتشریحده کوستریلن اثر
ذکا، خاطره کلك کبی عمومی ویا کلش برفکر

واردر . بوتون حیاتنی بو خصوصه وقف ایتمش اولان « شلەغل » حقیقی تنقید حقنده افکارینی شویله توضیح ایدییور :

« بعض انسانلر حتی ملتلر طرز تحصیللری وعادت اجتماعیەلریله اوقدر زنجیرلنمشدرلرکه آثار نفیسەیی تقدیر وتنقید ایدرکن بیله بو تأثیراتدن قورتیلەمازلر ؛ کندی لسانلرینه ، قواعد اجتماعیەلرینه یابانجی اولانی نفیس بوله‌مازلر . بعضلرینك بولندقلری دائرۀ محدوده آراسنده حساً وفکراً تمییز وتفریق ایتمك خاصەسنی اکتساب ایتدکلری واقعدر . فقط تمایلات شخصیەسندن ، عاداتندن کندینی تجرید ایله بشقه ملتلرك ، بشقه دورلرك خصوصیتنی تقدیر ایدەمینلر و بونلری مرکز اصلیلرینه قدر تعقیب وبعضاً نفاستنی تغییر ایدن زینت خارجیلرینه نفوذ ایدەرك بونلرك تحتندەکی افکار وبدایعی حس ایدەمینلر منقد اولامازلر . هیچ بر دور ویا ملت شعری انحصارینه آلەماز ؛ اوحالده بعض قواعده اسیر اولاجق قدر ذوق سلیمده استبداد بیهوده ویا کلش بر حرکتدر . شعر ، بدایع ایجاد ایدەبیلمك وبونی کوز ویاخود قولاق واسطەسیله انسانلره القا ایتمکدرکه بوده جناب حقك بعضاً وحشیلره بیله بخش ایتدیکی بر قدرت ، بر الهامدر . بر شیئك یالکز مکملیت روحی مهمدر ؛ وبو مکملیتك اولدیغی یرده اشکال خارجیه بزی تنفیر ایتمەملیدر . هر شیئك مبدأنی قلب یا دماغ بشرەقدر تعقیب ایتملیدر ؛ چونکه بورایه ابتنا ایتمکسزین تأثیرات خارجیه ایله وجوده کلمش شیلر پایدار اوله‌مازلر . زمانلرنده صنایعك پارلاق تجلیلری عد ایدیلن بعض آثار چوجقلرك یالاندن یایدقلری باغچەیه بکزر . اونلر بر چوجق الیله قوپارلمش ، اورایه بورایه دیکلمش داللر ، فدانلردر . بر چوجق غروریله بوکوزل کورونیشلی چیچکلر آراسنده دولاشیرلر . فقط بو کوکسز داللر صولوب ، قوری یاپراقلریله صارقار . حالبوکه حافظۀ بشرك تشکلندن اول سماواته یوکسلن مظلم اورمانلر انسانه بر خشوع ویرن قدرتله هر صدمەیه متحمل وباقیدرلر .

تنقید حقیقی‌یی شمدی تاریخ شعر وصنایع نفیسەیه تطبیق ایدەلم . اوروپا مدنیت حاضرەسی اوزرینه الك چوق تأثیری اولان روما ویونان مدنیتی‌درکه بوندن اوچ بچق عصر اول ادبیات قدیمه واسطەسیله اوروپالیلرك یونان ولاتین لسانلرینه انهماکلری ، اسکی قلاسیقلری تدقیقلریله یکیدن احیا ایدلمشدی . بو حرکت ادبیه مدنیت بشرده بر دوری ارائه ایتمەسی حسیله شایان دقتدر ، فقط متقدمینجه بو درجه تتبعك مشئوم بر تأثیری‌ده اولمشدی . بو آثاری بیلن فقط کندی دماغلرینك برشی ایجادینه قدرتی اولمیان حکما متقدمینه لزومندن فضله اهمیت ویرمشلردی . اونلر فکر بشرك یکانه موفقیتی اسکیلری تقلید عد ایدر واسکیلره بکزەمین هر شیئی غیرطبیعی وبیاغی بولورلردی . بکا کلیورکه کندی ادبیاتمزك قلاسیق دوری یعنی عجملکك خارجنده هر شیئك اوقونمغه لایق اولمادیغی فرض ایدلدیکی زمان ، اوروپانك بو متقدمینه اولان ابتلا دورلرینه موازیدر .

فقط بیوك صنعتکارلر ، شاعرلر اسکیلره

قارشو تقدیر پرستشکارلری. نقدر بیوك اولورسه اولسون و اونلری نقدر تقلیده غیرت ایدرلرسه ایتسونلر، ینه اثرلرینه خصوصی بر استقامت ویرمشلر واونلری دهای شخصیلریله تلوین ایتمشلردر. شعر حاضرك باباسی دنیلمکه سزا اولان «دانته» کندیسنه «ویرژیل» ی مودل اتخاذیله برابر ینه قدرت حقیقیسیله، درینلکی ایله استادینی فرسخ فرسخ کچمشدر. هومره مقایسه ایدیلن «آریوستو» یه ده عینی شی واقع اولمشدی. «میشل آنژ» ایله «رفائل» ده شبهه‌سز متقدمینی مطالعه ایتمشلردی. فقط اونلری، متقدمینه مشابهت ویا عدم مشابهت نقطهٔ نظریله تدقیق ایدرسه‌ك شبهه‌سز حقسزلق ایتمش اولورز.

شعرا و صنعتکاران آراسنده تمایل طبیعیلری ایله متقدمینی تقلید اتمك وطینهٔ مخیله‌لری آراسنده بو آرالق عجیب بر مبارزه باشلامشدی.

متقدمین استعداد خصوصیه‌لرینی ندا ایتدکلری زمان علمانك مظهر تقدیری اولیورلردی. فقط استعداد ذاتیلرینه انقیاد ایدنلرسه عوامك محبتنی جلب ایدیورلردی. «تاسو» ایله «قاموئن» ك اشعاری وطنداشلرینك بو کونه قدر قلبلرنده، دوداقلرنده طولاشماسی «ویرژیل» ویاخود «هومر» ه بکزه‌دکلرندن دکل، «تاسو» نك قهرمانانه اولان رقت وحس مردانه‌سی، «قاموئن» ك آتشین اولان الهامات وطنپرورانه‌سنه منبدر. اشعار و ادبیات وجوده کتیره‌مین دورلر و ملتلر، الك چوق تقلیده خواهشکار اولانلردرکه بونلرك حصوله کتیردکاری آثار دائما صغوق بر تقدیر اویاندیرمقله قالیر. صنایع نفیسه‌ده ساده تقلید بر شی وجوده کتیرهمز. بشقه‌لرندن آلدیغمز افکارك بیله بر شکل شاعرانه‌سی اولمی ایچون تکرار روحمزدن دوغمالیدر. یالکز بر اجنبی ادبیاتی تقلیددن نه

بوزلر اوزرنده یلکله تنزه
Une promenade sur les glaces

چیقار . [illegible] اولمزسه مقبول اولامز .
انسانك بصیرتنه ویره جکی الك قیمتدار شی یه
کندی هویتیدر .

قابلیت ومکتسبات خصوصیه‌ریله مقدمیك
حقیقی خلفلری ویاخود رقیبلری [illegible] .
نقدر نوادر دنسه اونلرك روحسز [illegible]
مقلدلری‌ده اوقدر چوقدر . بونلرك کوستر-

تیران ردیف لوا قومانداني میرلوا مرحوم اسعد پاشا
Feu Essad Pacha Commandant de Tiran

جمال‌الدین افندی زاده مختار بك
Mouhtar Bey–Fils de Djémaleddin Effendi

[illegible] قیریلرق مقدار . [illegible]
داورانشلری‌در . بولر ادبیات [illegible]
[illegible] اوته طرفده ملتی ایچون بر [illegible]
[illegible] وطن ودهریك غوتی [illegible]
[illegible] وحشی و [illegible] .

[illegible] « دهاء » یی عریق ایتمك [illegible]
[illegible] . [illegible] مکملیتی [illegible] اختیاری [illegible]
[illegible] .
[illegible] . [illegible]
[illegible] .

[illegible] ۷ [illegible] ۳۲۵

خالده [illegible]

رسومات مکتوبجیسی سری بك
Sırri Bey Mektoubdji d. Contr.

تتبعات تاریخیه‌دن :

صرب مسئله‌سنده

اوستریا — مجارستان وروسیه

[illegible] رولری

عثمانلی تابش حریتنك آفاق شرقده انفلاق کرنی عالم سیاستك ، بالقانلر محیطنده نه‌قدر خوابیده وسیسلی مسئله‌لری وارسه هپسنی برطراقهٔ ناگه‌ظهور ایله مجددا امانه چیقارمشدر.

ولولهٔ حریت عثمانیه‌درکه ؛ آسایش عالمده بر فرتوت معظم کبی طوران شرق مسئله‌سنك تفسخانه تشریك مقدرات ایتمش بونجه مسائلی یرلرندن معرض سیاسته سوکوب آتمشدر ...

ایشته آدریاتیق سواحلیه بوسه‌لشن‌سنه‌لردن بری نالان وهراسان ایکی یتیم منصوب !... ایشته بالقانلردن طونه‌یه بر عکس آه ابدی کوندرن اوتوز سنه‌لك معرض مقابر شهدا !... بحر سفیدك آغوش وسیع متموجنده خون شهادتله برکلزار آتشینه دونن مهبط واویلای یتیمان قانلی کرید ! ایشته ...

بونلر میدان سیاسته کام آلدیلر . بوکون بالقانلرده حکم سورن متمادی ولولهٔ تبدلاتدن پك بی نصیب قالان برحکومت بولنیورکه‌برلین معاهده‌نامه‌سنك تقسیماتندن‌بری کرك‌اوستریانك تضیقات متعاقبه‌سی وکرك بلغارستانك ترقیات سریعه‌سی وروسیه آمالی قارشیسنده چکدیکی آلام ادبار وعدم موفقیات سیاسیه ایله الیوم درجات تحملك صوك قدمه‌لرینه واردیغنی کوستره‌جك تشبثاتده، حرب احتمالاتی اوکنده بولنمقده‌در .

اوروپانك حکمدارانی ارهسنده سالخورده بریر پروقایع کبی طوران هابسبورغ خاندانی ایله کوچوك صربستان ارهسنده‌کی مناسبات بوتون سرایلری ، بوتون منظومهٔ دولیه‌یی دوشوندیره‌جك بروضعیت مهلکه‌ده بولنیور . صربستانك مشکلات حاضره‌سنی انتاج ایدن اسباب سائره‌یی برطرف‌ایده‌رك بوکون یالکز، میدان سیاستده موجود اولان ایکیسنی تدقیق ایده‌م؛ برلین معاهده‌سندن بری صربستان تعقیب ایتدیکی حرکاته کوره اوستریا طرفندن کاه مظهر معاونت، کاه دوچار عتاب اولمق کبی برقرارسزلق ایچنده بولنمشدر .

۱۸۷۸ دن ۱۹۰۸ سنه‌سنه قدر اوچ قرال صرب تختنی اشغال ایتدی : برنجی میلان (۱۸۷۸ — ۱۸۸۹) برنجی علکساندر (۱۸۸۹ — ۱۹۰۳) والیوم حکمران اولان برنجی پترو . برلین معاهده نامه‌سی، واقعا،یکی تشکل‌ایدن بلغارستانك صربلراوزرنده حصوله

کتیره‌جکی آثار حسدی تسکین ایچون بر قاچ بلغار ملحقاتی صربستانه ترك ایتمش ایسه‌ده صربلر بونکله ینه خشنود ایدیله‌مدی، ۱۸۰٤ سنه‌سنده بزه قارشی اعلان عصیان ایده‌رك اوتوز سنه استقلال وادیسنده مبارزه‌دن صوکرا انجق ۱۸۳٤ تاریخنده تابعیت عثمانیه آلتنده بر مختاریت اداره استحصال ایده‌بیلدیلر.

صربلر بوتون ۱۹ نجی عصر طرفنده ترقیات وقوای مادیه‌سیله حقیق بر اسلاو (پیه‌مونت)ی موقعنه کسب استحقاق ایچون بلاتحاشا هر درلو اسبابه برجرأت سرسریانه ایله مراجعت ایتمشلر بوامل حقیقیسی ایچون، یوز سنه‌دنبری اوستریایه پیشداراق ایتدیکنی بیلدیکی حالده‌ینه روسیه‌نك معاونتنه عرض افتقار ایدییورلر. واسلاولغك علائق جنسیه‌سندن هپ ینه بر شیلر بکلیوردی.

۱۸٦۳ تاریخنده ویانه‌نك عثمانلی محاصره‌سندن تخلیصنی متعاقب قیناز رئه‌وله‌تی صاوویسکی » قوهٔ عسکریه‌سیله اوچ سنه ترکلره قارشی جنك وجدال ایده‌رك صاوا نهرندن مهوروله استوتغارته، وارداره ونهایت ماکدونیا قاپیلرنده اسکوبه قدر ایلریلدیکندن اوستریا صرب متانت و صداقته اظهار منت ایتمشدی.

قارلوفچه معاهده‌سندن، ۱٦۹۹ سنه‌سندن صوکره صربلر کندیلرینه بلغرادی وشمدیکی صربستانله بوسنه‌نك یاریسنی بخش ایدن ۱۷۱۸ پوزاروفچه مصالحه‌سنی عقد ایچون اوستریالیلره معاونتده بولنمشلردی.

بوندن باشقه عثمانلیلر اوتوز سنه صوکره صرب وآوستریانك قبضهٔ تصرفنه قاپدردقلری بوحوالی‌یی استرداد ایچون اجرای سفر ایدرکن حربله ینه آوستریالیلرك برشرذمهٔ مهمی ۳۰ بیك صربله تجهیز ایدرك اوستریا اردوسنی (یکی بازار) ه قدر صوقمشلردر. بناءً علیه (پوزاروفچه) معاهده‌سنك صربلره ویردیکی ممالکی عثمانلیلره اعاده‌سندن بالطبع هابسبورغ سلطنتك جرمی اوله‌مزدی.

چونکه اوستریا اردولرینی شرقه مظهر موفقیات ایدن صربلر اولدیغی کبی ادباره دوچار اولدقجه خطیئات اونلره یوکلنیوردی.

بوندن باشقه صربلیلرك اوستریا مظفریتنده‌کی تأثیراتی کوندن کونه تزاید ایتمسی واستریانك ترکلره قارشی هر مدافعه‌سنده صربلرك الك مهم ظفرلری تأمین ایلملری نمسه‌لیلر اوزرنده پکدماوقدر خوش حسله آتیلر حاضرلامیوردی

یاریم عصر صوکرا ایدی‌که، صربلر نمسه‌لیلری شرقه طوغری مهم بر خطوه دها ایلریلتمشدی: ۱۷۸۹ ده ۱۸ بیك کشیدن مرکب صرب کوکللی اردوسنك سیف معاونتیله نمسه‌لیلر بلغراددن باشقه دریتا وتیمومد نهرلری اراسنده‌کی نقطه‌یی زیر اداره‌لرینه کچیرمشدی. لکن؛ بونده‌ده کورولن صربلرك او بیتمز توکنمز مشارکت ظفرلرینی ینه عثمانلی لوای نصرتنه کفارت فتوحات اوله‌رق عثمانلیلره ترك ایچین عصرلردنبری بوتون نمسه‌لیلری شرق اسفارنده برمعین صادق کبی قوت الظهر اولان صربلری زشتووی مصالحه‌سیله عثمانلیلرك فرمانبری قیلمشدی.

اینته نمچه‌لرك بواخاتی صربلرك هابسبورغ سراینه قارشی عمیق ومدید بر عدم اعتماد پرورده

ایاملرینی موجب اولمشدر ، صربلر واقعا عالم سیاستك مرکز جاذبه‌سنده بولندقلرینی اعتراف ایدرلر ، فقط اوکسال قبول ایتمز اقداماتك ، توکنمك بیلمز دوکیلن قانلرك ماضی و آتیلرنده بویله نتایج تولید ایده‌جکنی بیله‌مدکلرینی هر آن یاد ایدرلر . اسلاولقله جرمانلقك سرحد مبارزاتنده [illegible] هدف اولان صربلرك آسوده‌کی سلطنت و [illegible] اولدیغنی [illegible] مقدرات [illegible] نی بویله [illegible] بولندیردیغنی [illegible] متسلی [illegible] .

اوستریا [illegible] و عسکر [illegible] برحصهٔ حرکاته مالك اولان صربلیلره [illegible] [illegible] تعقیب ایتدیکی مسلك [illegible] [illegible] [illegible] وثیقه‌لر [illegible] . [illegible]

(اوروپا [illegible]) [illegible] [illegible] .

[illegible] (۱۸۰٤ — ۱۸۱۳) [illegible] [illegible]

مساوتندن استمداد ایدییوردی ، فقط ، اوستریانك بوتون موجودیتی فتوحات عثمانیه قرشیسنده لرزه‌دار اولدیغی زمانلرده قوتلرینه دایاندیغی صربلری بودفعه‌ده آتلدقلری آتش عصیاندن نه‌قورتاردی ، نه‌ده برامید تسلی ویره‌بیلدی . اوستریانك اووقتکی اندیشهٔ مدافعه‌سی صربلری هر درلو معاونتدن محروم براقدی . قرایورکی بوموفقیتسزلك اوزرینه براسلاو حامیدن دها زیاده امید انتظاریله روسیه‌نك معاونتنه مراجعت ایتدی . لکن ، اورادن [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] بولندی . چونکه بو [illegible] بو دفعه [illegible] مهاجماتندن باشقه [illegible] [illegible]

[illegible] روسیه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] روسیه [illegible]

[illegible] قرالی [illegible]

Le roi de Serbie, Peter I.

معاهدهٔ خفیه‌یی پایمال ایله ۱۸۱۳ بکرش معاهده‌سنك ۷ نجی ماده‌سی موجبنجه صربستانی ترکلره حواله ایتدی. ترکلرده قارا کورکی‌یی طرد ایتدیلر ویرینه (میلوش اوبرانوویچ) ی اقعاد ایله یکی برخاندان قرالی‌یه اساس قویدیلر. واقعا بو خاندان صرب مقدراتنده پك فجیع تجلیاته بادی اولدی لکن (میلوش) ده عثمانلی — روسیه آره‌سنده منعقد آق کرمان — ۱۸۲۶ وادرنه ۱۸۲۹ معاهده [illegible] صربستانك [illegible] استقلال [illegible].

روسیه [illegible] اولدیغی [illegible] اسلاو عناصرینی تخلیص و [illegible] و منتظم اسلاو حکومتلری سیاسه [illegible] آره‌ده صربلرده بیله مطمح نظری بو علاقهٔ عرقیه‌دن [illegible] حکومته [illegible]. [illegible] ([illegible]) ایچون [illegible] تعهدات عتیقه حسیله نه صربلره [illegible]

اسلاو ملتلرینه دست حمایه‌سنی اوزاته بیلمشدر.

ویانه وپترسبورغ حین حاجتده حتی حرص استیلایه معطوف اولان هردرلو سوءنیتی حمایه‌لره قدر وارمق صورتیله قبضهٔ تصرفه کچیرمك ایچون آره‌لرنده صیق منطقه‌لر تعیین ایتمشلردی. ۱۷۸۲ ائتلافنامه‌سی دینه‌سنتر نهرینه‌قدر اولان ممالك و آطه‌لر دکزندن برایکی آطه‌یی روسیه‌یه بخش ایدییور. لکن ائتلافنامه‌نك بو مساعدهٔ خیالیسنی روسیه بی قرار کوروبنجه پیروت وطونه‌یه قدر اولان ممالکه ال اوزاتدی. بوکا مقابل آوستریاده آلونا وطونه‌یه قدر اولان رومانیا اراضیسی نیکبولیدن بامراده. ونهایت طونه ادریتیق ایله محاط بقعه‌لری بلغراددن دریناً منبعنه قدر اولان صرب ممالکی ضمیمه‌مملکی ایدیوردی. حتی اوروپای عثمانی دخی — مذکور ائتلافنامه موجبجه [illegible] یکی حکومته تختکاه [illegible] وه‌جتندی.

[illegible] ویانه‌نك تحت حمایه‌سنده بسارابیا [illegible] ولاحادن مرکب و (داقیا) نامیله [illegible] مرکزی [illegible] ویکنجی [illegible]

صربستان ولیعهدی پرنس ژورژ
Prince Gorges héritier de Serbe

یکنی تحت سلطنتده (روم ایمپراطورلغی) تشکیلی ! . .

احوال حاضره‌نك نظر اندازحیرت وتعجب اوله‌جغی بو ائتلافنامهٔ خیال‌کرین بعض تبدلات سطحیه ایله شرقده اوستریا — روسیه ائتلافنامه‌سنه اساس تشکیل ایتمش ، الیومده ایتمکده بولنمشدر .

بوکون صربستانه پلنجریصانه نامزدلکده بولنمسندن دولایی روسیه‌لر باروت نه‌رناله کوچنیور ، لکن . شوراسی اونودیلیورکه ایکنجی ژوزف و ایکنجی قاترینه‌نك اکدیکی تخملرك ثمراتی طوپلایانده اونلردر .

وهرنه‌قدر (روم ایمپراطورلغی) آرتق تاریخ موزه‌سنده ایستادهٔ موقع تماشا وعبرت اوله‌جق برهیکل خیال ایسه‌روسلرده‌بزانسه‌طوغری توجیه ایتدکاری انظاراحتراصاتی روسلشدرلمش یکی یکی حکومتلرله تعقیب ایتدیکنی اونوتمامق ایجاب ایدر. بلغارستان وصربستان آوستریا وروسیه کبی ایکی معارض آره‌سنده آلت وقربان اولمقده هروقت بردوامدر . ذاتاً بو ایکی دولت معظمه جریان سیاسیاتنه بر پیشدار اولمق اوزره صحنهٔ دولده برر (قلوون) کبی کیفیات تاریخیه‌دن بالاستفاده میدانه چیقارلمش اولان بو کوچوك حکومتلرك موجودیت سیاسیه‌لری یالکز بو وظیفه‌دن عبارت قاله‌جقدر . الا تبدیل مسلك ایدرلر وعثمانلی سلطنتك ابدیت وقوامنه خادم اولورلرسه ... ۱۸۸۰ سنه‌سندن صوکرا (روم ایمپراطورلغی) فکرینك یالکز یونانیلره خادم اوله‌جغنی تلقین ایدرك اسلاو آمالی موقتاً برطرفه براقلدی وروسیه علناً ترکیایه طرفکیرلکه باشلادی.

۱۸۳۲ سنه‌سنده منعقد خنکار اسکله‌سی معاهده‌سی روسیه ایمپراطورلرینك آمال شخصیه‌لرینه ترکیاده یول آچدیغی کبی ۱۸٤۹ دورلرنده تنظیم اولنان بالطه لیمانی معاهده‌سی عثمانلی ایشلرینی مشوش بر حاله القا ایتدی . ارتق روسیه‌نك درسعادتده حکم سورن مداخلاتنه ۱۸۵٦ قریم سفربله‌سیله بوتون اوروپا سد چکمدی . روسیه برطرفدن استانبول افاقده اعمال نفوذ ایدرکن آوستریاده بلغراد افقلرنده حکمران اولیوردی. آوستریا بو وسعت موفقیتدن بالاستفاده روس طرفدارلغی ایدن اوبره‌نوویچی صرب تختندن ایندیره‌رك نمسه منافعنه پیرو اولان الکساندر قاراکورکیه‌ویچی اقعاد ایتدی‌که صرب سلطنتی ۱۸۵۹ سنه‌لرینه‌قدر بونلرك النده قالدی . بو تاریخده ایسه روسلر ینه صربستانده توسیع نفوذه لزوم کورمکله اوبره‌نوویچلری تکرار موقع اداره‌یه کتیردیلر .

۱۸٦۰ — ۱۸٦۸ سنه‌لرنده میخائل اوبره‌نوویچ توسیع حکومت ارزولرینه دوشه‌رك اوروپانك معاونتنه اعتمادله بوسنه‌ده متوالی اختلاللره باشلادی. لکن میخائل اوبره‌نوویچك معالی آمالی هر ایکی دولتده خوف ودهشت ایراث ایدنجه هرطرفدن مشکلات باش کوستردی. پرنس میخائلك بوتون جنوبی اسلاولغك توحیدی ارزولری فی الحقیقه برفکر علوی پسند ایدی. فقط ۱۸۷۲ مقاوله نامه‌سنه استناداً روسیه ارتق ایلروده برروس ماورای بالقانی (بالقانی روس) منطقه‌سی تشکیلی فکرینه اساس اولمق

اوزره فنلانديا طرزنده موقت بر بلغارستان تأسيسنه قرار ويرمشيدى . آوستريا دخى اوته طرفدن پرنس ميخائل و بونك عونه‌سى نه‌نادو . ويچ وقيناز قارا كوركيه ويچك پلانلرندن اوركه‌رك ١٨٦٩ تاريخنده بو بويوك صرب بكنى تلف ايتديلر .

بوندن صوكرا تعاقب ايدن اوروپا اغتشاشات وحادثات دوليه‌سى صربستانى‌ده مؤلم قرارسزلقلر ايچنده سوروكله‌دى . صربستان نيابتى (١٨٦٩ — ١٨٧٢) فرانسه مغلوبيتى (١٨٧٠—١٨٧١) اوستريا آلمانيا ائتلافى (١٨٧٢) اتفاق مثلث (١٨٧٢ — ١٨٧٥) صرب موقعنى هيتلى استحالاته دوچار ايتدى . غرب ايله اوروپانك او بى پروا مدبر سياستى بيسمارق بلغارلر كبى صربلرى‌ده آوستريا وروسيه بازيچهٔ آمالى اوله‌رق تعيين ايتدى .

صربلر يالكز بو تأثيرات وتبدلات عظيمه‌نك زبون نفوذى اولمقله قالمديلر . اونلر ايچون اك مهم بر شئ دخى بلغارلرك كوندن كونه تأسس و تقويتى و تركياده يك آواره قالمش اولان اسلاو عناصرينى دائرهٔ مذهبيه‌لرينه تبديل كبى مهم بر ضربه‌يه دخى معروض قالمشلردى . بلقانلرده‌كى وضعيت دخى اوروپاده‌كى كبى صربلرك ضررينه تأسس ايديوردى . اكسارخلق صربلغك توسعنى تحديد ايچين مدهش بر مؤسسه اولمشدى . بوندن باشقه روسلرك بوتون قوهٔ معاونه‌لرى بربيوك بلغارستان تشكيلنه حصر ايدلدى . هيچ شبهه‌سز ١٨٧٣ و ١٨٧٥ ده وقوعبولان اوچ ايمپراطورلر ملاقاتنده بالقانلرك آتيسى تعيين ايدلمشدى . لكن بيسمارق آلمانياده هابسبورغ مداخلاتنه ابدى بر نهايت ويرمك ايچون اوستريا اطه‌لر ومرمره دكزينه طوغرى سوق ايتمكده‌كى اقداماتى‌ده قيدسزلقله كچيله‌مز .

١٨٧٥ ده بوسنه هرسكده حفياً احضار ايديلن عصيان ايله برلين ، ويانه و پترسبورغ اتفاق ميدانه چيقدى . بو اتفاق اندراشينك نوطه‌سيله تهيه ايدلدكدن صوكرا ٨ تموز ١٨٧٦ ده (رايخشتاد) ده ايكنجى الكساندر ، ايمپراطور فرانسوا ژوزف ايله باش وكيللرى غورچاقوف واندراشى طرفلرندن امضاله‌رق (اتفاق خفى) تقرر ايتمشدى .

١٨٧٢ بى متعاقب صربستان ، رومانيا ويونانستانك استقلاليتى ايكنجى ژوزفك خيالاتى بر فيفاى بى‌حدوده دوندرمشدى . عينى حال بالقان يارمه اطه‌سنك (روس منطقه‌لرى) نده وقوعبولدى . او اسكى بالقان تقسيمى ايكى حكومتك صحيفهٔ خيالاتندن سيلندى . داچيا وصربيه بر وصايت آلتنده قالدى ، بوسنه و هرسك ، اسكى صربيه استيلا اولندى ، بلغارستانده اللرى بر صره معاهدات ايله باغلانان روسيه‌يه تقديم ايدلدى .

رايخشتاد ملاقاتنده مؤخراً ١٥ كانون ثانى ١٨٧٨ تاريخنده بكرشده عقد ايديلن مقاوله‌نامه اساسلرى تذكر اولندى . بو مقاوله‌نامه تفرعاتى دها صوكرالرى اياستفانوس وبرلين معاهده‌لرينه انتقال ايتمشدر . اختلافات موقته‌يه رغماً اياستفانوس وبرلين معاهداتى ١٧٨٢ سنه‌سنده

متصور بالقان تقسیمدن برنوعه اولدی. چونکه آیاستفانوس معاهده‌سی روس احتراصاتندن برقسمنی تامیله قوه‌دن فعله چیقاریبوردی، روسیه‌نك حصوله اسکلتره و آلمانیانك معاونتیله یاردم ایدن آوستریایی بومعاهده ممنون ایتمیوردی. چونکه آوستریانك الده بولنغی کیلتکی یالکز صربستان و — اووقت — منکوك بوسنه وهرسك قلمشدی.

ایشته صربستان و حکومتی آوستریا وروسیه‌نك بومفترس وخسیس اشتالرینه قربان اوله‌رق قلمشدی. آوستریا ۱۸۷٦ ده صربستانی بوسنه وهرسکه عسکر سوقندن منع ایتدی. فقط طرف دیکردن بوسنه عاصیلرینی باشده‌شمدیکی صرب قرالی پترو قارایورکی‌یه‌وچ اولدیغی حالده حمایه وتحریك ایدییوردی.

آیاستفانوس معاهده‌نامه‌سنك امضالنمسی باتقان اسلاولرینك توحیدی ایچون موجود صرب آمالنه بر حکم قتلی سقوط چکدی، وصربستان [illegible] یالکز عرصه‌سنه کیرمز و [illegible] توسیع [illegible] [illegible] ایتدی.

[illegible]

[illegible]

پرنس فردیناند و پرنسس لئونورا
Prince Ferdinand et Princesse Léonora

[illegible]

[illegible]

[illegible]

محمد علی

اولى باجم

– [illegible] مصريه –

باجى بك كوزل خاطرليورم.. براز ميل ايتمش اوزون بويى ، اصيل يورويشى . نازك باقشلرى بك خوشمه كيدردى . اونى عائله‌مزك خراب اولمش بر دورندن اونوتلمش برهيكل كبى تلقى ايدردم .

همان اوداسندن هيچ چيقمازكبى ايدى.. كوچك كوشه مندرنده ، منقال يانندە .. تركلكرى مندرك اوكنده ، كديسى قوجاغنده چوراب اوروردى . كوچك قردشمله هرصباح يانه كيدر . بك اغيده بر اهتمامه حضرلاديغى قهوه آلتى‌يى‌ير . صكره‌ده حكايه سويله‌تيردك !.

او بزه اك زياده كنجلكنده‌كى خاطراتى سويلر.. سويله‌دكجه هم ممنون ، هم محزون اولور . كوزلكنى چيقارر.. كوزلرينى سيلر ، صكره دوام ايدردى .. « بنده چوجقكن... »
باش اورتوسى همن هرزمان باشنده دورردى . وقت وقت يورولدقجه اوره‌سى ترلوب منعلى اشه‌لر ، كيكارى سچيلن ضعيف اللرينى آتشه طوتار ، رنكى اوچمش آچيق ماوى كوزلريله دوشونور ، دوشونور . دوشونوردى...

بعض‌ن ديزيرينه ياتاردم .. او صاچلريمى اوقشار .. چركسجه تركيلر سويلردى .. او محترز نغمه‌لر نه‌حزين ايدى !.. كيم بيلير بر دعاميدى ؟.. اكثر دفعه‌لر اوكزه بر حاولى يايوب ييه‌جك ويرديكى زمان بزه نصل صاقلاديغى ، بيوك بابامك اولديكنى ، آننه‌مك دوغديغى ، دوكوتى آكلاتيردى . بز ممنون اولورديكلردك..

بعضى‌ده بو كوچك ايكن قزاقلرك كوى خراب ايتديكنى ... آنجق خاطرليه‌بيلديكى باباسنك نصل آجيقلى وفات ايتديكنى آكلاتير ، آغلاردى ..

بز اوزمان قورقاردق ...

طاوانه يتيشن كوشه‌لرى رطوبتدن لكه‌لنمش ديوارلر بزه مخوف كوزكيردى ... خصوصيله

بلغار ولى عهدى پرنس بوريس
Prince Boris
Le héritier de Bulgarie

آقشام وقتى اولورسه يواش يواش پنجره‌لردن ايلريله‌ين قرا كالق بزى بسبتون تدهيش ايدردى.. يواش يواش بيلمه‌دن اوكا صوقولوردق . او قورقديغمزى آكلار . بزى تأمين ايتمكه چاليشير . فقط متصل دوام ايدردى ، زواللى قدين !....

کیم بیلیر صوصارسه او خیال اوچه‌جقمی ظن ایدردی . بو خاطره قورقنجـدی ، فقط اونك ایچون مقدسدی !

چوجقلقندن یادکار اوله‌رق یالکز خاطره قالمامشمی ایدی . ایسترسه اولوملی اولسون ، انسان اونی دوشونورکن هیچ اولمازسه آجی برلذت‌دویار .. بودوشونمك ممنونیت زمانلرنده‌کی اغلامه‌یه بکزر . انسان اوزمانلری دوشوندیکی ایچون محزون ، دوشونه‌بیلدیکی ایچون ممنون اولور .

باجم نادراً باغچه‌یه چیقاردی . اك سودیکی بر حوضـلرك کنارنده‌کی ایکی بیوك قواغك کولکه‌سی ایدی . اورایه کیـدر ، قولنك آلتنه آلدیغی کوچك کلیمی سرر ، النـده کتیردیکی تستی‌یی ، چینی بارداق تستی‌نك آغزینـه قپالی اولمسنه دقت ایدرك ، اوره‌نك یانـه یرلشدیرر ، بزه برقاچ کون اولکی کزمه‌دن قالان سیدلری ، پیده‌لری ویرر ، صکره کندیسی نمازه دوراردی. فقط اکثر دفعه‌لر بز یاتستی‌یی دویرر ، یاحوضه یاقلاشیردق . اوزمان باجم نماز آره‌سنده برچوق سبحان‌اله دیر ، نماز بیتدکدن صکره‌ده مشفق بر حدتله سویله‌نیردی ..

فقط چوق دوام ایتمزدی ، بز یواش‌یواش صوقولور ... برآز یه‌جك ایستردك .. اوده برآز ییردی .. برآز دوشـونوردی ، برآز قونوشوردی ، احبابلق باشلاردی ..

باجم باغچـه‌ده اولدیغی زمان دها متحسس سوزلر ، دها دوشـوندیرن حکایه‌لر بولوری . بعض وقتلر قافله قافله لیلکلر کچردی .. اوزمان باجم اونلره باقار ، یتمش سـنه‌در اونوتمه‌دیکی وطنه قافقاسـیانك هیبتلی داغلرینه ، مستریح وادیلرینه سلام یوللاردی : « سویله‌یك قوشلر سویله‌یك !.. »

بعض مهتابلی کیجـه‌لرده ، قر قواقلرك داللری آره‌سندن حوضك راکد سینه‌سنه ایلك پیام عشقنی تحریر ایدرکن ، بر آغاجك کووده‌سنه دایانوب اری‌یه اری‌یه صـیزیلان کولکه‌لی بر ضیاده دوشونورکن ، او همان بر عصردن بری طاشیدیغی ، وطنندنبری سوروکله‌دیکی خاطراتی ینه وطنه یوللامق ایسترمش کبی سویله‌نیردی : « ای دده سـلام سویله ! » صکره بزی بسبتون اونوتور ، چرکسـجه دوام ایدردی ، کیم بیلیر بولسانی سویلرسه‌قرچرکس کویلرنده‌کوردیکی شـوخ چوجغنی دها ای‌یی طانیه‌جق ظن ایدردی ؟

اورته‌لغك کوزللکندن ، قیرك‌منظره‌سندن بحث اولندیغی زمان‌ده باجم تحقیر کورمش کبی باشنی صاللار ، کندینه سویله‌نیر ، صکره بر چوق کوینك کوزللکندن بحث ایدردی . .

بو دکشمه‌ین حکایه بزه هر زمان طاتلی کلیردی . . برقاچ‌تپه‌نك اورته‌سنده بر کنیش وادی وارمش ، او وادینك اك اوزاق ، اك اوزاق کوشه‌سنك ، قسماً زمینك چیقینتیسی آرقه‌سنه چکلمش ، یالکز کوچك باجه‌سـیله تنلیجه دیکله‌نن کوچك بر أو ، بو باجیمك أویمش ، صباحلری کونش طاغلردن یواش یواش آریلیرکن کویك خروسلری اوترسه ، چوجقلری چیقارمش ، چفتجیلر چالیشیرمش ،

قوشـلر اوترمش ، بوده آننسی خصوصی
ایشلرینی کورمکه چیقدیغی زمان کلنجك طوپلار ،
باشنه طاقار اکلنیرمش . . بو حیاتی باجم هیچ
اونوتامازدی . . . او بونك چوجقلغیدی !
عودت ایتمه‌جککی ایچون مأیوس اولدیغی
چوجقلغی ! . . .

او بونلری پك کوزل خاطرلیوردی . .
باجم پك انصافلی ایدی . . هوالر مساعد
اولدقجه نادراً سیاحتلر ایدر . . بیوك باغچه‌ده‌کی
یوکسك اخلامور آغاجنك دیبندن طوپلادیغی
اخلامور چیچکلرینی بر چوق اهتماملرله قورو-
تدقدن صکره احبابلرینه کوتوروردی . .
باجمك احبابلری چوقدی، واپورده کورشدیکی
بر قادین ، بر مناوك اوکنده تصادف ایتدیکی
بر اختیار . . الحاصل براز قونشدیغی هرکس
اونك بر یکی احبابی ایدی . .

ینه بویله برکون چیقمشدی . . عودتنده
پك یورغون و پك حدتلی ایدی . . فقط او
مشفق طبیعتك هیچ بر زمان سرت برمعامله‌ده
بولنه‌میه‌جغنی بیلیردم . اوك ایچنده همان اك
زیاده بنی سودیکندن اك اول بن صوقولوردم .

اوکونده یواش یواش یاننه کیتدم . . باجم
اوطه‌سنده قویو مور چارشافیله اوطورمش ،
پك زیاده ترله‌ین ، یورغون ، اختیار باشنی
اللری آره‌سنه آلمش دوشونیوردی :

باجی نه‌ك وار ؟ . . .

باجم باشـنی قالدیرمه‌دن یننده یوارلانان
حدتلی فکرلره آچیق سسله دوام ایتمکه باشلادی .
اسکدلردن کوشکه کلك ایچون کیرالق
ایستدیکی آرابه بونی اوچ غروشه کتیرمه‌مش . . .
بش غروشـدن بر پاره آشاغی اینمزمش ،
اسکدارك سرت ، توزلی یوقوشلرینی یورویه‌رك
چیقمش . . پك چوق یورولمش . بر چوق
قپولرك اشیکنه اوطورمش . حتی اوك برندن
صوده ایستمه‌مش . . نهایت آرابه‌جی‌یه او بش
غروشی ویرمه‌مش ! . . . فقط زواللی باجم
پك یورولمشـدی . . او اقشام نمازی بتیروب
سـجاده‌نك اوجنی اعتنا ایله قیویردیغی زمان
پك دوشکون کوزیکوردی . احبابلرینه سپت
سپت طاشیدیغی اخلامورلردن بواقشام کندیسی
ایچون بیوك جزوه ایله آننه سوردیکی زمان،
ضعیف، بیرتیق، دیکنلی بر اوکسوروك اللرینی
صارصمش ، جزوه‌ده‌کی صودن برقاچ طامله‌
سنی مانغاله آقتمشـدی . . منغالك کنارنده
اوزون اوزون اوبوقلایوردی . . او اقشـام
باجم هیچ مملکتندن ، چوجقلغندن بحث
ایتمیوردی . . فقط امینم‌که ینه دوشونیوردی،
چونکه بر قاچ کره‌لر بونی یوزینك حالنـدن
اکلامش ، حس ایتمه‌دن ایکله‌مشدی . . باجم
دوشونیوردی ، فقط ظن ایتدیکم کبی چو -
جقلغنیمی ؟ . . ایرتسی کون اویاندیغم زمان
باجم هنوز یتاغنده ، کورکی اوموزلرینه آلمش،
کندی کبی قورو بر قاچ اخلامور یاپراغندن
حیات ایستـه‌یورمش کبی چاتلاق فنجانك
یالدیزلری صیپرلمش کنارینی امیوردی . . .

باجم آرتیق چوق دوشونیوردی . . بز
اسکی حکایه‌لری تکرار ایت دیدکجه ، او باش
صاللایوردی ، آجی آجی کولیور . .

خیر .. دییوردی ! . حقیقتاً ..
زواللی مضیبك صولوق یادکاری ....

هر کون ضعیفلیور. هر کون کوچولیوردی
کون بر پارچه اولیوردی .. بز آرتق جلك
اوطه‌سنه نادراً کیدییوردق ، هر زمان آیریله‌
مدیغمز ، تقدیس ایتدیکمز او قدید وجوده
شمدی یاقلاشمغه جسارت ایده‌میوردق ..
نه آجیقلی بر حال .. بزینه صوقوله‌میوردق ؟...
باجدنمی قورقیوردق ؟... خیر .. اولومدن ..
اونی یواش یواش اریتن اومدهش اولومدن !
بر کوندی ... کوزل
سرین بر صوك بهار
صباحی ... بن ایرکن
قالقوب دیشاری چیقمش
ایدم .. هنوز هرکس
اویویورطن ایدییوردم .
عادتمدی هر کون صبا-
حلری مردیون باشندن
اشاغی طوغری بیوردم ..
اختیار اوتمزك سس ویرن
بوشلغی دیکلرکن ..
هنوز اوتنفسه حصر-
لایرکن کوزمکی بك سوزردم .. اوکونده
بویله‌ی چاتلامش پارمقلقه دیاند آشاغی به
باقدم .. بوسفر . طاشلقده برقاچ کنج قدین
یواش یواش قونوشیوردی .. بن اونلرك اسرار
انکیز مکالمه‌لرندن اکلامق ایسته‌مدیکم حقیقتی
اکلامشدم ! ... — . چوجقدم ، قورقشدم ؛
آشاغی‌یه اینه‌مدم ؛ کری دونه‌مدم .. بونلرك
ایشیده‌مدیکم فقط حس ایتدیکم اولوملی مکالمه‌
لرینی کوزلرمله دیکله‌مدم ....

اوطه‌یه کیروب یاتدیغم زمان قرده‌شمده
اویانمشدی . قریوله‌سنه صوقولدم بر شیلر ،
چوق چوق آجیقلی برشیلر سویله‌مك ایسته‌
یوردم .. فقط یاکز . عابدجم اولمش ! ..
دیدم .. قسمدرك آره‌سندن سوزولن صیت آلتنده
یواش یواش قونوشدلردن بحث ایتدم ..
قرده‌شمده نه کبی متأثر اولمش ایدی .. بزده
کوزیمزی چوق اهمیت ویرمك ایستدیکمز
شیئی نه سرزیمزی
بر برمزده آکلاتدق ..
براز دوشوندك . براز
غلادق . پك چوق
متأثر اولدق ! ... داده
کلدی .. کوزلری قیزار-
مش ، کیرپکلرنده ایکی
یاش تتره‌یوردی ...

تتره‌ین بر سسله
کزمکه کیده‌جکمزی خبر
ویردی ....

مرحوم داماد محمود پاشازاده لطف الله بك
PRINCE LOUTFOULLAH
Fis du feu Mahmoud Pacha

بز قرده‌شمله باقشدق .. کوزیمز تصادف
ایدنجه بر شیلر حس ایتدك .. بر برمزه
باقه‌مدق .. قرده‌شم دادیه قوشدی .. باشی
کوکسنه دایادی . آغلامغه باشلادی .. بنده
اغلایوردم .. بنده آجیوردم .. باجم
اولمشدی ...

بزی لازم آلدی . بزدن براز اوزاقده

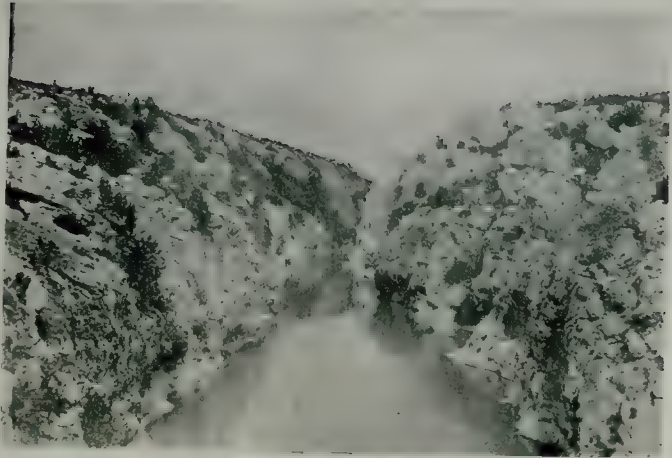

یاقوه جوارنده درین نهری

Le fleuve Dérin à Yacova

بولنان بر احبابمزك باغچه‌سنه کوتوردی . . بز
اکثر دفعه‌لر کیدر ، حوضك کنارنده اوزون
قامشـلرله بالقلره اورمغه چالیشیر ، چیچك
طوپلار ، اکلنیردك .. فقط نه‌دن بیلمم دورمق
ایستیوردق . . لالام بزی اوته‌لره کوتورمکه
چالیشـدی . . ممکن دکل ! اوراده بر چوق
زمان دورمق . بر چوق زمان اغلادق ، بزم
قپولر آچیقدی . . بر چوق کشـیلر کیروب
چیقیوردی .. یواش یواش صیقلمغه باشلایوردق
ایاقده یورولمشدق ؛ أوه کیتمك ، بزده آکلا-
مدیغمز شیلری کورمك ایسته‌یوردق ..

بر آره‌لق بزم اودن بر چوق کیمسـه‌لر
چیقدی .. اونلر اوزونجه برصندق کوتوریو-
ردی . . نه حزین ایدی . او بر قاچ سسـز
مسلمانك ابدیته بر انسـان تودیع ایتدیکلری
دقیقه‌ده‌کی منظره ، نه حزین ایدی ! . . . .

او تابوت بزم پك چوق سـویه‌ده صکره
یاقلاشمغه جسـارت ایده‌مدیکمز باجزی
کوتوریوردی . . . .

خیر ، خیر ! او بزم برشیئمز دکلدی . .
او تابوت حیاتك مماته بر هدیه‌سنی کوتوریو-
ردی .. او بر قدیداختیار قادین کوتوریوردی..
غریب فقط حزین‌حقیقت ! اولوم بزی بسبتون
یبانجی ایتمشدی . . .

انسانلرك ترنمه‌یرك خاطرلدیغی ، ابدیته
دوغری او صوغوق کتله‌ٔ ممات شاللرك التنده
فجیع هیئتیله صاللانه صـاللانه‌یولك . برقاچ
اغاجك ارقه‌سنده کوزوکن کوشه‌سـنده غائب
اولمشـدی . . . حزین ، حزین ! . . . .

یتمش سنه‌لك بر عمرك زواللی نهایتی . .
همان بر عصرلق موجودیتك ماضی‌یه صوقو-
لمی . . فقط سس چیقارمه‌دن اریبوب غائب
اولمسی! . . . .   ١٣١٨ شباط

امین بلند

استانبول

مشروطیتدن اول وصکره

[فرانسزجه‌دن ترجمه]

۱

استانبول کوپریسی اوزرنده

درسعادتده عائد بر پانوراما تخطر اولنیورکه اونده رسام عین زمانده بر ساحهٔ فسیحه ایله برابر غایت چوق اشخاص واشیای متنوعه جمع ایده‌بیلمك ایچون قره کوی کوپریسی زمین اتخاذ ایلمشدر . لکن اوقدرمهارت واقتدار ایله برابر بوصنعتکار انجق بز اوزرنده صامت بر منظره تثبیت ایده‌بیلمش ، تابلوسی پای‌تختمزك محتوی اولدیغی هزار کونه محاسنك الوان دلفریبندن معرادر . بز اشکاله روح ویرمکه واونلری قارئك انظار مفکره‌سی اوکندن برر برر امراره چالیشه‌جغز . بومقصد ضمننده استانبوللی احبامزدن بردات فرض ایلدککه استانبوله یکی کلش پارسلی آشنالرندن بریله جریان ایده‌جك محاوره‌لرنده قارئلریمزه پانورامانك تبیین وافاده ایده‌مدیکی احوال وکیفیاتی شرح وایضاح ایده‌جکدر .

. . . .

استانبوللی — (پارسلی محبّ قدیمی کوپری اوزرنده آرابه‌ایله استاسیوندن کلیرکن کورمرك) وای ! عزیز دوستم سزمیسکز ! سز ! آ تکرارسزی کوردیکمدن طولایی نقدر بختیارم هانکی سوق تصادفله ونه وقتدنبرو میانه‌مزده بولنیورسکز .

پارسلی — شرق سیرعت قطاریله کله‌لی انجق بر قاچ دقیقه اولدی . آدره‌سنی وقتیله ویردیککز نشان طاشنده‌کی قوناغکزده تام سزی تجزیه کلیوردم . فقط شو منظره‌اوقدر حیرتفرمادرکه شاید راحتسز اولمزسه‌کز شوراده برمقدار توقف ایتمکلکمزی رجا ایده‌جکم .

— های های ایستدیککز قدر . لکن زواللی دوستم شمندوفرده حرارتدن دهشتلی برصورتده مضطرب اولمش اوللیسکز .

— اوت‌فی‌الواقع برازمشقتلی برسیاحتدر؛ لکن برسیاحتکه بیاغیلکدن آزاده ... عاقبت کوزل مملکتکزه کلدم ! زیارتکزه کله‌جکمی وعد ایتمش ایدم . بونجه آلام اضطراباتکزدن صکره سزی اقبال وسعادت ایچنده کورمك ایچون حیز آرای حصول اوله کلن حادثات مسعوده‌یی نم‌الوسیله عد ایدرك ایشته وعدیمی انجاز ایتدم . سزه تبریکاتمی تقدیم ایدرم . انقلاب صلحپرورانه‌کز متمدن اوروپانك دکل ساده سزدن حتی کندیسندن بیله مأمول ایده‌بیله‌جکی هرشیئك فوقنده بر حادثه‌در .

استانبوللی — تشکر ایلرم عزیز دوستم . بزی شمدی اك‌متمدن مللواقوام میانه ادخال ایتدیککزه زیاده‌سیله ممنون ومتشکرم . وقتیله هیهات ! رجال اموریمز عامهٔ دنیا نظرنده‌ماهیت

مجلس مبعوثانك رسم كشادى كونى آيدنده حكومت قوناغى اوكنده نطقلر تعاطيسى
Une proclamation à Aïdin le jour de l'ouverture du parlement.

آيدين مبعوثى حاجى سليمان افنديك آيدين استاسيوننده رسم كشيدى
Le départ de Suleiman Effendi de la Sstation d'Aidin

قومیه‌مزی تغییر ایلمشلر ایدی. هرحالده بحراً
کلسه ایدیکز بخه اولا ایدی. وقتیله واپورایله
کلیش وقوعده مرسیه اوله لطیف بر دخول
اولیوردیکه دنیاده بی نظیر اولان بومنظره‌یی
کوروبده تأثیرات سحر آمیزینه قپلمدق هیچ
کیمسه یوق ایدی ... حالبوکه شمدی ....

— وت دخول شمدی خوش دکلدر.

یدی قله‌دن اعتباراً
شمندوفر کلدیککزده
سکی عز تسکنرله
انشا اولنمش کاسه
کوله‌ردن بشقه برشی
کورمیورز.

وت عزیزم...
نه‌دیمك یتدیککزی
کلاده. براوده تسکی
محله‌سی نامی ویرمیور
رز. بوحب اوزرینه
ون دفعه‌ر مقدمات
ت یدنك طردی جاب
ایدنمش یدی....
بوندن تشهیدات
برالده‌سی بر حضور
یتدیکی علاوه بر ممسرعت یدیپورم. لکن
معز قالتزدن ون حکمدارك برامری ایله
اولن اجراسی یندده سوء یت صحی برپشت
ثحت وجودی بولیورلردی!

— عفت یشته بومقروبلردن قورتلدیکز.
دشبودته کوره آرتق وقتیده کلمش ایدی ....!

ایلریده سیاسیاته دائر قونوشورز. شمدی
صره ایله مباشرت ایدهلم. بوراده نره‌ده بولنیورز.

— استانبول کوپریسی اوزرنده‌یز بریانده
ترك شهری ایله سرای بورونی دیکر یانده
غلطه ایله خلیجك قسم اولیسی تا اوزاقده،
قارشیده اسکدار ایله سلیمیه قشله‌سی [*] یکی
مکتب طبیه، اناطولی شمندوفرلرینك مبدأی
اولان حیدر پاشا
اد عسکره قضی کوی.
موداده بورز ایچنك
اووی براوجیله سکی
سرای هیوبر
وپر تپه‌سنی
تعقیب ایدن تپه اوزر-
نده ده شمدیکی اف-
متکله ملوکانه ییلدیز
کوشکی!
بزسی — اونی!
ندعیب بریسی. هاه-
بوز کونش وانی
نه‌ملر حرفه تما...
بتون بوشیئی کدی
کوزله یقیندن کوره-
مدن بزیلی بی نزبه‌می زه رومی. بولنزه مرومانی
وسنز شرقی تصویر ایتمش اولدیری اکلامق
مستحیلدر. بتون شوردی حیث. متوالی
صفحه‌لری؛ شومسنی. شوصاری، شو
قرمزی. شو بیاض. حقیقة ونه ایکی....!

آناطولی شمندوفر قومپانیه‌سی دیرکتوری موسیو هوکن
Mr. Hugoin Directeur général de C.F.O.A.

[*] موجود قشله‌لرك آلتی یوکیدر.

هله کوپری اوجنده‌که شو جامع !.... آدی نه ؟

— یکی جامع حقیقةً دلبردکلی ... خطوطی نه‌قدر ظریف ، رقیق ، آهنکدار !...

— دمین اوکندن کچرکن فرقنه وارمش ایدم . محتشم بر بنادر . لکن اوبله برنجی درجه‌دن بر آبده نه قدر یازقدرکه درونده اخراجات مواد عادیه‌سی صاتیلان بر طاقم دکانلرله محاط اولسون: بو ، مؤسسات دینیه‌یه قارشی بر حرمتسزلکدر . ایمدی بتون او دکانلری ییقیویریکز ! شو معلا آبده‌یی آزاده اوله‌رق میدانه چیقاریکز ! هوا ویرمك ایچون اطرافنده بیوك بر میدان احداث ایدیکز . کورمیور-میسکزکه بنالر آرمسنده بوغولیور ! (بعض ترك خانملری کوره‌رك) ماشاالله نه کوزل خانملر ...! ترك خانملریمی ؟

— أوت عزیزم ، هم حقیقی عفیف ترك خانملری . کندیلرینی بوغاز ایچی صیفیه‌لرینه کوتوره‌جك اولان وابوره یتمکه کیدیورلر .

— کندیلرینه او قدر یاراشان و دمین بشقه‌لرینك کیدیکنی کوردیکم او متعارف فراجه ویاشماق ایله مستور دکللرده تردد ایتمش ایدم. شمدی موده اولان بو یکی اورتو جداً ظریف دکلدر. ترك خانملرینك یرنده اولسه ایدم هیچ بر وقت اسکیسنی ترك ایتمزدم . دمین کچنلر کبی حسن آنی اولانلره یکیسی‌ده آزچوق یاقیشر . زیرا کوزل برقادین هیچ بر وقت استحقاقندن ساقط اولماز . لکن عزیزمحیم ، برده شو قارشودن کچنه وشـو دیکر اوچنه باقکز ... تماميله فنا یاغلانمش بر یاکتك حال وطورینی حائزدرلر... خطوط یوق الوان یوق؛ چرکین، قسوت انکیز بر شی : انسانك قارغه بلوکلری دیه‌جکی کلیور !

استانبوللی — أوت حقکز وار؛ کیدکلری شومانطویه چارشف دیرلر . یازیق که قادینلریمز او قدر ظریف اولان فراجه‌یی هیچ بر شیئه بکزه‌مین شو کسوهٔ عجیبه‌یه قلب ایتدیلر .

بو تبدیل جامه‌یی عجبا نه‌دن اختیار ایتدیلر ؟...

— بوکا ایکی سبب وار : برنجیسی فراجه اوچ قات نصله بهایه مال اولوردی ؛ ایکنجیسی بو صوك اورتوده نقاب قدیم یاشماق کبی ثابت دکلدر ؛ قولایلقله آچیلی ویریلیور . و او وقت ......

— أوت کرچك اویله‌در ؛ الحاصل بو خانملر آرتق مستور دکل کیدیورلر . حتی ایشته بریسی‌که یوزنی تماميله آچشـدر . یاتعصب یا اسکی ترکلر بو حالی نصل تلقی ایدیورلر . ؟

استانبوللی — هـ یکی تعصب؛ هانکی اسکی ترکلر ؟ هر یرده متعصبلر و اسکی قفاده آدملر واردر ! بکا اینانیکز بزده تعصب یوقدر . بلکه فاناتزم [*] ، عناد واسرار وانانیت وار . ترکلرك نسل اخیری متعصب دکلدر . بزی او بر مسلمانلره قیاس ایتمیکز. بزم عربلر وعجملرك بعضلری کبی هیچ بر رابطه ومناسبتمز یوقدر .

— پیش نظرمده بولنان شـو پانوراما ، فراجه وبخار آسا یاشماق ایله مستور قادینلردن وسائر قدیم قیافتلریکزدن عاری اولدیغی ایچون آرتق شرقی دکلدر . شـبهه یوق که عادات قومیه‌کزی ترك ایتمکده حقسزسکز .

[*] «مرتبی» تعبیره عطف واسناد ایتمك .

یا اوزاقده کچن شو ترامواى ....؟ نقدر چیرکیندر . یا او کوچورك فسکزده اویله : بو بر سرپوش عد اولنه‌ماز ! شو اوته‌كنه دیه‌جك یوق ؛ اوده فس ، لكن بیوك ، صاریق ایله مجهز برفس : جداً بك کوزل ! نه‌یه بویله سرپوش کیمیورسکز ؟

— اونی کیین طشره‌لیدر .

— لكن طشره‌لی ترك دكلیدر؟ اویله ظن ایدییورم‌که فسه بیوك‌ بك بیوك براهمیت عطف ایدییورسکز : نیچون ؟ ... هرحالده اویله برفس اتخاذ ایدیکزکه بتون عثمانلیلرك سرپوشی اولسون والأسزبیله ، پایتختلیلر ، شو حلیلینك باشنده‌کی کبی فس کیمکده تردد ایتمیکز، سزککنه قیاس قبول ایتمیه‌جك درجه‌ده فائقدر . فسدن نه‌یه واز کچه‌میورسکز ؟

— زیرا ایستیورزکه هرکس عثمانلی ومسلمان اولدیغمزی بیلسون!

پارسلی — لكن اویله ظن ایدییورم‌که اونسزده سزی تمیز ایتمك ممکندر ! ژاپونلر هرشیلرینی ، حتی سرپوشلرینی بیله دکشدیرمدیلرمیدی ؟ بونکله برابر ینه ژاپونیالی حتی قیافت قدیمه‌لریله اولاندن بك فضله ژاپونیالی قالدیلر . نه دیمك ... ! باشکزدن شو قرمزی کچه پارچه‌سنی نزع ایدرسه‌کز مسلمانلقدن ، عثمانلیلقدنمی چیقاجقسکز ؟ اویله شی اولور! بولطیفه‌قبیلندن برادعا ؛ ذات عظمت وشوکتکزك اك شعشعه‌لی اوانده ، شان واقبالکزك اوج بالاسنده ایکن هیچ فس بیلمیوردیکز . تفریق وتمیزیکزه خادم برطاقم بیوك کلاهلر ، مغفرلر کیوردیکز . فس تاریخکزده پك یکی برشیدر. بوندن بشقه باقك باشنده‌کی کوزل صاریغه شو رادن کچن خواجه‌ده برترکدر . شوضابط ده ترك دکلیدر ؟ ترك اولمغله برابر باشنده‌کی قوزو دریسی کلاهی ترکلردن زیاده روسلره بلغارلره خاصدر . مع هذا بوقالپاغی کیین ضابطان ونفراتکز مسلماندر، عثمانلیدر، یکی سرپوشلرینه رغماً بلااشبهه مسلمان وعثمانلی قاله‌جقلردر .

خیر، بوکبی افکارك فوقنده اولملیدیکز . ها ! شو کچن آدمك سرپوشنی استعمال ایتسه‌یدیکز ، بوکسوه اوزرنده بوسرپوشی کیه‌یدیکز ، سزی آلقشلامقده برنجی بن اوله‌جقدم .... نره‌لیدر او ؟

استانبوللی — مرکزی ازمیر اولان آیدین ولایتی اهالیسندن برزیبکدر . فرانسز رسامی ژەرومك زیبکلری مصور برتابلوسی وار ظن ایدرم .

— پك کوزل ... ؛ نقدرده شانلی بر آدم .... ! عرقکزی او قدر مدح ایتمکه حقکز وار ایمش عزیزم ! بی نظیر برعرق ! لکن کورن اولیان برشی وارسه اوده بتون شومعلولرشو صراجه‌لیلردر ؛ هله شو جذاملی که مرضك کمیروب آشیندیردیغی چهره‌سی مستکره برپاره‌دن عبارت ..... ! بتون بو بدبخت کوتورومیلری وشو اویور کوبکلری کوپری اوزرنده طولاشمقدن منع ایتمالیدیکز . بو زواللیلری قویه‌جق برمؤسسه‌کز یوقمیدر ؟

استانبوللی — های های عزیزم ، بونلر ایچون بوکون مکمل برمؤسسه مزوار . علی الاعلا

جرنا سقالا بلغار قره‌غولی
Teherna Scala à Bulgarie

اسكوب بازار محلی
Le grand basar
a Uscub

اشتيه اماكن عسكريه
Une caserne à Ichteb

اسكوب — فرقه قوماندانی عارفندن
بر مسئله يه دائر ضابطانك استجوابی

اسكوب عسكری خسته‌خانه‌سی
L'infirmerie militéira
à Uscub

اوزدو پاط اورمانلرنده بر منظره
Une vue dans les bois
d'Osbat

بروده انشا اولنمش برمؤسسه ... برسرای ، حقیقی برسرای ..

— او حالده بو سفیل مخلوقات نه‌دن عافیتده بولنان کیمسه‌لر یتنده یشایور ؟

— زیرا اومؤسسه (دارالعجزه) اوقدر کوزل بروده اوقدر ایی انشا اولنمشکه اوراسی رجال حکومت مقربلری طرفندن ضبط واستیلا ایدلمش ... بوسئله کروهیده کوپری اوزرنده یووارلانیور !

— حال بویله اولنجه عجزه ایچون مؤسسه‌لر احداثنده فائده یوقدر . هــا ! ایی خاطرمه کلدی ؛ شو کچن اهــالی میانده لطفاً بر باشی بوزوق کوستریرمیسکز !

— آ ! نی کولدیریبورسکز : بوکله‌لرایله نه مراد ایدییورسکز ؟ بز عسکر اولمیانه باشی بوزوق دیرز .

— نصل ، سزده باشی بوزوقلر یوقمی ؟

— محــاربه زماننده مع‌التأسف کنــدی حســابلرینه حرب ایدنلرده کذلك بو اسم ویریلور . بونلر مسلح برطاقم آدملردرکه بعضاً چته حالنــده اجتماع ایدوب مفرزه‌لر تشــکیل ایدرلر . وبوچته‌لردن کوردیکمز ضرور پك بیوکدر . بونلر هرشیئی یاقارلر . دارالحربده‌ده بولدقلری اموال ومهماتی نهب وغارت ویا محو واتلاف ایدرلر . بوصورتله حرکات عسکریه‌یی تصعیب ایدرلر ، وآنجق باشسز برچته‌نك یاپه‌بیله‌جکی هر نوع مســاوئ احوالك شجیع وناموسکار عســکریمزه عطف واسناد اولنمسنه سببیت ویریبورلر. ذاتاً بالذات اسملریده‌بوحالی افهام ایتمزمی : باشی بوزوق یعنی مختل‌الشعور قفــا . لکن عزیزم سزده‌ده باشی بوزوقلر یوقمی ؟..

پارسلی — اصلا ! قطعا ! بزده باشی‌بوزوق! حاشا ! !

— نصل نصل ! یا آنارشیستلریکز زوربالریکز [*] ! غرمویستلریکز ! (ســوتنور) یعنی فاحشــه حامیلریکز ! اوقدر کثیر اولان بیوك قاتللریکز ! یا هله بایراغی تحقیرایدنلریکز؟ بونلرك باشی بوزوق وحتی باشی بوزوقلردن اشنع اولدیغنی اعتراف ایتمزمیسکز ؟ عادتا بن بزمکیلرینی اهون عد ایدییورم ...

سزده شونی سویلیك بقالم : بتون‌بوخلق اوپارلاق مدنیتکزك اورته‌سنده نصل یشایه‌بیلور ؟

پارسلی — دیکنسز کول اولماز !

— بزده‌ایسه برعکسدر . بزده کول یوق ، دیکن وار ...

— دهشتلیسکز عزیزم ... (اوته طرفه باقه‌رق) ؛ شوواپوردن شمدی چیقوب آهسته آهسته یوروین بو افندیلر کیملردر ؟

— اونلرباب‌عالینك بیوك‌برمأمورینندندر هنوز یکی ترکیــا کیدیشیله کیتمکه آلشامادیلر ! بونلر عظمت صــاتمق وقور کورونمك ایچون متأنیانه یوررلر . ایشسزلرك بنــدیکی واپورلر ایله کلیرلر ؛ باب عالیده واپورده برساعت قدر اکلنیرلر ؛ تنظیم وتسویه ایتمك بهانه‌سیله بتون اموری بوزارلر ؛ کوردکلری ایشلره مغروراً اخشام دائره‌دن چیقوب اولرینه عودت ایدرلر؛

[*] تنها محلرده تجاوزات لیلیه‌ده بولنان حیدودلره اطلاق اولنور .

وملته یاپدقلری پك بیوك فنالقلر ایچون قانون
اساسینك اعلانندن اول پك بیوك مکافاتلره
نائل اولورلر ایدی .

یاشو برقیزه بکزه‌یوب او قدر کوزل بربویون
باغی طاقش اولان کنج یاورو کیم ؟

— شورای‌دولت اعضاسندن بر بك .

— نه‌دییورسکز ؟ !

— دییورمکه شورای دولت اعضاسندن
کنج بر بك ...

— بویاشده ؟ لطیفه‌می ایدییورسکز ....
رؤیامی کوریبورم !

— رؤیا دکل حقیقت بودر !

بو احوال شرائط داخلنده امور دولت
نصل یورویه بیلور ؟

امور دولت ....! امور دولت سزده‌کی
ایشلردر ، شمدی‌یه قدر بزمکیلر دکل ایدی .
شمدی بلکه بوتون بو احوالك بشقه بر رنك
آله‌جغی مأمولدر .

پارسلی — اوته طرفدن بر کنجه باقه‌رق :
ایشته اونیفورمه‌سز بر افندیکه قرمغول سلام
طوردی . رجالدن بر ذات اولدیغنی نصل
بیلدیلر ؟

— اوشاغندن .

— او حالده سلامی اوشاق اعاده ایتملی !

— شبهه یوق !

— بتون بوشیلرده‌نه‌قدر غرابت‌وار! لکن
الك اوفاق بر غیرتله‌بتون بو احوال‌اصلاح‌اولنه
بیلیر . او حالده بیوك برملت اولورسکز !
(پارسلی بر لحظه تفکردن صکره شو صورتله
محاوره‌یه دوام ایدر) .

— آه بو مملکت ! شو حال و موقعه باق
نه وله انکیز ! نه‌منظره ! نه منظره ... حیرت !
حیرت !......

— سزك اوروپا شهرلریکز کبی بونیده
انتظامه قوی . او حالده‌کورورسکز استانبول
موعد ملاقات عمومی اولورمی اولمازمی ؟

— شمندوفرك دودوکنی ایشیدییورم !

— اوت ترن کلدی . خطك سرای
بورنندن‌کچمسی نه قدر یازق دکلی ؟ حالبوکه
بر تونل آچوق‌پك قولای ایدی . کرهٔ ارضك
الك خوش بری استانبول ، استانبولکده الك
لطیف نقطه‌سی سرای بورونی اولدیغی جهتله
سرای برونی‌منطقاً دنیانك الك کوزل‌موقعیدر .
حال بویله ایکن بزم دور سابق دوشکونلری
اویله بر یرده شمندوفر یاپدق ، کورمحزنلری
انشا ایتدك ، هاووج لحنه اکوب دیکدیك !
اوت جداً عفوی نا قابل برشی ... فاتحك ،
سلیمانك اقامتکاه محترمی جوارنده سبزه ....
پطلیجان یتشدیرمك ...!

— اویله ظن ایدرمکه طالع حریت سزه
بخش احسان‌ایتدیکی‌بومملکتك‌قیمت‌واعتباری .
حقنده‌بر فکر صحیحه مالك دکلسکز .

— هیهات ! حقکز وار ! لکن رجاایدرم
شو سرای بورنته بردها امالهٔ‌نظرایدیکز . دنیا
جنتی اوله‌بیله‌جك بر یر ! نظر امعان‌ایله بر
دها والهانه تماشا ایدیکز .... شو بروندن
دها لطیف ، دها ظریف برشی تصور اولنه
بیلورمی ؟ اویله بریرکه برسهم مذهب کبی
دکزه دوغری اوزانمش ؛ برطرفی مرمره

دکزی احاطه ایتمش . نقطهٔ انتهاسنی بوغاز ایجی صولری درآغوش ایلمش ، آنی بیاض بیاض مارتی قوشـلرینك اغزیله لاینقطع اوپیور . بری طرفده خلیجك نوار صولریله رباق ...؛

پارسـلی — موقعـك بوشرائطیله برابر لخته‌کزی ، حاوجکزی ، ماروالکزی اوراده دکدیکز ....

و د : واد !

— اوت

بو برجیتدر . لکن من مدیه ... کلمش ... جرت .

اوت

لکن من ... اوبه ... له اوحدی ... دیـ ... اهمیه ... وحسن وحفظه ایتمکره ... اولمامیدی؛ خصوصـیله . چوق سلاطین عظا محکمزك مسقط رأسی اولدیغی نظراعتباره آلنورسه.....

— آنك سینه‌سی الیوم خزینهٔ نبویه‌یی دخی حاوی وشـاملدر . « بارون هیرش » ی بر تونل آچمغه اجبـا و ایتمك کلفتنی اختیـار ایتمیوبده بالعکس بو امانت مقدسه جوارینك بر دمیر یولی خطیله تلویث اولنمسنه مساعده ایتمك

لوقوموتیفلر سیاه دومانی بغداد کوشکنه ، فن معماریمزك بو انموزج خیر تخشاسـنه‌قدر چیقا بیلمك.... ایشته جنایتك الکفجیع جهتی بودر.

— شوریختمی یدی قله‌یه قدر تمدید ایدیکز ؛ مرمره‌نك بتون طولنجه اغنیایه مخصـوص بر قیش محله‌سی وجوده کتیریکز ایجاب ایدن یرلری استملاك ایدیکز ابصوفیـانی و بتون شو بیوك جامعلری اطرا ... نده‌کی مواقعدن توز ... زه‌رق میدا نه چیقاریکز . ... کن کورمش اولدیغی ولی اسدی ... قدر خط مستقیم اوزره برجاده آچکز . ... میدانی وجوده کتیریکز . ایشـته او وقت هرکسك کمال محفوظیتله اقامت

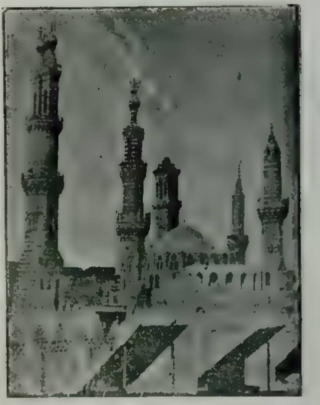

مصرده جامع الازهرك قبه و منارهلرینك کورونیشی
Le mosqué de El-Ezher à Egypte

ایده‌جکی برشهره مالك اولورسکز . حالبوکه شمدی بوغاز ایچکزی، جامعلرکزی ، ایشتدیکمه کوره چینو تقلیدی شـیلردن بشقه هیچ بر شی حاوی اولمیان چیرکینلری کوردکدن صکره هرکس صاووشـوب کیدر . زیرا بز متمدنلر یشه‌یه بیلمك ایچون کوندوزین آنی چالشدقدن

صکره اخشام اکلنجه ایسترز. حالبوکه مسموعاتمه کوره سزده اویوقدر سزك اکلنجه‌لریکز محدود.. سزی اکلندیرمك کولدیرمك پك قولای .... مملکتی تزیین واعمار ایتدکجه ماتك دخی اکتسات رفاه وسامان ایتدیکی اکلاشیله‌جق . اووقت ثروته، ذوق ونشاطه مستغرق اولورسکز .

استانبوللی — بتون بوسویلدکلریکز پك اعلا، لکن برشیئ اونوتیورسکز .

پارسلی — هانکیسنی ؟

— اوقافی !

— وقف مضر اولمق ایچون تأسیس اولنمامش واویله برمقاوله‌درکه آنکله برعقار تملیك وتملك ایدلمکدن منع اولنور . وقف اولان برعقاره متصرف اولورسکز ؛ فقط ناقص بر تصرفله : حقیقتده آنك مالکی دکل مستأجریسکز .

— أیی اکلایه‌میورم ایضاح ایدیکز .

— وقتیله جامع ، مدرسه ، کروانسرای ، چشمه کبی خیرات ومبراتك مصارف واحتیاجاتی جانب حکومتدن تسویه ایدلیوردی . زیرا

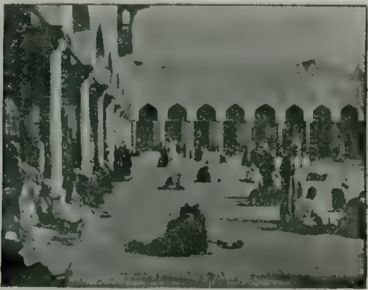

مصرده جامع الازهرك آولیسی
Le mosqué El-Esher à Egypte

— بو اشخاص کیملردر ؟

— اشخاص دکل . قوانین .

— بیوك بر مملکتك رفاه و سعادتنه انکل اولان قانونلرك رفع والغاسی ایجاب ایدن بریولسزلقدر . بوسویلدیککز قوانین نه‌دن عبارتدر ؟

خزینهٔ دولتك اوقدر وسعت واقتداری یوقدی . مؤسسات خیریه‌نك انفاق وادارەسی صرف متمولان اهالی‌یه عائد ایدی . بوکا مدار اولمق اوزره بعض حسناتی سور زنکینلر عقاراتنی مشروط وموقوف اوله‌رق ورثه‌سنه ترك ایدردی . شویله که واقف ، کندی طرفندن

على الاطلاق بيان وياخود مشروط اولەرق تعيين وتصريح اولنسان ومنفعتی عمومه عائد اولان بعض مؤسساتك احتياجاتنه صرف اولنمق اوزره عقارات متروكەسنك غلبەسندن تعيين ايتديكی حصەنك ضياعنه امكان قالمامق ايچون عقارات مذكورەنك اولاد واعقابی طرفندن آخره فراغ اولنمامسی شرط اتخاذ ايدردی .

بدايتده بوفكر اساس حدذاتندە اٴيی ايدی، وعموميق اعتباريله وقف فنا برشی دكل ايدی . لكن برچوق شيلرده اولديغی كبی بونده دخی برچوق سوء استعمالات ظهوره كلدی . كوريسورز كه احكام وقفيەيی وضع ايدركن استقباله هيچ توجيه نظر ايتمدی . آنی هيچ نظر مطالعەيه آلمدی . زيرا استقبال شمدی‌يه قدر تدابير وتشبثاتمزه ، حساباتمزه هيچ داخل اولمش بركلە دكلدر .

— شمدی‌يه قدر آرتق بونك برعلاجی اولمديغی وماضينك بوخطاسندن استخلاصه بر چاره آراميوبده الى الابد بوحاله قاتلانمق ايجاب ايتديكی ذهابنده‌ميسكز ؟

استانبوللی — بوكا برچاره بولەميورم . پك مغلق برمسئله شمديكی حالده ال سوريله‌مز .

— يازيق . زيرا سزه بالجمله پايتختلرك ملكەسی اولەجق برشهر بنا ايتمك ايچون كلەجك اولان قومپانيەلر طبيعی ايجاب ايدن خانەلريكزی استملاك ايتمك ايستيەجكلر ... هيچ بروقت شو قاعدۀ اساسيەيی اونوتمايكز :

حد ذاتنده زنكين اولان برمملكتك منابع ثروتندن كرك حكومتجه كرك ملتجه بحق استفاده ايدەبيلمك ايچون منابع مزبوره دواملی برصورتده وبراصول ساله تبعاً ايشلەنمليدر .

هرشيده اصول ايله حركت ايدرسەكز ساحل سلامته ايررسكز . اصول ، رفاه وسعادتك قوت ومكنتك مفتاحيدر . ايمدی مشهوداتمه كوره قوای مليەكز كليتلی بريكون تشكيل ايديور . لكن اوقوتلر هيچ كيمسەيه فائدەسی اولمقسزين آواره برسيل خروشان حالنده تهی ، بی‌فائده بردريای هيچی‌يه دوكلور ...

سزك منابعكز ايله نەلر ياپيلەبيلور . . بونی هيچ تماميله تخمين وادراك ايدەميورسكز . سزی ، دنيانك اك بيوك اكراميەسنی قزاندقدن صكره سيار بر صاتيجينك طومبولاسنده بربادم قورابيەسی قزانمغه چاليشان آدملره بكزەتەجكم كليور .

— بيليورمكه هرشی‌ممكندر . لكن موفقيت ايچون كندی‌دردلريمزك تام مناسب طبيعی اولملی‌يز . ژاپونيايزم ايچون نقطەسی نقطەسنه تعقيب اولنەجق برمودل اولمليدر . « يواش يواش » تعبيری اك بی امان دشمنمز عد ايديلەرك لسانمزدن طی واخراج ايدلملی . لكن بو تكامل ايچون هيچ بر منطقه هيچ بر قاعدۀ اساسيەيه مستند اوليان برطاقم اعتقادات باطله واعتيادات سيئەدن فراغت ايتملی‌يز . شمدی‌يه قدر صنوف عاليه وحتی اورته حاللی آدملر بيله تجارت وصنايعه درين بر نظر حقارتله باقيوردی . بونك نتيجەسی اولەرق بازارلريمزده ، چارشيلريمزده وشمدی‌يەقدر دعوت اولنمق شرفنی احراز ايتديكمز بالجمله بين‌الملل سركيلرده اوچ عصر

اولکی او معروف ایپکلیلردن ، خالیلردن ، ترلکلردن بشقه بر شیمز مشهود اولیور . حالبوکه بتون اهالیٔ مملکتدن یوکسك برموقع اشغال ایلین ذات یعنی پادشاه بوکون الڭ بیوك اهل صنعتمزدر . بومنطقسزلغی نصل بولیورسکز ؟

پارسلی — نصل اویله اولیور ؟

— بس بللی ، حنکار سرای داخلنده بر پورسلن فابریقه‌سیله غایت نفیس اشیا اعمال ایدن طوغرامه‌جی دستکاهلری وجوده کتیرمش هرکه‌ده‌ده امثالسز خالیلر اعمال ایدن بر فابریقه‌یه مالکدر .

— کرچکمی !! اویله ایسه اهالینك کبر ونخوتی ندن ایلری کلیور ؟

— بن‌ده بیله‌میورم . خصوصیله‌که تاریخ عثمانیده فؤدالیته دینلن دره‌بکلك اصولنك موجود اولمامسی ملابسه‌سیله غربده زادکان دینلن صنف خلق بزده یوقدر .

— نصل ...! سزده زادکان یوقمی ؟

— واقعا بزده بعض اسکی ، اصیل عائله‌لر وار ، لکن آنلرك برعنوانی ، برکونا امتیازات وتخصیصاتی یوقدر . بو جسیم سفینهٔ دولتك اجزاسندن اولمق شرطیله هرکس هرکسه هر خصوصده رقابت ایده‌بیلور .

پارسلی — ها شونی ضورایم ، اصلاحات منتظره‌نك وجود بوله‌جغنه جدی بر صورتده ایناتیورمیسکز .

استانبوللی — بلاشبهه ... ملتك فکری منورصنفی بوکا کمال عزم ومتانتله قرار ویرمش ، لکن اصلاحات طرافدارلری شونیده بیلیورکه اصلاحاتی قطعی صورتده ارزو ایتمین ، اذغانسزلر ، مفسدلرده واردر . اصلاحاتی اذ دل وجان ایستین ناموسکار وطنپرور اهالی هرحالده ملتك اکثریتنی تشکیل ایدر . دور سابق غیرتکشلری اصلاحاته قارشو اویله بر تمرد کوستریورلردیکه کویا .....

— کویا اصلاحات ، عین عزرائیل ... بر کابوس مشئوم ... مدهش بر وبا ایمش کبی .

— نه ایچون ؟

— زیرا اصلاحات ، نفوذ اقتدارلرینه ، جنایتلرینه ، سوء استعماللرینه ، تعرض وتجاوزلرینه خاتمه چکه‌جکدی . بیلانه صوقه ، سم قاتله اولدرمه دیو امر اولنه‌بیلورمی ؟ اونلر بو دنیاده کندیلرینه بونی وظیفه‌بیلمشلردی ، آرتق بتون او موانع اورته‌دن قالقدی . بوندن صکره هیچ برشی اصلاحاتك سیر سریعنی توقیف ایده‌میه‌جکدر .

حقیقی ، خالص مؤمنلرده اصلاحاته‌ده شدتله طرافداردر . زیرادین اسلامك احکام منیفهٔ صحیحه‌سنده ترقی‌یه مانع هیچ بر شی یوقدر .

— بتون بوشیلر نم ایچون نه‌قدر یکیدر ....

(دکزی کوسترەرك) خلیجده آمد شد ایدن شو لایعد ظریف صندللر میاننده اویله چیرکینلرنی‌ده کوریورمکه اطرافی تفتیش وترصد ایله مکلف کبی کورینن بعض اشخاص طرفندن اشغال اولنیور :

آنلرك وظیفه‌سی نه‌در ؟

— اوکوردکلریکز کمرك مأموری اولوب مال قاچرلمامسنه نظارت ایدیورلر ، لکن بوشیلر هپ قالقه‌جقدر .

— بوتفتیش وترصد انی برشیمی ؟

— ظن ایتمم ؛ سز کیدیکز حکم ایدیکز : غلطه سوقاقلریله استانبولك کوپری باشندن استاسیونه طوغری ممتد اولان جاده‌سنی طولاشسه‌کز سلاح ایله لبالب طولو یکرمیدن زیاده دکان کوررسکز. اوسلاحلرکه اداره‌سابقه‌ده ادخالی ممنوع اولمغله برابر کمال راحت وسهولتله صاتیلیوردی. دیمك اولیورکه اونلر هپ قاچاق ملی ایدی حکومت ظن ایدیورکه مملکته سلاح بتون اوپاره یزده‌قاله‌جغه قومشومزه کیدیور دی . سیاسی تلغرافنامه برمدتمزدر تماً بنه یولنی تعقیب‌ایدیور شوفرقه‌که یولده آکا دها اغیر برشکل وصورت ویریلیوردی .

— غریب ، فوق‌العاده غریب !.. لکن آرتق کیده‌ن. کونش مائل افول ... اوزاقده اسکدار اویله مستغرق نور ضیاکه أولر هپ بردن آلولنمش ظن اولنیور . استانبولك شو غروبی ناپولینککندن ، ازمیرککندن قات قات

آیدن اتحاد قلوبی اعضالری
Les membres de Club d'Aïdin

کیرمیور ، حالبوکه کیریوردی . کمرك رسمی ویرمکسزین کیریوردی .

فرق بودر ...! سیاسی تلغرافنامه‌لرده‌ده حال بومرکزده ایدی . تلغرافخانه‌مز سیاسی تلغراف قبول ایتمیوردی حالبوکه اوفق برتأخر ایله‌اجانب‌انلری بلغارستاندن کشیده ایدرلردی. رونقدار.. برآتش طوفانه‌مستغرق‌اولان‌کوکلك اوزرنده‌شویدی‌تپه‌لی شهرعظیمك محیط‌مرئیسنه باق . یاشونارین ، اوق کبی سیوری منارملر : صانکه‌سمایه‌طوغری مستعدطیران برعلامت ....

— مابعدی وار —

کچه‌جی زاده
عزت فؤاد

مکتبلرمزده حفظ الصحه

معلم محترم احمد نعیم بک

اقوام متقدمه میاننده یونانلیلرله روما لیلرك تربیهٔ بدنیه‌یه نه درجه اهتمام ایتدکلری معلومدر. بیوك بر فیلوزوف، بر ریاضی برمنجم اولان فیثاغور، اولیمپده اجرا ایدیلن مسابقه‌لره اشتراك ایتمش و بر یومروق مصارعه‌سنده برنجیلکی احراز ایلمشدر.

افلاطون دلف معبد کیرنده و قورنت بوغازنده ترتیب اولنان کورشلرده میدان مصارعه‌یه چیقمشدی. صوفوقل ادمان ایچون تخصیص اولنان عمومی محللره دوام ایدردی. اوریپید، قریزیپ، مسابقه‌لرده اکلیللر قزانمش ردوسلی شاعر تیمو قره‌ئون. پهلوانلقده عالمکیر بر شهرت استحصال ایلمشدی. یونان قدیم علماسی بو صورتله تربیهٔ بدنیه‌نك شایان استحقار اولمدیغنی بالفعل منسوب اولدقلری قومه ارائه ایدییورلردی.

انسانیتك اعصار آره‌سنده کچیردیکی صفحات کوناکون نظر اعتباره آلنیرسه اعتیادات اقواملك عادتا بر نوع مد وجذر ایله زمان زمان قوتی غائب ایدوب بالاخره تکرار اکتساب کرمی ایتدیکی کورولور. یونانلیلر و روماللر نزدنده بو درجه مهم بر موقع احترام اشغال ایدن تربیهٔ بدنیه خرستیانلغك انتشارندن صوکره اسکی اهمیتنی غائب ایتمش عادتا منسی بر حاله کلمشدی. جمعیت بشریه‌یی من‌الازل سوق و ارشاد ایدن قوانین طبیعیه خلافنده احکامی محتوی اولان بو مؤثر اعتقادی قرون وسطا زمانلرینه قدر هر کس یالکز قلب و فکره اماله‌ٔ دقت ایتمکه مجبور طوتمشدر. صوکره‌لری اك قوی اولانلرك برج و بارولری تحصنکاه اتخاذ ایده‌رك خفیف اولانلری زیر تغلبلرینه الدقلری دره بکلك زمانلری باشلادی. باروتك او وقتلر موجود اولمامسی، دوغریدن دوغری‌یه هر فردك کندی عضلاتنه، کندی قوای بدنیه‌سنه کووتمسنی و بو صورتله مدافعهٔ نفس ایلمسنی ایجاب ایلیوردی. بو دوره اثناسنده معلومات و عرفان او درجه رغبتدن دوشمشدی که شو و الیه‌لر اوقویوب یازمسق بیلمه‌مکله افتخار ایدییورلر. استانبولك عثمانلیلر طرفندن ضبطندن و بوراده ایتالیایه التجا ایدن علمای رومك غربده تکرار سلطنت فکریه‌یی تأسیس ایتمه‌لرندن صوکره تربیهٔ بدنیه یواش

یواش موقعنی تربیهٔ فکریه‌یه ترك ایده‌رك اوره‌تەدن سیلندی. منحصراً فکری اشغال ایله وجودی قاله آلمایان بو صوك دوره اطرافزده کوردیکمز شمدیکی انسانیت مریضه‌یی میدانه چیقارمشدر. فقط عکس العمل ینه باشلادی.

انغلوساقسون اقوامی پیشدار اوله‌رق بو کون بشریت، حیات حقیقیه و حیات تامه‌یه‌دوغرو مساعیسنی توجیه ایلمشدر. «انکلتره و امریقا مکتبلرینه بر نبض انتظامیله حیات اساله ایدن قان، مکتبلردر. و حیات، تربیهٔ بدنیه‌نك قلبندن سیلان و انتشار ایدر».

فرانسه‌ده ئه‌دمون ده موله‌نك «انغلوساقسونلرك اسباب رجحانی» اسمنده‌کی کتابیله اورتایه آتدیغی مسئله، دکیزه فیرلاتمش بیوك بر طاش کبی افکار عمومیه‌ده کیت کیده توسیع دائره ایدن انعکاسلر پیدا ایلدی. بو کون پارسده و فرانسه‌نك بتون ولایتلرنده تربیهٔ بدنیه‌واسپور ایچون یوزلرجه جمعیت تشکل ایتمشدر. الده ایدیلن نتیجه‌نك صوك درجه موجب ممنونیت اولدیغنی علاوه ایتمکه لزوم وارمی؟

ایتالیاده بالذات حکومت ایکی دفعه دار.

قارئلرمزه هدیه

دنیانك اك مشهور عطریات فابریقه‌سنك معمولاتی قاتالوغ فیئاتندن یوزده یکرمی تنزیلات ایله تقدیم اولنه‌جقدر.

محضا قارئلرمزه بر هدیه اولمق اوزره سنه‌لردنبری مملکتمزده بر شهرت فوق العاده قزانمش اولان غروس سیمیت وسون قومپانیه‌سنك لوانطه و قولونیالرینی سائر محللرده فروخت اولنانلردن دها دون بر فیئاتله یعنی یوزده یکرمی اسقونطو ایله تقدیم ایتمکه قرار ویردك. محترم قارئلرمز کتابك بیلمجه قسمنه مربوط اولان قوپونی حاملاً بازارایرتسی چهارشنبه و پنجشنبه کونلری اوکله‌دن ساعت اونه قدر استانبول کمرکی اتصالنده یکی خانده (۳۲) نومروده فابریقه‌نك وکیلی م. کامل و برادرلری تجارتخانه‌سنه مراجعت ایده‌بیلورلر. بو تنزیل فیئات یالکز بر آی ایچوندر.

الفنونلرده اسپوری تأسیس و حمایه ایتدی. آلمانیا مکتبلرنده تربیهٔ بدنیه استحقاق ایتدیکی موقعی چوقدنبری اشغال ایلمکه باشلامشدر. ۱۹۰۰ سنه‌سی مارتنده ایمپراطور ویلهلمك امریله مرکزی قومیته برلینده بر چوق اجتماعلر عقد ایدرك آلمان شبانی آره‌سنده اویونلرك تعمیمی ایچون صرف مساعی ایتمش و معارف ناظر یله حربیه ناظری بو اجتماعلره اشتراك ایلمشلردر.

کچمش زمانلره و اطرافمزه بویله قیصه بر امالهٔ نظر دنصکره برده کندی مملکتمزه باقه‌لم. مکتبلرمزده نه ریاضت بدنیه، نه حفظ الصحه هیچ بری یوقدر. اولا مکتبلرمزك مهم بر قسمی بعض متنفذ پاشالره سنه‌لرجه قوناق خدمتنی کوروب اسکیدکدن، اوطورلمیه‌جق بر حاله کلدکدنصکره معارفه صاتیلان خصوصی بنالردن عبارتدر. بونلر سطحی بعض تعدیلات و تعمیرات ایله صورتا مکتب حالنه افراغ اولنمش و مملکتك چوجوقلری بورالره یرلشدیرلمشدر. خصوصی بر خانه‌نك شرائط صحیه‌یی حائز بر مکتب اولامیه‌جنی آشکاردر. علی العاده اوطه‌لر قرق اللی چوجوغك تنفسنه کافی بر مقدار هوا استیعاب ایده‌مز. بعض مکتبلرمزده اوطه‌نك دارلغنه رغماً طلبه اوقدر چوقدرکه چوجوقلرك بر قسمی دوشمه تخته‌لری اوستنده اوطورمغه مجبور اولیور. بوکا مقابل تجدد هوایی تأمین ایچون هیچ بر شی یاپلمامشدر. بر ساعت دوام ایدن درسلر اثناسنده قیشین ایکی اوچ دفعه جاملرك آچلمسی و هوانك دکیشدیرلمسی الزم اولدیغی حالده، مبصرلرك و معلملرك مسامحه و یا جهالتندن دولایی بعضاً بتون کون پنجره‌لر آچلمیور. حالبوکه کندی مملکتمزده‌کی آمریقا مکتبلرنده چوجقلر، بالذات خواجه‌لر طرفندن درس اثناسنده برقاچ دفعه پنجره‌لری آچمغه مأمور ایدلمشدر. برده مکتبلر شهر داخلنده، محله آره‌سنده اوله‌جق یرده، قیرلرده اطرافی روزکارلرك کونشك مرورینه مانع اولمیه‌جق موقعلرده انشا ایدلملیدر. آنجق بو سایه‌ده مکتبك هر طرفی کونش و هوا آلابیلیر. یوقسه قارشیسنده و یاننده اولر انشا ایدلمش بر مکتب ایچنده تعلیم و تربیه ایچون طوپلانان چوجوقلری مجادلهٔ حیاته احضار دکل خسته‌خانه‌لره طبیب اوطه‌لرینه دوامه نامزد قیلار.

کونش و هواجه دنیانك اك بختیار قطعه

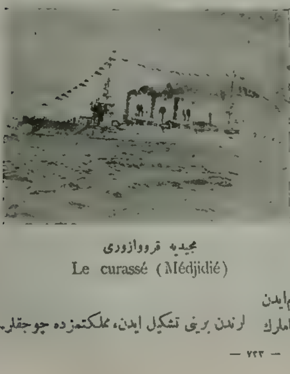

مجیدیه قرووازوری
Le curassé (Médjidié)

لرندن برینی تشکیل ایدن، مملکتمزده چوجقلر.

مزی بونلردن همان محروم دیشه‌جك بر حالده براقه‌مز، استصغار ایدیله بیلیر کناهلردن دکلدر. لوندره شهری نفوس اعتباریله پارسك آنجق ایکی مثلنه معادل ایکن اشغال ایتدیکی موقع اعتباریله پارسدن بش دفعه دها بیوکدر. بونك سببی انکلیزلرك هوا و کونشه ویردکلری اهمیته‌در. بری بری اوستنه یوکلنمش اولر یکدیکرینك هواسنی تسمیم ایدر. آره‌ده ایی مسافه اولمالیدرکه پنجره‌لردن بوشانان، بوزولمش هوالر، قارشی ایك اوطه‌لرینی املا ایتمه‌دن طاغلسون کیتسون. بزده بر طرفدن چوجوقلرك قاتی، اونلری شهر ایچنده بربرینك اوستنه ییغه‌رق، تنفس ایتدکلری هوایی تجدید ایتمه‌رك افساد ایدییور، دیکر طرفدن قوتی قسماً اولسون تضمین ایتمك اوزره اویونلرینه، ژیمناستیکارینه دقت ایتمیورز.

«دماغ وظیفه‌سنی ایفاده دائمی صورتده بول مولدالحموضه ایله بر مقدار ده حرارته محتاجدر».

ایی هوالندیرلماسه اوطه‌لر خسته‌لق یواسی اولورلر، نزله، برونشیت، ذات‌الرئه، انفلونزا میقروبلری بو کبی یرلرده کثرتله نشو و نما بولور. بو نقطه‌ده بر اعتراض وارد خاطر اوله‌بیلیر. فلان آدم، بو کبی شیلره دقت ایتمدیکی حالده خسته اولمیور. فلان مکتبده اوطه‌لر ایی هوالاندیرلمدیغی حالده بو کبی امراض مستولیه باش کوستره‌مشدر. اونوتمامیلیدرکه بر خسته‌لغك وجوده انکشاف ایتمسی، او خسته‌لغی ایجاب ایدن میقروبلك درحال وجودیمزه کیرمسیله باشلاماز، فقط قانمزده‌کی کریوات بیضی دیشاردن کلن میقروبلرله دائما بر مجادله حالنده‌در. دوقتور مچنیقوف کریوات بیضانك قانمزده عادتا عساکر مدافعه خدمتنی کوردیکنی و بر دشمن ظهور ایدر ایتمز بونلرك مدافعه‌یه شتاب ایتدیکنی سویلدیکی وقت بوراده هرکس حیرت ایتمش ایدی. بو کون بو امر محققدر. یالکز خسته‌لق کریوات بیضانك مغلوبیت قطعیه‌سندن صوکره باشلار. بر مجادله نه صورتله بیترسه بیتسون، دائما ضایعاتی، دائما یورغونلغی ایجاب ایدر. بونك ایچون فنا هواتنفس ایدنلرك صحتی بردنبره دکلسه بیله مطلقاتدریجاً مختل اولور. صیفیه‌یه کیدنلرك استفاده‌سی آنجق هوانك نسبتاً شهر هواسندن دها تمیز اولمسی سایه‌سنده‌در. یوقسه ترکیب کیمیوی نقطهٔ‌نظرندن شهر هواسیله قیر هواسی‌بك آز تخالف ایدر. بونك ایچون، حتی قیشین بیله دشلر چیقاره‌رق، اوته‌رك کچن روزکارلره اوطه‌لرك پنجره‌لرینی آچلیدر، او روزکارلر قانادلرینك اوستنده جکرلریکزك اکمکنی طاشیر، و اولرکزی هر نوع تخم امراضدن تطهیر ایدر» «هر نفس آلدقجه جکرلرمزده اون یدی اون سکز میلیون حجیرات هوایه آچیلمقده‌در. اکر بو حجیره‌لر یان یانه قونولسه یوز قرق‌مترو مربع بر یر اشغال ایدر. حالبوکه علم وظائف الاعضا اربابنك حساباتنه نظراً بز آنجق بو سطحك اوچده بری درتده بری حتی بشده بریله تنفس ایتمکده‌یز ادخاری ممکن اولان هوایه نسبتله ادخار ایتدیکمز هوانك نه قدر آز اولدیغی کوز اوکنه کتیرلسون»

مسعودیه زرهلی فرقتین
Le Curassé « Messoudié »

(ژرنست بوسق) چوجقلری آیرییجه تنفس ادمانلریله مشغول ایتمك فائده‌سزدر. اونلر اویون آثناسنده درین نفس آله‌رق بوامتعه‌یی کندی کندیلرینه استحصال ایدرلر. یالکز بزم وظیفه‌مز مکتب ایچنده تنفس ایتدکلری هوانك تمیز اولمسنه ممکن مرتبه غیرت ایتمکدر. لیلی مکتبلرمزك یاتاقخانه‌لری بو جهتجه آجینه‌جق بر حالده‌در، اویقومدتنك کفایتسزلکنه هوانك بوزوقلغی انضمام ایدرك کندی المزله کندی جهالتمز و یا قایقوسزلغمزله‌بیکلرجه چوجقلرك صحتنی ودولاییسیله آتیسنی اخلال ایدیبورز. کیجه‌لری یاتاقخانه‌لرك هواسی دکیشمك ایچون مطلقا پنجره‌لرك اوستنده بر قاچ جامی آچیق براقلیدر یاخود مجددالهوالر قوبملیدر. بو تدبیر یازه مخصوص دکلدر. چوجقلرك اوشومه‌سنی تأمین ایچون اونلری فقرالدمه، سیکیر خسته‌لقلرینه ورمه دوچار ایده‌جك یرده اوستلرینی دها قالین اورته‌نك بر آز مصرف اختیار ایتمك اولادر، اوچیوز چوجوغك تربیه‌سی، تحصیلی کندی عهده‌سنه تودیع اولنمش بر مکتب مدیرینك، بو یولده بر اخطاره قارشی ، پنجره‌لر آچیلمازسه تعفن اولور دکلی افندم دیدیکنی و بوکابکده امین اولمدیغنی کمال حیرتله کوردم. بوندن بش آلتی سنه‌اول مکتبده‌ایکن، کیجه‌لری حسب اللزوم دیشاری چیقه‌رق یاتاقخانه‌یه عودت ایتدیکم زمان اوطه‌نك هواسی عادتا کومور قوقاردی بوکا نظافته کافی درجه اهتمام ایدلمه‌مکدن طولایی انتشار ایدن سائر تعفناتی علاوه ایدیکز» بن کندی حسابمه‌بوسیله ساعتلرجه‌اویویامدیغمی سزه تأمین ایدرم.

انکلتره حفظ الصحه‌شناسانندن سیر فرایك کریمه‌سی میس فرای بوندن اوچ آی مقدم استانبول قیز مکتبلرینی تدقیق ایچون لوندره‌دن بورایه کلمشدی، اکمال تدقیقات ایتدکدنصکره معارف نظارتنه اعطا ایتدیکی راپورده قیز مکتبلرینك حفظ الصحه نقطهٔ نظرندن غایت فنا بر حالده بولندیغنی سویلمشدی. رفاقتنده مکتبلری کزن اسکدار آمریقان مکتبی معلمه‌لری

صنفلرده هواسزلقدن دور-
مق ممکن اولمدیغنی سویامشلر
و بر آز دها صبر ایتسه‌ك
خسته اوله‌جقدق دیمشلردر.
بو هواسزلقدن بشقه لزوم
تستردن طولانی پنجره‌لر،
ایچردن پرده‌لر و دیشاردن
قفسلرله اورتولیور و اطرا-
فدن کورونمه‌مك ایچون‌ده
باغچه‌یه چیقلمیور. ایشته
کنجلره زوجه چوجقلره
آنا اوله‌جق قیزلر بو صو-
رتله یتشدیرلمکده‌در. هیچ
شبهه یوق که شهردن اوزاق
قیر اورته‌سنده یاپیله‌جق
ایلك مکتبلرمز قیز
مکتبلری اولمالیدر.

تربیهٔ بدنیه و حفظ
الصحه درسلرینك عمومی
مکاتبك پروغراملرینه ادخال
ایدلمسی الزمدر. چوجوقلرك
تکامل و ترقیسی درجهٔ

انکلتره‌نك دوست و متفقلری و کندی طرفندن حمایه اولنان دولتلر
Les alliés, les amis et les protégés de l'Angleterre

صحته واسطه اولدیغندن معلملرك‌ا‌كزیاده نظر
دقته آله‌جقلری نقطه اونلرك احتیاجات بدنیه-
سیدر. سپنسر صاغلام بر وجودده جاهل بر ینی،
چوروك بر وجودده معلوماتلی بر یندن اولادر،
دیبور، زیرا صاغلام بر آدمك اولادی صاغلام
دوغار و اکتساب معلومات ایدمرك انسانیته
فائده‌لی اوله بیلیر، حالبوکه مریض بر آدمك اولادی
مریض دوغار و اوزمان جمعیت بشریه ایچون
مفید اولهماز.

اجدادمزك «بر ترك کبی قوتلی» دیدیرتن
متانت عضویه‌سندن بز بوکون غایت اوزاقده‌یز.
یالکز شهرلرده دکل آناطولینك الك هجرا کو-
شه‌لرینه قدر سرایت ایدن جهالت تخریباتنی اماله ایتمش
بوتون عثمانلی عنصرینی مریض بر حاله کتیرمشدر.

فطوغراف مسابقه‌مزده برنجیلکی قزانان قارلی بر منظره
I Gagnant de notre concours de photographie
مناستر ولایتی سر مهندسی نائل بك طرفندن چکیلمشدر

فطوغراف مسابقه‌مزده ایکنجیلکی قزانان قارلی برمنظره
II Gagnant de notre concours de photographie
قونیه‌ده عبا اوغلی محمد توفیق افندی طرفندن چکیلمشدر

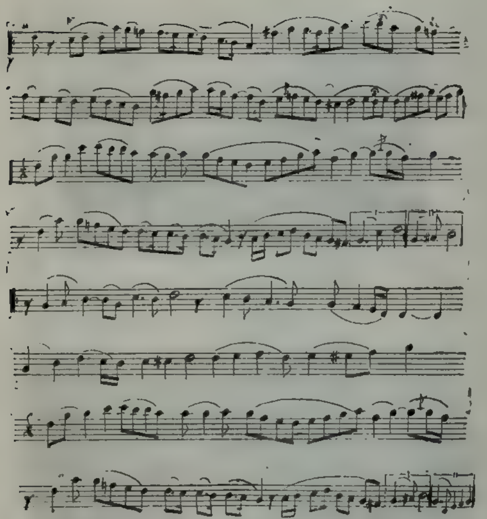

خصوصیله یاتاق اوطه‌لرینك ممکن مرتبه کونش آلمه‌سنه دقت ایتملیدر. فقط پرده‌لر آره‌سندن سوزولن یاخودقارشیده بر دیواره ووره‌رق ایچری‌یه انکسار صورتیله کلن ضیا خواص مؤثره‌سنی غائب‌ایدر. کونش اوطه‌لره یتاقخانه‌لره کیررکن کیمیوی، منور ومسخن اوله‌رق حائز اولدیغی اوچ خاصه‌یی تماماً محافظه ایتملیدر.

چوجوقلری کونش کورمین اوطه‌لرده یاتیرمق اونلری تماماً محو ایتمسه بیله هر حالده چوجوقلری کیلك خسته‌لقلرینه صراجه‌یه قفرالردن (نوراسته‌نی‌یه) مستعد قیلار. بو شرائط داخلنده یتیشن بر چوجوق اگر پك قوی دوغمامشسه ورم ایچون حاضرلانمش بر یتاقدر. پارسده سنوی اللی بیك وفیاتك اون بر بیکی ورم خسته‌لغندن

رؤف يكتا بكك ماهور پيشروى

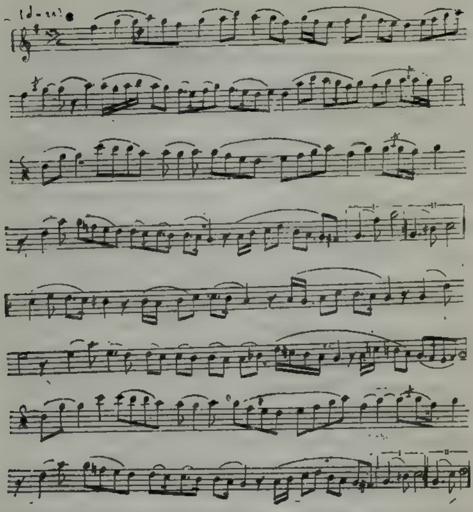

منبعث اولمسى قسماً بوكا عطف ايدلمكده‌در.
ايچون بر چيچك قدر كونشه هوايه محتاج اولان
چوجوقلرمز ايچون مملكتمزك معتدل لطيف كو-
نشندن استفاده ايتمه‌لم. كونش بينمزك محيراتى
ايقاظ ايدر عضلاتمزه قوت ويرير قانده‌كى يوات
حمرابى چوغالتير دامارلرمزده قانك تصيفنى تزييد
ايدر اميدلرمزه كرمى ويره‌رك بزى حياته

ربط ايدر بويمزك دوغرلديغنى دويار طوپراغه
دها قوى آديملرله باصه‌رق يولمزده دوام ايدرز.
ايلك اجدادمز بيكلرجه سنه كونشه عبادت
ايتمشلر بونك بر منبع حيات اولديغنى حس
ايتمشلردر. كونشك تأثير محييسنى اكلامايان يالكز
انسانلردر.

(مابعدى وار)

حمدالله صبحى

نسل جدید ادیبه‌لری

بحث ایتمك ایسته‌دیکم مسئله‌نك اهمیت فکریه و ادبیه‌سی — آلودهٔ خطا اولان بر قاچ آیلق حیات تجربه‌مه نسبتله — نه قدر بویوك، نه قدر جرأتکارانه اولدیغنی بنم قدر کیمسه تقدیر ایده‌مز. بوتون بونلره رغماً عجزمی اونوته‌رق شو سطرلری یازمغه قوت بولوشم؛ خانملرمزك — قلبمی استقبال ایچون لبریز مسرت ایدن — منوریت افکار، و نزاهت حسیه و ادبیه‌لری سایه‌سنده‌در.

مصاحبه‌مه، قرمزی بیاض قلوبی مؤسسه‌لرندن مدیحه حسنی خانم افندینك محاسنك اوچ نومرولی نسخه‌سنده درج اولنان مقالهٔ نزیهه‌لرینك بعض نقطه‌لرینی قبول ایتمه‌مكله باشلیه‌جغم ایچون پك زیاده متأسفم.

مدیحه حسنی خانم افندی؛ ارککلردن ایش دگل، اون دگل... برچوق مقتدر محررلر؛ دور استبدادك تضییق قهاری آلتنده بیتشدیکی حالده قادینلرك حالا رخاوت و عطالت فکریه‌لرینی ترك ایتمه‌دیکلرینی سویلیورلر. عفولرینه صیغینه‌رق بو خصوصده بالعکس خانملرمزك دها ممتاز بر سویهٔ فکریه‌ده بولندقلرینی ادعا ایده‌جکم. بختمی قزانمق ایچون قرمزی، بیاض قلوبی، مدیحه حسنی خانم افندینك کندیلریله رفیقه‌لرینی ارائه ایتمك کفایت ایدرسه‌ده دها زیاده ایضاحاته گیریشه‌رك بو تدقیق سویه مسئله‌سنده اوفاجق برمقایسه یاپمه‌لرینی رجا ایده‌جکم. مثلا؛ تحلیل روح خصوصنده اك زیاده موفق اولان بر رومانجی‌مزله فرانسزلرك بو رژه‌سنی، یاخود ادمون روستانله اك بویوك شاعرمزی مقایسه ایدیکز.. صوکره برده بوقیاسی حالده صالح و یا زهره خانم افندی ایله (annales) رساله‌سنك حیات نسوان محررهٔ مشهوره‌سی مادام (Yvonne Sarcey) آراسنده یاپیکز ... نسبتاً خانملرمزکمی؟ یوقسه زواللی ارککلرکمی غالب ایتدیکی تظاهر ایدر.

یالکز بر خصوصده قادینلر ارککلردن دها دون بولونیورلر؛ اوده تحصیل متوسط کورمش ارککلردن عین تحصیله نائل اولمش قادینلرك عدداً آز اولمسیدر. بو خصوصك‌ده تلافیسی ایچون خانملرمز آراسنده تشبثلر کورمکله مفتخرز.

موضوع مصاحبه‌م اولان آثار حاضرهٔ نسوانی تدقیقه گیرشمزدن اول لزوم ادبیاتك درجهٔ اولیتده اولدیغنی و خانملرمزك نه صورتله ادبیانه خدمت ایتمکده بولندقلری و ایلرده نه‌لر یاپمه‌لری لازم کلدیکی حقنده دوشوندکلرمی سویله‌مك ایسته‌رم.

شمدی‌یه‌قدر هردرلو ترقیدن نه‌قدر محروم قالمق ممکنسه اوقدر محروم قالمش اولان وطنمزه ایدیله‌جك اك مهم خدمت ظن ایدرم‌که وطنداشلرمزی حس اعتباریله تربیه‌یه چالشمقدر، یعنی علوم و فنون ازهار عالیه‌سنك سهولت نشو و نماسی ایچون روحلرمزی اول باول منبت بر ساحهٔ فکر و حس حالنه کتیرملی‌یز.

بر زمانلر عربلری مرتبهٔ علیای مدنیته

اصعاد ايدن اولا شعرا، صوكره فلاسفه، دها صوكره‌ده ارباب فنون دكلميدر؟ بوكون غربليلردن مثلا فرانسه‌يی تاريخ تكامل اعتباريله تدقيق ايده‌جك اولسه‌ق كوريبورزكه اون برنجی عصرده قورنه‌ی، موليه‌ر، راسين كبی دهات شعرا كلمش؛ صوكره اون‌سكزنجی عصرده پاشـايان وولتر، روسو، مونتسكيو كبی متفكرلر يتشمش . . . دها صوكره‌ده — اون يدنجی عصرك حسی، اون‌سكزنجی عصرك فكری كبی ايكی فياض تأثير ارثی‌يه نائل اولان — اون‌طقوزنجی عصرده فنونه او قدر محمولدار بر ساحهٔ ذكا آچيلمش كه پاستور، برتلو بشريته مجهول قالان حقيقتلری ميدانه چيقارمشلر.

مملكتمزی اوزون سنه‌لردن بری — قابليت مليه‌مزه رغماً — تعاليدن محروم براقان يكانه سبب ظن ايدييورم كه آرامزده بويوك آدملر، پك بويوك آدملر كله‌مسيدر. تاريخمزده ذكی ذوات، نيم داهيلر چوقدر؛ هله حرب خصوصنده فاتحلرك، ياووزلرك برر دهايه صاحب اولدقلری محققسه‌ده نه أدبيات، نه فلسفه، نه‌ده فنونده بر تك داهی، بحق داهی يتشمه‌مسی نه قدر جالب تأسف اولسه لايقدر.

فرانسه‌نك أك بيـوك ادباسنی يتشديرن اون يدنجی عصرده قادينلرك ادبياته پك قيمتدار خدمتلری اولمشدر. ازجمله «اوتل دو رانبوييه = Hôtel de Rambouillet» ناميله ياد اولنان غايت مهم بر مجلس ادبی واردی كه بو صالون فرانسه‌نك أك ذكی، أك نازك اوچ قادينی طرفندن كشاد ايدلمشدی: ماركيز دورانبوييه ايله كريمه‌لری ژولی دانژه‌ن و آنژه‌لك دورانبوييه؛ بو صالونده ايلك دفعه اوله‌رق أك بويوك سنيورلرله نام اصالتی بيـله اولميـان ادبابی يكديكرينه تقديم ايتديلر. صنعته حرمت فكرينی فرانسه‌يه ادخال ايدن بو محترم قادينلر نزدنده ابی برتيازو مؤلفی، حساس بر شاعر، خانداني قرالدن بر پرنس قدر حرمت كوردی.

بزده‌ده خانملرمزك — دين و تمامله‌مزك مساعده ايتديكی قدر — التفات و تشويقلرينه ادبيات ايله اشتغال ايدنلرك نائل اولدقلرينی مع المسار خبر ويره‌جكم. ايشته بو تشويق و تقديره ايكی كوچوك مثالكه قيمت آتيه‌لری نجه پك بويوكدر: منسوبی بولنديغم بر رسالهٔ ادبيه آن انتشارندن اول آبونه قيدينه باشـلامشدی بر هفته ايچنده قيد ايديلن اللی آبونه‌دن قرق بشينی خانملرمزك تشكيل ايتديكنی ممنونيتـله كوردم. برده‌ارقداشلرمدن برينك تياتروده اولاراككلره، صوكره خانملره اوقودينی غايت رقيق بر شعری اركككلردن دها بويوك بر التفاتله تلقی ايتديكلرينی مشـاهده ايتدم. ايشته ممتازيت نسوان عثمانيه‌يه كوزل كوزل مثاللر. بناءً عليه (دمت)لرينی سينهٔ شفقتلرنده ياشاتمغه موفق اولاميان خانملرمزی پك‌چوق مؤاخذه ايتمه‌لرينی محترم اديبه‌لرمزدن استرحام ايدرم.

§

انقلاباتك ادبياته اولان تأثيری بزده‌ده اولانجه‌قوتيله نمايان اولدی. يعنی أك بيوك اديبلرمز مسلك حقيقيلرينی، مسلك مفيد و حيات بخشالرينی اونوته‌جق قدر سياسياته دالديلر. أديبه

لرمزده ایسه بو تأثیر انقلاب باشقه درلو تظاهر ایتدی:

فه‌مینیزم... اساساً دنیانك‌هانکی طرفنده انقلابات‌اولمش ایسه ایلك آن انقلابده ادباء سیاسیانه؛ نسوان‌منوره‌ده — بحق موجودیت مادیه و معنویه‌لرینی اثبات ایچون — فه‌مینیزمه سالك اولدقلری کورولمشدر.

صحائف تاریخیه کبی اوکنزده برمثال خونین دوروب دورورکن، یعنی او صحیفه‌لرده زمانی کلمه‌ین مسائلی حل ایچون دوکولن قانلر عبرت بخش اخلاف اولورکن بیلمم بو کون؛ خاصةً فه‌مینیزمده بو قدر استعجال ایتمك روامیدر؟!. برامردینی و شرعی اولمسنه رغماً اجماع امتی بیله اورته‌دن قالدیرمغه جسارت ایدن استبداد خائن بزی اویله بر سویهٔ ذلته ایندیر. دیکه بوکون موفقیتمزك بوقدریله قناعت‌ایده‌رك موجودیت روحیهٔ ملتی تنویره هر شیدن اول چالشمق، هر درلو ترقیاته جلوه‌کاه اوله‌بیله‌جك بر وجدان مستقبل حاضرلامق اڭ مقدس وظیفه‌مزدر.

ایشته بو ترقیاتی حصوله کتیرمك ایچون ده یوقاریده‌عرض ایتدیکم کبی ادبیاته، فلسفه‌یه، فنونه چالشمه‌مز ایجاب ایدییور. بوکون صاحب قلم اولانلرك مسلکلرنده تکملات کوسترمکه چالشمه‌لری البته عقلی ارمیه‌نلرك سیاسیاته، خانملرمزك فه‌مینیزمه صرف فکر ایتمه‌سندن ایبدر.

§

آصل روح مسئله‌یه کله‌لم. اڭ باشده خالده صالح خانم افندی اولدیغی حالده نسل جدید ادیبه‌لرینك اثنین مصاحبه‌لرینی، رنکین منثور شعرلرینی، تشریح روحه دائر کوچوك حکایه‌لرینی اوقودم. و بو کون اونلر، او امیدبخش اثرلر ایبجه بر یکون تشکیل ایتدیکی حالده حالا کیمسه‌نك بو نزیه یازیلردن، بو طلبکار مصاحبه‌لردن بحث ایتمدیکنی کوره‌رك شو صحیفه‌لرده تقدیراتمی افشایه قرار ویردم.

انقلابمزك اڭ حرارتلی کونلرنده انتشاره باشلایان (طنین) ك ایلك نسخه‌سنده آچیق ستونلر سرلوحه‌سی آلتنده اوقونان مقاله ایله خالده صالح خانم افندی‌یی یکی طانییوردم. اوکون او مقاله‌یی اوقومق بنم ایچون بر عید ادبی اولدی... اسلوب غایت شخصی، تشریحات فوق‌العاده ایدی. بوندن صکره خالده صالح خانمك پك چوق مصاحبه‌لرینی، حکایه‌لرینی، منثور شعرلرینی اوقودم. فقط بونلرك هپسی نتیجه اعتباریله بنده بر فکر حاصل ایتدی: خالده صالح خانم افندی دوشونن، دوشونمك بیلن بر مصاحبه نویسدر. افکار، فلسفه، معلومات و تتبعات اعتباریله کندیلری قدر منور اولان انجق بر ایکی محررمز واردر... یالکز قادینلره دکل ارککلرمده‌شو اوزرنده‌بولندیغمز کتلهٔ سفیله‌نك بر آووج طوپراقدن عبارت اولدیغنی، سیران سماویه ایله مشغول اولان مخیله‌لرك مطلق بر کون قطعی بر انهزامه اوغرایه‌جغنی لطیف بر لسانله سویلرلر. خالده صالح خانمك کوچوك حکایه‌لریده کندیلرینه مخصوص بر خصوصیتی حائزدر. خالد ضیا و محمد رؤف بکلرك فارسی بر ترکیب توصیفی ویا اضافی

اوزره مسلسل مضاف و مضاف الیه‌لرله افاده
ایتمه‌لری اسلوبلرینه — آلیشیلمادیغی ایچون بر
آز کوج — بر خصوصیت ادبیه ویریور. حکا-
یه‌لرنده تشریحات و روح وقعه پك کوزل اولدیغی
حالده بر آز رومانتیزم دورینه عائد اهماللر، فوق
العاده‌لکلر وار.

ذکیه و زهره خانم افندیلر... دها عمومی،
دها اخلاقی ایکی مصاحبه نویسکه بری سلانیکده
منتشر (قادین) رساله‌سنده دیکریده (محاسن) ده
تربیهٔ نسوانه دائر پك مفید، پك صمیمی مصا-
حبه‌لر یازییورلر... خاصةً زهره خانم افندینك
اسلوب افاده‌لری خوش جریان بر نهر قدر طبیعی؛
ذکیه خانم افندی ایسه بر ادیبه‌دن زیاده بر فاضله.

عصمت حق و اولیازاده مقبوله خانم افندیلر؛
ایشته اك ممتاز ایکی فه‌مینیست، ایکی قلم که بالا
پرواز، ایکی روح که پك مستثنا تحصیله نائلیته
دائرهٔ ظلمت آلود محیطه‌لرینی ییرتمق، نورانور
بر اقالیم مدنیت تأسیس ایتمك ایستیورلر. کندیلرینه
عکس العمل تشکیل ایتمه‌مك اوزره استعجال
ایتمه‌ملرینی توصیه، شدتله توصیه ایدرم. مقبوله
خانمك اسلوبلرنده لطیف بر محاوره طرزی وار؛
عین طرز افاده‌یی، شکل محاوره‌یی کنج
تماشا نویس شهاب الدین سلیمان بکده بولویورم.

بوندن صوکره پاکیزه‌سنی، مدیحه‌حسنی،
عاطفت جلال خانم افندیلرك مقالات مفیده و
مصاحبات لطیفه‌لری او قدر بالاپرواز فه‌مینیزم.

ایشته ژولیده، فاطمه منیره، رخسان
نواره خانم افندیلر — رخسان نواره خانمدن
بحث ایتمکه کندیسیله اولان قرابت تحریریم
خیالاتیله مشبوع اولمادیغی ایچون پك شایان
تقدیر بولویورم.

مصاحبه و مناقشه ایله افکار عمومیه‌یی
تنویره چالیشان بو أدیبه‌لرمزدن باشقه اصل
ادبیات ایله اشتغال ایدن ممتاز بر قاچ امضا دها
طانیدم. اك زیاده شایان تبریك کوردیکم جهت،
بو أدیبه‌لرك کندیلرندن اول‌کلن هیچ بر محرری
نه اسلوب، نه ده افکار اعتباریله تقلید ایتمه‌ملریدر.

بنجه بو غایت مهم بر مزیتدر. فرانسه‌ده
ادیبه و محرره‌لری اك زیاده ارککلری تقلید
ایله اتهام ایدییورلر. دییورلرکه: قادینلرده هیچ
بر خصوصیت صنعت یوقدر؛ اونلر کندیلرندن
اول یاشایان، یاخود معاصرلری اولان ادبا و
شعرانك ضعیف، عاجز برر مقلدیدر.

بزم ادیبه‌لرمزك نه مصاحبه، نه حکایه-
لرنده بو طرز تقلید مع التشکر شمدیلك یوقدر.

ایشته سزه خیریه ملك خونج امضاسیله
محاسنك بش نومرولی نسخه‌سنده اوقونان اوچ
مکتوبدن عبارت بر حکایه که خصوصیت نسائیه‌سی
هر فکرنده، هر حسنده آشکار خاصةً اثرك
پسیقولوژیسی پك جانلی بر نسویتی حائز. بو
کوچوك حکایه — بلکه یانیلییورم فقط — بنجه
آثار جدیدهٔ نسوانك اك کوزللرندن بریدر.

منثور شعر؛ ادبیات نسوانمزك اك پارلاق
وادیٔ لطیفی، اك روحلی صفحهٔ انکشافی اولدی.
دینه‌بیلیرکه محمد رؤفله طلوع ایدن منثور شعر بو
کون یالکز ادیبه‌لرمز، شاعره‌لرمز سایه‌سنده یاشییور.
معنای افاده‌سنه صیقیشدیرمغه موفق اولدقلری
تشریحات حسیه‌یی خالده صالح خانم قاعدهٔ تربیه

بر مانع تشکیل ایتدیکی ایچون متأسفم — پك چوق کوزل یازییورلر.

ژولیده خانم افندی (دمت) رسالەسندە ایکی کوچوك شعریله اونوتلمز بر حیات ادبی، بر نازکیت روح کوستردیلر. الك حساس، الك علوی، الك لطیف بر افاده ایله سوسلەنن یازیلری کندیلرندن استقبال ادبك امیدوار اولمەسی لازم کلەجکنی، آرامزده بر مادام قاتول مندس یاشا‌دیغنی بزه اوکرتدی.

اثرلری خالد ضیا بکك خفیف بر صهریت بیانیله تزهر ایدن فاطمه منیره خانم افندینکده شمدی‌یه قدر ایکی شعریله بر کوچوك حکایەسنی اوقودم. پك نزیه، پك لطیف تصورلری؛ پك انجەسمبیتلری‌وار. معمافیه اویله ظن ایدییورم که کوچوك حکایەدن زیاده منثور شعرده موفق اولویورلر. شعرلرنده الك زیاده، هرکسدن زیاده موفق اولدقلری نقطەلر تصویر و تشبیەلردر. مثلا: رجعت سرلوحەلی شعرده «شو مبذول کونشك آلتنده سینهٔ حرانی ایصیتان اختیار طوپراق...» و: «انجه دوداقلرینك اوستنده مهیای عصیان بر طوفان نشئه ایله بکلەین مینی مینی مکتب خلق....» کبی پك انجه تشبیەلر موجود اولمسی کندیلرینه لطیف بر خصوصیت ویرییور.

دها بر قاچ ممتاز قادین امضاسنه تصادف ایتدمسەده اونلرك حقندەکی مطالعاتمی عرضه اوقودیغم یازیلرك پك آز اولمسی مانع اولدیغی ایچون شمدیلك بو قدرله اکتفا ایدییورم.

مصاحبەمه نهایت ویرمەدن اول ادبیات حاضرهٔ رجالدن زیاده ادبیات نسوانك بر فیض لطیفه مظهر اولدیغنی سویلەمك ایستەرم. یالکز منظوم آثار ادبیه خصوصنده نسل جدیدادبیه‌لری ظن ایدرسەم بر آز کری بولونیورلر. قادین نام مستعاریله یازان بر قاچ ارککی — که کیم اولدقلری محققدر — استثنا ایدەجك اولورسەق بر ایکی مبتدی نظمدن باشقه نظمله اشتغال ایدن خانملرمز یوق.

§

برده حساسیت نسوان ارککلردن دها زیادەمیدر؟ مسئلەسی قالییور... بو سئواله بیلمم حاجت وارمی؟!... آشکاردرکه قادینلرك هپسی حساسدر. ضعفیت اعصابلری، تشکیلات دماغیەلری، اونلری بر حساسیت، تفکر و تأثر ماکنەسی حالنه کتیرمشدر. معمافیه نسوانك، خصوصیله صنایع نفیسه ایله اشتغال ایدنلرك بو نازکیت خلقتلری اثرلرینه روحلرینی مزج ایتمەلری ایچون پك چوق یاردم ایدییور.

اویله ظن ایدییورم که یالکز ادبیاتده دکل بوتون صنایع بدیعەده مدنیت ترقی ایتدکجه قادینلر ارککلردن دها مهم بر ترقی کوسترەجکلر؛ معدنلرده، فابریقەلرده چالیشەرق یورولن ارککلرینه روحلرینك محتاج اولدیغی شعری، بدایعی قادینلری بخش ایدەجك.

فەمینستلر، یالکز صنایع نفیسەیی درعهده ایتمش اولسەلر؛ قابلیت روحیەلریله توافق ایتدیکی ایچون کندیلرینه پك پارلاق بر مستقبل حاضرلامش اولورلردی.

جغال اوغلی: ١٤ — مارت — ١٣٢٥

محسن ناصر

رسملی کتابك آلتی نومرولی نسخه‌سنده‌کی بیلمجه (مساوات، موت، سوت، اوت، ات، او)در.

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلن قرعه‌ده برنجیلکی مکتب سلطانی طلبه‌سندن ٧٢٧ نومرولی محمد لطفی، ایکنجیلکی سلانیك مکتب اعدادیسی طلبه‌سندن ١٦١ نومرولی کمال، اوچنجیلکی قیز صنایع مکتبی طالباتندن ٣٤٧ رعنا ناظمه خانم افندیلر قزانمش اولوب دردنجیدن یکرمنجیه قدر اسامیسی زیرده محرر افندی و خانملرده خصوصی فطوغرافیمز کنعان بکك منتخب فطوغرافلرندن بر عددینی قارت پوستال صورتنده قزانمشلردر اسامیسی بروجه آتیدر.

اسکدارده ابن‌الرشاد کوچوك وداد[١]، بك اوغلنده ع. فائزه سلانیك مکتب حقوق ایکنجی سنه طلبه‌سندن حسن نادر، خارجیه نظارتی محاسبه قلمی خلفاسندن سعدالدین، مکتب سلطانیدن ٤١٠ رامی، سلانیکده یادکار ترقی تجارت مکتبی سکزنجی سنه طلبه‌سندن ١٨٩ نومرولی احسان حلمی، موسیقهٔ هما- یوندن یحیی شرف‌الدین، مکتب سلطانیدن ١٢٠٣ فاضل، ٤٧٧ جمیل، اسکدارده طب دارالفنوننذن بهجت ثابت، فریق شاکرپاشا زاده سعاد شاکر، زراعت بانقه‌سی محاسبه قلمی خلفاسندن نصرت، یوسف پاشالی ا. ص. و، مکتب سلطانیدن ٦٧٠ محمد نزهت، دار الشفقه طلبه‌سندن بوسنه‌لی جودت، ٤٠٩ آحمد حامی افندیلرله جراح پاشاده شمسی بکك کریمه‌سی صائقه، صاری‌یارده نظمی بکك کریمه‌سی ملاحت، بشکطاشده اوچنجی اردو صحیه مفتشی فریق حمدی پاشا کریمه‌سی معزز، بکقوزده میرالای بهاءالدین بك کریمه‌سی امینه ملیحه، قاضی کویشده قوش‌دیلنده ع. مدیحه، کوزتپه‌ده ارکان حرب قائممقاملرندن مرحوم محمد علی بك کریمه‌سی ودیده مفخرت، اسکدارده سلطان تپه‌سنده جیب همایون کاتبی ادیب بکك کریمه‌سی فاطمه بلقیس خانم افندیلر.

اوچر قارت پوستال قزانانلر بروجه آتیدر:

مکتب تفیض طلبه‌سندن وفاءالدین، مرجان اعدادیسندن ٦٨ نومرولی عارف، دبستان ایرانیان منتهی صنف طلبه‌سندن ٤٩٥ نومرولی اسماعیل ناجی، مکتب حقوقدن جمعهٔ بالالی حسن سامی، بوغاز ایچنده قاندیلجه‌ده کمال‌الدین، وفا اعدادیسی طلبه‌سندن ٧١٤ احمد نظمی، حجاز تیمور یولی محاسبه قلمندن حشمت، فرانسز فور مکتبی طلبه‌سندن مالك ص. ذکی، صباح غزته‌سی هیئت تحریریه‌سندن حسین بدرالدین، هلال مطبعه‌سی مرتبلرندن عمر ثروت، طب فاکولته‌سی برنجی سنه مداوملرندن فکری، لاله‌لیده آلاجه مسجد قربنده محمد احسان، آیاصوفیه مرکز رشدیه‌سندن ١٨٩ حسین رمزی، موسیقی عثمانی جمعیتی اعضاسندن تحسین حمدی، متمن تحصیل مأموری حسن شوکت، خزینهٔ مالیه کتبه‌سندن محمد ذهنی، مکتب سلطانی طلبه‌سندن ٤٢٤ محمد رأفت، فاتح رشدیهٔ عسکریه‌سی منتهی صنفندن محمد شجاع‌الدین، مکتب تفیض رشدیه ایکنجی سنه طلبه‌سندن ٤٦ عاصم، صاری کوزلده مکتب عثمانی رشدیه منتهی صنفندن ٨٩ فاضل، مکتب سلطانی طلبه‌سندن ٤٧٦ محمد جمیل، چتالجه املاك مالیه اداره‌سی باش کاتبی محمد احسان، سکود مکتب اعدادی مدیری محمد ممدوح، دارالشفقه ایکنجی صنف طلبه‌سندن ٣٥١ اسماعیل، حجاز نظارتی محاسبه قلمی کتبه‌سندن نوری کمال، سیروز محکمهٔ بدایت باش کاتبی یوسف ضیاء، عدل حربده استرداد رتبه ایدن یوزباشی هاشم، برزرشده ملازم اول غلانجی زاده خالد، مکتب سلطانی طلبه‌سندن اسماعیل صائب، اوچنجی آوجی طابوری ضابطانندن ووینوق یعقوب، قبرس لفقوشه‌سنده دفتردار دائره‌سی کتبه‌سندن محمد منیر افندیلرله مقریکویشده مدیحه ، ایلی و نهاری قیز صنایع مکتبی طالباتندن ٢٤٦ نومرولی فخرالنساء، سلطان آحمد اناث رشدیه‌سی

[١] شو صورتله حل ایتمشدر
بیله‌میز[مساوات]بومیدر؟ بزلر دها دنیانك برسنه‌لك مسافری اولمادن معصوم حیاتمز [موت]ه محکوم اولیور هنوز آنا[سوت]یله بسلندیکمز [اوت]لر آره‌سنده سیچرایوب اویناديغمز بر زمانده مرحمتسز انسانلر [ات]لرمزله سیوملرده [او]لرده کندیلرینه ضیافت ایچون روز حضری درت کوزله بکلیوب شمدیدن دیش بیله‌یورلر حقوقمزك محافظه‌سنه دلالت و توسطکری استرحام ایلرم.

بشنجی صنفدن ح. مدیحه، کدکپاشادن شفیقه، جاده بوستانندە مبرورە، کوزتپەدن نعمت، سلطان احمدده ا. پاکیزه، ایاصوفیه‌لی ع. صبیحه، مقریکویندن شا. ذیه مدیحه خانملر اولوب مذکور مکافاتلری اداره‌خانه‌مزدن آلملری اخطار اولنور. طشره قارئلرمز مکافاتمزک ارسالی ایچون اون پاره‌لق پوسته پولی ارسال ایتملری لازمدر.

منتخب مقاله‌لر ایچنده خالد ضیا بکک «سیاله حیات» نام مقاله‌سی (٤٣٦) رأی ایله برنجیلکی قزانمشدر. برنجی مکافاتی وفا اعدادیسی منتهی صنف طلبه‌سندن «٧٦٤٤» محمد سعاد بک، ایکنجیلکی اشتبده عادل بک، اوچنجیلکی سلطان احمدده راقمه خانم قزانمشدر.

بیلمجه

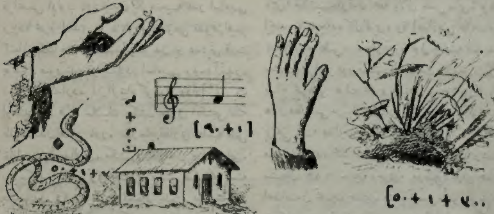

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلان قرعه‌ده برنجی‌یه آلتون ساعت ایکنجی‌یه بر زایس دوربین اوچنجی‌یه بر فوداق ماکنه‌سی دردنجی‌دن یکرمنجی‌یه قدر خصوصی فوطوغرافیمز کنعان بکک منتخب فوطوغرافلری قارت پوستال صورتنده یکرمنجی‌دن اللنجی‌یه قدر اوچر قارت پوستال ویریله‌جکدر.

بو بیلمجه ایچون یکرمی کون مدت تعیین ایدلمشدر. جوابلرک رسملی کتاب اداره‌خانه‌سنده کنعان بک نامنه تحریری لازمکلور.

اخطار. — قارئین کرامک ارزولری وجهله بو نسخه‌دن اعتباراً بری بیلمجه حلنه دیکری مکافات اخذینه مخصوص ایکی قوپون علاوه ایدلیور. بونلردن برنجیسنه بیلمجه‌نک صورت حلی و حل ایدن ذاتک آدره‌سی و امضاسی یازیله‌جق و یاخود حل ورقه‌سنه ربط اولنه‌جقدر. هر ایکی قوپونه عین امضا و اشارت مخصوصه علاوه اولندیغی حالده عین اشارت وضع اولنملیدر.

نسخه نومروسی — ٧ — رسملی کتابک تنزیل فیئاتله لواطه اخذینه مخصوص قوپونیدر	نسخه نومروسی ٧ رسملی کتاب بیلمجه قوپونی بیلمجه حلی : آدرس و امضا	نسخه نومروسی ٧ مکافات اخذنده ابراز ایدیله‌جك قوپون آدرس و امضا

اخطار

ولایات عثمانیه وممالك اجنبیه‌ده بولنان محترم آبونه‌لرمزه هدیهٔ تقدیم ایدیلك اوزره دردست اعمال بولنه‌یغی یکی نسخه‌مزله اعلان ایتدیکمز ظریف قاپلر واقع اولان فضله سپارشلردن ناشی هنوز ختام بولمامش اولدیغندن بر ایکی هفته قدر دها انتظار ایتملری محترم آبونه‌لرمزله سپارش ورن ذواته مع الاعتذار بیان ایلرز .

۱۰ مایسده انتشار ایده‌جك ۸ نومرولی نسخه‌مزه فوق‌العاده نفیس بش رنکلی بر تابلو علاوه ایدیله‌جکنی محترم قارئلرمزه تبشیر ایدرز بنه آ مصیره بوکبی تابلولر علاوه‌سیله‌ده محترم قارئلرمزك جلب محظوظیتلرینه چالیشه‌جغمز طبیعیدر .

[رسملی کتاب] ك غایت نفیس مجلا کاغد (پاپیه قوشه) اوزرینه مطبوع نسخه‌لری دخی بعضاً طلب ایدلمکده‌در ، محترم قارئلرك بو آرزولرینه‌ده کله‌جك نسخه‌مزدن اعتباراً اسعاف ایده‌جکمز عونه اولمق اوزره مجلا بر کاغد اوزرینه یشیوز نسخه طبع ایدیله‌جك واداره‌خانه‌مزدن آلتمش اوزره یدی بچق غروش فیأتله توزیع اولنه‌جقدر . علی‌العاده قوللاندیغمز اعلا کاغد اوزرینه مطبوع نسخه‌لرمز کما فی‌السابق بش غروشدر .

رسملرمزك دها مکمل بر صورتده طبع وتمثیل ایدلمسی شون محترم قاره وقارئلرمز طرفندن طلب واخطار ایدیلیور ، مجموعه‌مزك تکملی ایچون هردرلو فداکارلقلر اختیاری طبیعی یسه‌ده بونلرك هپسنی بردن ساحهٔ تطبیقه وضع ایده‌بیلك امکان خارجنده‌در . بز شمدیلك رسملرمزك غایت نفیس بر صورتده طبع ایدیله بیلمسنی تأمین ایتمك اوزره قیشه‌لرمزك قسم اعظمی ـ قرق اللی لیرا قدر فضله بر مصرف اختیار ایدرك ـ اوروپاده اعمال ایتدیرمکه تشبث ایتدك ، ویردیکمز کلیشه سپارشلرینك بر قسمی کلمش وبو نسخه‌مزده‌کی رسملرك برچوغی مذکور کلیشه‌لرله طبع اولنمشدر .

تأسیس ایتمك اوزره بولندیغمز [رسملی کتاب مطبعه‌سی] نك بتون شرطیله برابر کافهٔ لوازمی یقینده اکمال واحضار ایدیله‌جکندن مجموعه‌مز بعدما جدآ پك بر تکامله مظهر اوله‌جق اوروپاده‌کی امثالنه قات، قات فائق خارق‌العاده بر نفاست ومکملیتله انتشار ایتمکه باشلایه‌جقدر .

محترم ومعزز قارئلرمزك کوندن کونه تزاید وتضاعف ایدن رغبت وتشویقی ، هرآن هردرلو فداکارلقلری اختیار ایتمکلکمز ایچون بزه دائما جسارتبخش اولیور، شایان علیه مظهر اولدیغمز توجهه بحق برکسب لیاقت ایچون دائما چالیشیورز ومتضاعف بر قوتله دائما چالیشه‌جغز .

(۲) نومرولی نسخه‌مز

۱ نومرولی نسخه‌مزك پك آز بر زمان ظرفنده بتون موجودی توکنمش ایدی . بوندن استفاده ایدن بعض محتکرلرك بر نسخه‌سنی اون بش یکرمی غروش فیأتله صاتدقلری کورلمسی اوزرینه بر خدمت ناچیزانه اولمق اوزره تکرار طبع وینه بش غروش فیأتیله نشر اولنمشدی . (۲) نومرولی نسخه‌مزك دخی موجودی قالمامش وبنه وقتده برده اون بش یکرمی غروش فیأتله صاتلقده اولدیغی کورلمش اولمسیله تکرار طبع ونشرینه لزوم حس اولنمشدر . محترم قارئلرمزك قوقلکمیونلرینی نقصان براقامق فکریله یقینده ایکنجی طبعنه تشبث ایده‌جکمزی بیان ایلرز .

آبونه اوله‌جق ذوات ایچون رسملی کتابدن یالکز ایکی نومرو سکسان کسور طاقم طوتیله‌بیلمشدر . بك جزئی بر زمان ظرفنده صرف طبیعی اولان بوطاقملری الده ایتمك ایستیان ذوات تراملك هان شمدیدن آبونه اولملرینی توصیه ایدرز .

۳ و ۴ نومرولی نسخه‌لرمز دخی توکنمك اوزره بولندیغندن بر ایکی آی صکره اوز ، اون بشر غروشه آلقدن ایسه شمدیدن بشر غروشله تدارك ایدلمسنی هنوز مذکور نسخه‌لری آلمیان قارئلرمزه توصیه‌یی وجیبه‌دن عد ایلرز .

هایدن

٥٢ سنه‌لك انكليز مغازه‌سی

هر موسم ایچون صوك
مودا قازمیرلر
البسه‌لك خرقه‌لق
یوكلولر
فانیله‌لر صوك موده
چیچكلی
انكلیز قادیفه‌لری
پاتیسقه وچارشافلق
بزلر
دانته‌لا وقورده‌لا
وسائره

انكليز مغازه‌سی

یول چانطه‌لری
ال چانطه‌لری
یاقا و كوملك
قراواتلر
فانیله چوراب
مندیللر
صوفره اورتولری
حاولولر
یوك وقوش تویی
یورغانلر
یرموشامبه‌لری
وحصیرلر
وسائره

بك اوغلی درت یول اغزی روس قونسولاتوسی قارشیسنده
نومرو ٤٧٩ شعبه‌سی غلطه‌ده اسكی ویووده اتصالنده نومرو ٨٧